

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

Objedinjeno izvješće o obavljenim financijskim revizijama

**Političke stranke i
nezavisni zastupnici
za 2021.**

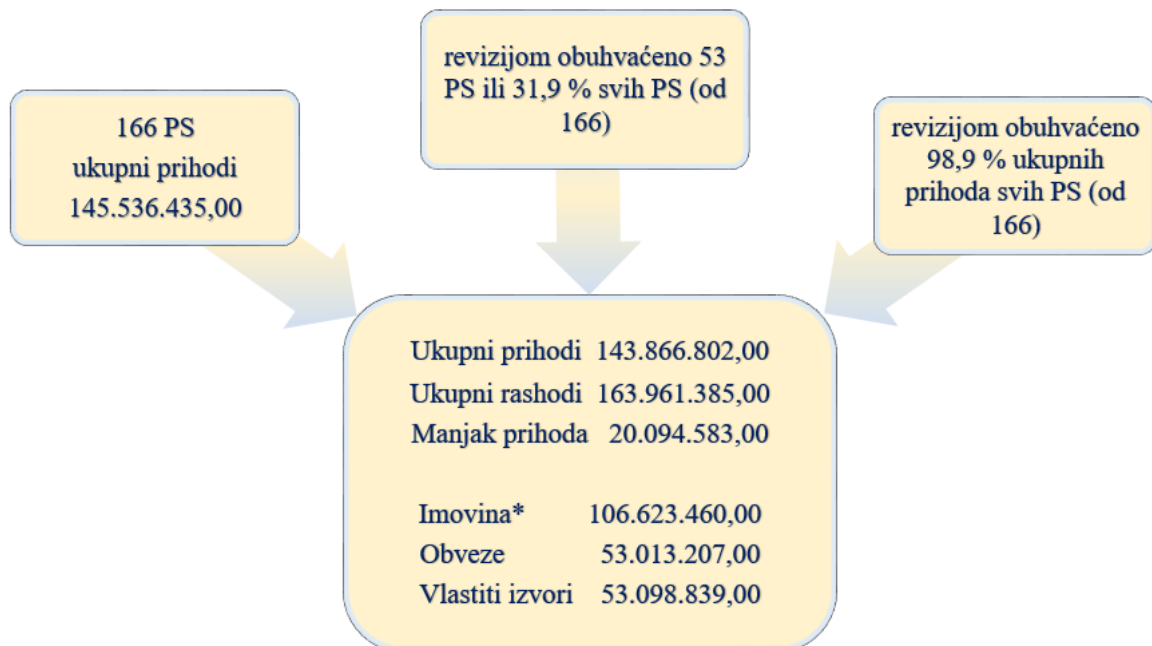
Zagreb, prosinac 2022.

Revizija – ukratko

Političke stranke obuhvaćene revizijom

Zelena alternativa – održivi razvoj Hrvatske	Željko Kerum – Hrvatska građanska stranka			
Fokus	Hrvatski suverenisti	Akcija mladih	Hrvatska socijalno-liberalna stranka	
Istarska stranka umirovljenika – Partito Istriano dei pensionati	Možemo! – politička platforma			
Građansko-liberalni savez	Hrvatska stranka prava	Hrvatska stranka umirovljenika	Zagreb je naš!	
Nezavisna lista mladih	Dubrovački demokratski sabor	Duspara Mirko – nezavisna lista		
Centar	Stranka demokratske akcije Hrvatske	Radnička fronta		
Stranka s Imenom i Prezimenom	Hrvatska demokratska zajednica	Nezavisna lista Stipe Petrina		
Most	Hrvatska seljačka stranka	Nezavisni	Demokratski HSS	Pametno za Split i Dalmaciju
HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku	Primorsko goranski savez	Nezavisna lista Višnjani		
Lista za Rijeku	Matija Posavec – Nezavisna lista	Hrvatska demokršćanska stranka	Nova ljevica	
Samostalna demokratska srpska stranka	Socijaldemokratska partija Hrvatske	Snaga Slavonije i Baranje		
Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje	Hrvatska konzervativna stranka	Ivan Penava nezavisna lista		
Domovinski pokret	Ključ Hrvatske			
Unija Kvarnera	Narodna stranka – REFORMISTI	Hrvatska narodna stranka – liberalni demokrati		
Istarski demokratski sabor	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević			
LiPO	Blok za Hrvatsku	Mreža nezavisnih lista	Stjepan Kožić – nezavisna lista	
Damir Bajs Nezavisna lista	Srđ je Grad	Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti		

* Vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora nije uravnotežena (razlika 511.414,00 kn) jer pojedinačne bilance dviju političkih stranaka: Akcije mladih i Hrvatske stranke prava dr. Ante Starčević na dan 31. prosinca 2021. nisu uravnotežene.

Nezavisni zastupnici

Vladimir Bilek
nezavisni zastupnik češke
i slovačke nacionalne
manjine

Veljko Kajtazi
nezavisni zastupnik austrijske,
bugarske, njemačke, poljske,
romske, rumunjske, rusinske, ruske,
turske, ukrajinske, vlaške i židovske
nacionalne manjine

Ermina Lekaj Prljaskaj
nezavisna zastupnica
albanske, bošnjačke,
crnogorske, makedonske i
slovenske nacionalne manjine

Robert Jankovics
nezavisni zastupnik
mađarske nacionalne
manjine

dr. sc. Furio Radin
nezavisni zastupnik
talijanske nacionalne
manjine

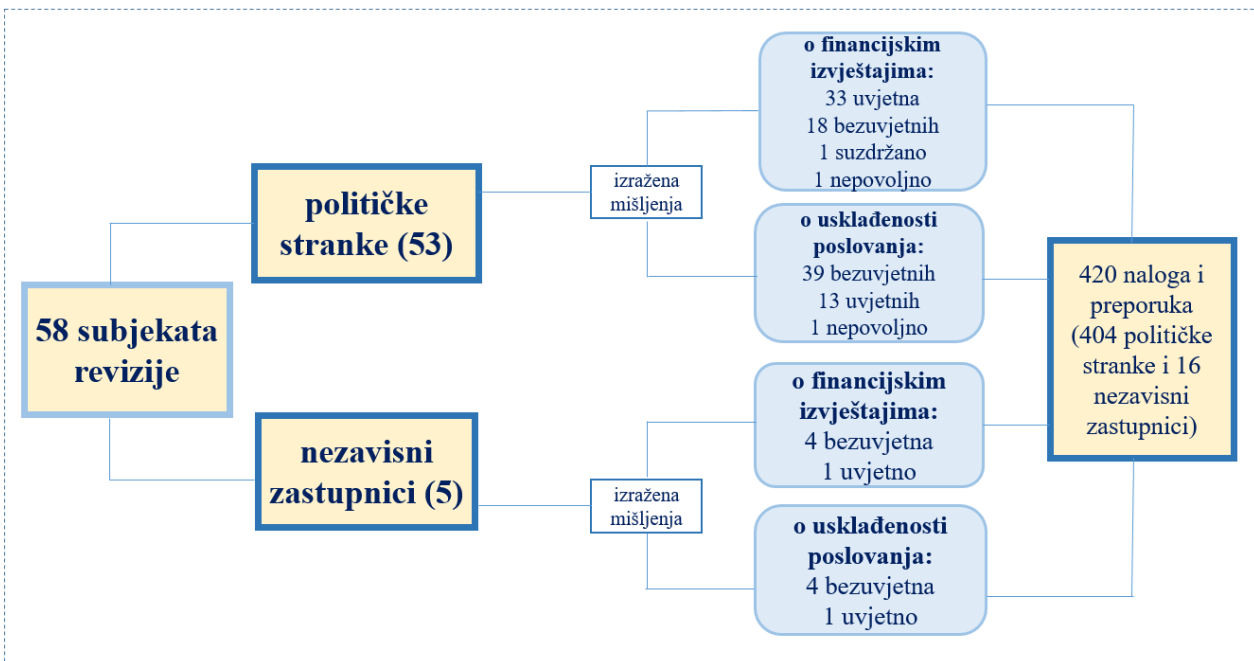
revizijom
obuhvaćeno
5 nezavisnih
zastupnika

Ukupni prihodi	2.053.605,00
Ukupni rashodi	1.769.359,00
Višak prihoda	284.246,00
Imovina	1.733.861,00
Obveze	96.832,00
Vlastiti izvori	1.637.029,00

Financijska revizija

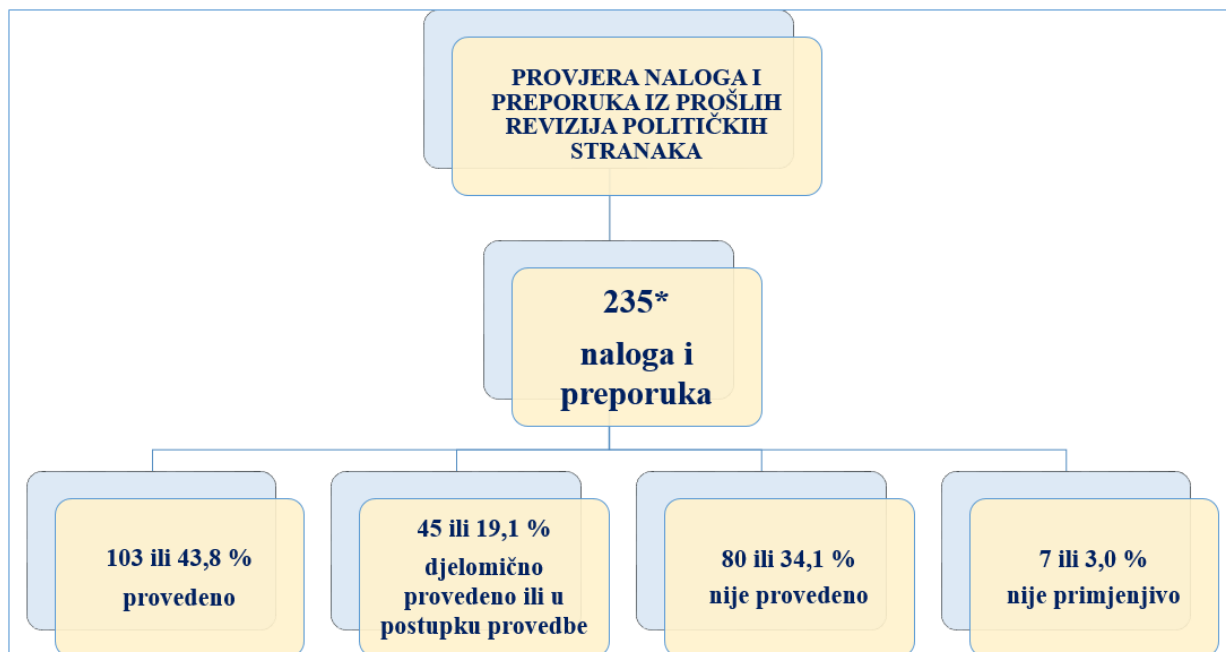
Ciljevi revizije bili su provjeriti:

- istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- primjenu zakona i drugih propisa u vezi s organizacijom i financijsko-računovodstvenim poslovanjem
- pravilnost stjecanja prihoda
- pravilnost ostvarenja rashoda, odnosno provjeriti jesu li financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom (*političke stranke i nezavisnog zastupnika*) i statutom (*političke stranke*)
- provedbu naloga i preporuka iz prošle revizije
- pravilnost izvršenja drugih transakcija.

**PODRUČJA U KOJIMA SE NAJČEŠĆE POJAVLJUJU
NEPRAVILNOSTI I PROPUSTI**

Računovodstveno poslovanje	35 PS	1 NZ
Financijski izvještaji	24 PS	- NZ
Planiranje	9 PS	- NZ
Prihodi	8 PS	- NZ
Rashodi	6 PS	1 NZ
Sustav unutarnjih kontrola	4 PS	- NZ
Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	3 PS	- NZ

* nalozi i preporuke odnose se na 41 političku stranku, jer 12 političkih stranaka nije prije obuhvaćeno revizijom

Z a k l j u č a k

Političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici vode poslovne knjige i sastavljaju financijske izvještaje prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu te propisima o računovodstvu za neprofitne organizacije.

Financijske izvještaje za 2021., s propisanim priložima, unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja bilo je obvezno dostaviti 166 političkih stranaka, pet nezavisnih zastupnika te 2 122 nezavisna vijećnika (1 322 kojima je mandat u tijeku te 800 kojima je mandat prestao tijekom 2021.). Također, tijekom 2021. prestala je djelovati i brisana je iz Registra političkih stranaka 21 politička stranka. Na navedeni način financijske izvještaje su dostavile 134 političke stranke (119 u propisanom roku, 15 izvan propisanog roka), pet nezavisnih zastupnika te 1 580 nezavisnih vijećnika (1 025 kojima je mandat u tijeku te 555 kojima je mandat prestao tijekom 2021.). Na navedeni način financijske izvještaje nisu dostavile 32 političke stranke te 542 nezavisna vijećnika (301 je dostavio izjave o odricanju od prava na redovito godišnje financiranje iz proračuna, 102 preslike o zatvaranju posebnih računa za redovito godišnje financiranje, a 139 nije dostavilo spomenute financijske izvještaje, izjave ni drugu dokumentaciju). Financijski izvještaji političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i nezavisnih vijećnika s propisanim priložima, dostavljeni unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, objavljeni su na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva.

Financijskom revizijom obuhvaćeni su financijski izvještaji i poslovanje 53 političke stranke te pet nezavisnih zastupnika koji su u 2021. ostvarili prihode iznad 100.000,00 kn. Iako smo revizijom obuhvatili 53 političke stranke ili 31,9 % (od 166), one su ostvarile 98,9 % ukupnih prihoda svih političkih stranaka. Za nezavisne vijećnike, revizija financijskih izvještaja i poslovanja za 2021. nije obavljena, s obzirom na to da u 2021. nisu ostvarili prihode iznad 100.000,00 kn.

Revizijom utvrđene nepravilnosti i propusti koje su utjecale na izražavanje mišljenja najvećim dijelom odnose se na financijske izvještaje i računovodstveno poslovanje. Kriteriji za izražavanje mišljenja bili su zakoni te drugi propisi i unutarnji akti kojima je uređeno financijsko izvještavanje i poslovanje političkih stranaka i nezavisnih zastupnika.

Za sve utvrđene nepravilnosti i propuste u financijskim izvještajima i poslovanju političkih stranaka i nezavisnih zastupnika, Državni ured za reviziju dao je 420 naloga i preporuka (političke stranke 404, nezavisni zastupnici 16), čija bi provedba pridonijela istinitom, pouzdanom i točnom iskazivanju i evidentiranju prihoda, rashoda, imovine, obveza i vlastitih izvora u financijskim izvještajima i poslovnim knjigama, kao i povećanju usklađenosti poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutaršnjim aktima te učinkovitosti korištenja sredstava.

U skladu s odredbama članka 94. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, Državni ured za reviziju obavještava Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i dostavlja cjelokupnu dokumentaciju o svim utvrđenim povredama Zakona.

SAŽETAK	i
PREDMET, CILJEVI, PODRUČJA I METODE REVIZIJE	3
KRITERIJI ZA IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA	4
REVIZIJA POLITIČKIH STRANAKA	4
Prihodi	8
Rashodi	14
Imovina te obveze i vlastiti izvori	21
Nalaz revizije	24
Provedba naloga i preporuka iz prošle revizije	41
REVIZIJA NEZAVISNIH ZASTUPNIKA	44
Prihodi	44
Rashodi	45
Imovina te obveze i vlastiti izvori	47
Nalaz revizije	48
DOSTAVLJANJE I OBJAVLJIVANJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	50
Političke stranke	51
Nezavisni zastupnici	56
Nezavisni vijećnici	57
ZAKLJUČAK	58

SAŽETAK

Državni ured za reviziju obavio je financijsku reviziju 53 političke stranke i pet nezavisnih zastupnika, kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje za 2021.

Također, obavljena je provjera dostavljanja (unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja) godišnjih financijskih izvještaja političkih stranaka, nezavisnih zastupnika te članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabranih s liste grupe birača kojima je mandat u tijeku (od sredine 2021.) i članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabranih s liste grupe birača kojima je mandat prestao tijekom 2021. Obavljena je i provjera objavljivanja financijskih izvještaja političkih stranaka i nezavisnih zastupnika na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva.

S obzirom na to da je za vođenje, održavanje i upravljanje informacijskim sustavom za nadzor financiranja nadležno Državno izborno povjerenstvo, poveznica za pristup navedenom informacijskom sustavu kao i upute o načinu unosa izvještaja i priloga dostupni su na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva (www.izbori.hr).

Ciljevi revizije bili su provjeriti: istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja, primjenu zakona i drugih propisa u vezi s organizacijom i financijsko-računovodstvenim poslovanjem, pravilnost stjecanja prihoda i ostvarenja rashoda, odnosno provjeriti jesu li financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom (*političke stranke i nezavisnog zastupnika*) i statutom (*političke stranke*), provedbu naloga i preporuka iz prošle revizije te pravilnost izvršenja drugih transakcija.

Prihodi političkih stranaka obuhvaćenih revizijom iznosili su 143.866.802,00 kn, rashodi 163.961.385,00 kn te manjak prihoda na koncu 2021. iznosi 20.094.583,00 kn (36 političkih stranaka iskazalo je manjak prihoda u iznosu od 23.240.864,00 kn, a 17 višak prihoda u iznosu od 3.146.281,00 kn).

O financijskim izvještajima političkih stranaka za 2021. izražena su 33 uvjetna, 18 bezuvjetnih te jedno suzdržano i jedno nepovoljno mišljenje, a o usklađenosti poslovanja 39 bezuvjetnih, 13 uvjetnih i jedno nepovoljno mišljenje.

Revizijom utvrđene nepravilnosti i propusti koje su utjecale na izražavanje mišljenja najvećim dijelom odnose se na financijske izvještaje i računovodstveno poslovanje.

Prihodi nezavisnih zastupnika iznosili su 2.053.605,00 kn, a rashodi 1.769.359,00 kn te višak prihoda iznosi 284.246,00 kn.

O financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja nezavisnih zastupnika izražena su četiri bezuvjetna i jedno uvjetno mišljenje.

Revizijom nezavisnih zastupnika nisu utvrđene nepravilnosti i propusti koje bi utjecale na istinitost i realnost financijskih izvještaja te usklađenost poslovanja (osim u dijelu koji se odnosi na planiranje, računovodstveno poslovanje te rashode nezavisne zastupnice).

Kriteriji za izražavanje mišljenja bili su zakoni te drugi propisi i unutarnji akti kojima je uređeno financijsko izvještavanje i poslovanje političkih stranaka i nezavisnih zastupnika.

Revizijom je, između ostalog, utvrđeno sljedeće:

- U području djelokruga i unutarnjeg ustrojstva utvrđene su nepravilnosti koje se odnose na objavu statuta te ažuriranje podataka u Registru neprofitnih organizacija (nisu ažurirani podaci o ovlaštenim osobama za zastupanje i sjedištu političke stranke).

Također, dužnosti glavnog tajnika i poslovnog direktora u političkoj stranci obavljaju osobe koje nisu imenovane na način utvrđen statutom političke stranke (dužnosti glavnog tajnika i poslovnog direktora obavljaju osobe koje su na iste dužnosti imenovane u drugoj političkoj stranci koja je brisana iz Registra političkih stranaka).

- Nadzorni odbor odnosno skupština nisu pratili poslovanje političkih stranaka pregledom poslovnih knjiga te financijske dokumentacije koja se odnosi na njihovo poslovanje za 2021., iako je nadzor financijsko-materijalnog poslovanja političke stranke, pregledavanje završnog računa i podnošenje izvješća nadležnim tijelima utvrđeno statutom. Dobro organiziran sustav unutarnjih kontrola povećava vjerojatnost da se sredstva koriste namjenski, etično i učinkovito.
- Financijski planovi političkih stranaka sadrže planove prihoda i rashoda, ali kod pojedinih prihoda i rashoda nisu planirani prema računima iz računskog plana; pojedini financijski planovi ne sadrže plan zaduživanja i otplata (iako su se tijekom 2021. spomenute političke stranke zaduživale, odnosno pozajmljivale novčana sredstva od fizičkih i pravne osobe), a pojedini ne sadrže ni obrazloženja financijskog plana, kao ni poveznicu s programom rada i potrebnim sredstvima za njihovu provedbu. Pri znatnijim odstupanjima ostvarenih i planiranih prihoda i rashoda nisu donesene izmjene i dopune financijskog plana, a nije planiran ni rezultat poslovanja za godinu koja prethodi godini za koju se donosi financijski plan. Uz ciljeve i planirane aktivnosti u godišnjim programima rada pojedinih političkih stranaka, nisu navedeni izvori financiranja potrebni za njihovu realizaciju, kao ni rashodi prema vrstama utvrđenima računskim planom za neprofitne organizacije. Također, ne prati se ostvarenje rashoda po aktivnostima utvrđenima godišnjim programom rada, a na pojedinim knjigovodstvenim ispravama (računima) nije navedena programska aktivnost na koju se rashod odnosi te nije moguće utvrditi jesu li sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada i financijskim planom.
- Temeljni financijski izvještaji pojedinih političkih stranaka nisu sastavljeni na propisani način odnosno podaci iskazani u financijskim izvještajima nisu točni i istiniti, kao ni istovjetni podacima evidentiranim u poslovnim knjigama (između ostalog, u financijskim izvještajima pojedini prihodi, rashodi, imovina te obveze i vlastiti izvori iskazani su više/manje u odnosu na iznose koji su evidentirani u poslovnim knjigama, zbog čega su i podaci o višku/manjku prihoda, kao i o vrijednosti imovine te vlastitih izvora u financijskim izvještajima iskazani više/manje). Bilješke uz financijske izvještaje, između ostalog, ne sadrže detaljniju razradu i dopunu podataka iz Bilance i Izvještaja o prihodima i rashodima, pregled ostalih ugovornih obveza po sudskim sporovima u tijeku te razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u odnosu na ostvarenje prethodne godine ili spomenute bilješke nisu sastavljene.
- U području računovodstvenog poslovanja utvrđene su nepravilnosti i propusti u dijelu koji se odnosi na poslovne knjige, evidentiranje i iskazivanje poslovnih događaja te popis imovine i obveza. Pojedine političke stranke nisu ustrojile sve propisane poslovne knjige te u knjigovodstvu nisu osigurani podaci pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda i o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora. Prihodi i rashodi nisu evidentirani u poslovnim knjigama ni iskazani u financijskim izvještajima na računima propisanim računskim planom za neprofitne organizacije ili su poslovni događaji u pojedinim slučajevima evidentirani bez vjerodostojne dokumentacije. Pojedini prihodi i rashodi koji se odnose na prethodnu godinu nisu evidentirani u trenutku nastanka poslovnog događaja.

Rashodi (za reprezentaciju, troškove na službenom putu, promidžbu i informiranje) evidentirani su u poslovnim knjigama na temelju računa dobavljača na kojima nisu navedene aktivnosti na koje se poslovni događaj odnosi (nisu navedeni razlozi ugošćivanja te korisnici usluga reprezentacije, svrha službenog putovanja, nije priložena specifikacija obavljenih usluga) te se ne može potvrditi jesu li sredstva korištena za ostvarivanje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada i financijskim planom u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumima. Blagajničko poslovanje nije vođeno uredno, a popis imovine i obveza nije obavljen u skladu s propisima.

- Za dobrovoljne priloge (donacije) za financiranje redovitih godišnjih političkih aktivnosti te za financiranje izborne promidžbe nisu vođene evidencije ni izdavane potvrde o primitku dobrovoljnih priloga (donacija); nisu pribavljene izjave od fizičkih osoba da se protiv njih ne vodi postupak naplate dospjelih nepodmirenih obveza prema državnom proračunu odnosno proračunu jedinice samouprave ili zaposlenicima, a za dobrovoljne priloge (donacije) čija je pojedinačna vrijednost veća od 5.000,00 kn nisu zaključeni ugovori te dobrovoljni prilozima (donacije) nisu prijavljeni Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu, dok iznosi navedenih dobrovoljnih priloga (donacija) nisu uplaćeni u korist državnog proračuna. Dobrovoljni prilozima (donacije) iz nedopuštenih izvora nisu u zakonom propisanom roku uplaćeni u državni proračun, kao ni prijavljeni Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu. Dobrovoljni prilozima (donacije) za financiranje izborne promidžbe uplaćeni su na redovan račun političke stranke i iskazani u izvješću o primljenim donacijama za financiranje redovne političke djelatnosti, a trebali su biti uplaćeni na poseban račun za financiranje troškova izborne promidžbe i iskazani u izvješću o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe.
- Kod pojedinih političkih stranaka utvrđene su nepravilnosti i propusti pri obračunu putnih naloga za službena putovanja (pojedini putni nalozi ne sadrže neke potrebne propisane podatke, kao ni svrhu putovanja, izvješće o službenom putovanju i/ili podatke o prijevoznom sredstvu kojim se putuje; pojedini putni nalozi izdavani su za više mjeseci, a pojedini ne sadrže mjesto na koje se osoba upućuje na službeni put; za pojedine putne naloge nije izvršen obračun troškova, podnositelj obračuna putnog naloga nije osoba koja je upućena put, nego osoba koja je potpisana i kao likvidator i nalogodavac isplate i/ili putne naloge nisu potpisali podnositelj putnog naloga, odgovorna osoba nakon obračuna putnog naloga, likvidator ili blagajnik; za pojedine putne naloge ostvarenje službenog puta ne može se povezati s ciljevima i aktivnostima političke stranke).
U dijelu koji se odnosi na materijalne rashode, kod jedne političke stranke ostvareni su rashodi za korištenje poslovnog prostora, na temelju ugovora o korištenju poslovnog prostora s domom zdravlja čiji je osnivač jedinica područne (regionalne) samouprave. Prema navedenom ugovoru, poslovni prostor dan je na korištenje političkoj stranci bez naknade, što u smislu Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumima predstavlja donaciju u obliku usluga (politička stranka podmiruje troškove tekućeg održavanja, električne energije, grijanja, vode i druge komunalne troškove u vezi s korištenjem prostora).

- U području izborne promidžbe utvrđene su nepravilnosti i propusti u vezi s evidentiranjem poslovnih događaja, financiranjem i plaćanjem računa u vezi s izbornom promidžbom te iskazivanjem u financijskim izvještajima političkih stranaka, i to u dijelu koji se odnosi na kandidate za izbor općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika koje su političke stranke predložile te izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
Financiranje izborne promidžbe nije u cijelosti obavljano putem posebnog računa za financiranje troškova izborne promidžbe (kandidata za općinske načelnike, gradonačelnike, župane i njihove zamjenike, odnosno političke stranke za izbor članova predstavničkih tijela za svaku pojedinu jedinicu lokalne i područne/regionalne samouprave u kojoj je spomenuta politička stranka sudjelovala), nego su plaćanja izvršena s redovnog računa političke stranke.

Za sve utvrđene nepravilnosti i propuste u financijskim izvještajima i poslovanju političkih stranaka i nezavisnih zastupnika, Državni ured za reviziju dao je 420 naloga i preporuka, čija bi provedba pridonijela istinitom, pouzdanom i točnom iskazivanju i evidentiranju podataka pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda te o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora u financijskim izvještajima i poslovnim knjigama, kao i povećanju usklađenosti poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima te učinkovitosti korištenja sredstava.

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/22-03/56

URBROJ: 613-01-01-22-1

Zagreb, 12. prosinca 2022.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
POLITIČKIH STRANAKA I NEZAVISNIH ZASTUPNIKA
ZA 2021.

Državni ured za reviziju (dalje u tekstu: Ured) obavio je **financijsku reviziju političkih stranaka i nezavisnih zastupnika**, na temelju odredaba članka 9. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19) te članka 53. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma (Narodne novine 29/19 i 98/19).

Revizijom su obuhvaćene političke stranke i nezavisni zastupnici koji su u 2021. ostvarili prihode iznad 100.000,00 kn, i to:

- 53 političke stranke (25 parlamentarnih¹ i 28 izvanparlamentarnih) te
- pet nezavisnih zastupnika.

Za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabrane s liste grupe birača (dalje u tekstu: nezavisni vijećnici) revizija financijskih izvještaja i poslovanja za 2021. nije obavljena, s obzirom na to da u 2021. nisu ostvarili prihode iznad 100.000,00 kn.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima koji su utvrđeni Zakonom o Državnom uredu za reviziju, Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 17/20) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

¹ Revizijom obuhvaćeno razdoblje (2021.) odnosi se na 10. saziv Hrvatskoga sabora (konstituiran 22. srpnja 2020.), koji prema podacima s mrežnih stranica Hrvatskoga sabora (15. studenoga 2022.) ima 26 parlamentarnih političkih stranaka (23 aktivne i tri neaktivne). Revizijom nije obuhvaćena jedna parlamentarna (aktivna) politička stranka – Pravedna Hrvatska (PH), koja je upisana u Registar političkih stranaka 2. rujna 2022.

Ured je obavio *provjeru dostave* (unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja) *godišnjih financijskih izvještaja* 166 političkih stranaka, koje su bile obvezne dostaviti financijske izvještaje za 2021.; 21 političku stranku koja je tijekom 2021. prestala djelovati; pet nezavisnih zastupnika te 2 122 nezavisna vijećnika (1 322 nezavisna vijećnika kojima je mandat u tijeku od sredine 2021. te 800 nezavisnih vijećnika kojima je mandat prestao tijekom 2021.).² Također, obavljena je i *provjera objave* financijskih izvještaja političkih stranaka i nezavisnih zastupnika na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva.

Postupci revizije provedeni su od 17. ožujka do 8. prosinca 2022.

Političke stranke, prema odredbama Zakona o političkim strankama (Narodne novine 76/93, 111/96, 164/98, 36/01 i 28/06)³, svojim slobodnim osnivanjem izraz su demokratskoga višestranačkog sustava kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske te pravne osobe koje politički djeluju u skladu s ciljevima utvrđenim programom i statutom, koji su usmjereni na stvaranje i oblikovanje političke volje te političkog djelovanja građana. Osim pravnog položaja, spomenutim Zakonom utvrđeni su i uvjeti, način i postupak osnivanja, registriranje i prestanak političke stranke. Politička stranka stječe svojstvo pravne osobe upisom u Registar političkih stranaka, koji vodi Ministarstvo pravosuđa i uprave i o upisu političke stranke u navedeni Registar donosi rješenje⁴. Sve promjene (programa, statuta, naziva, sjedišta, imena osoba ovlaštenih za predstavljanje i zastupanje, članova upravnog tijela, kao i prijavu o prestanku političke stranke) osoba ovlaštena za predstavljanje i zastupanje političke stranke obvezna je dostavljati navedenom Ministarstvu.

Nezavisni zastupnik, prema odredbi članka 2., točke 1. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, znači zastupnik izabran s neovisne liste i zastupnik nacionalnih manjina izabran s liste koju su predložili birači ili udruge nacionalnih manjina. Izbor zastupnika u Hrvatski sabor uređen je odredbama Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine 116/99, 109/00 – vjerodostojno tumačenje, 53/03, 69/03 – pročišćeni tekst, 167/03 – Odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja, 19/07, 20/09 – vjerodostojno tumačenje, 145/10, 93/11 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 120/11 – pročišćeni tekst, 19/15, 66/15 – pročišćeni tekst, 104/15 – Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, 48/18 – Odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja i 98/19). Odredbom članka 8. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, utvrđeno je pravo birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj na zastupljenost u Hrvatskom saboru i pravo da biraju tri zastupnika na temelju kandidacijskih lista u posebnoj izbornoj jedinici. Odredbama članka 19. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine 155/02, 47/10 – Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, 80/10 i 93/11 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članaka 16. – 19. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, utvrđeno je pravo pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj na zastupljenost u Hrvatskom saboru.

Nezavisni vijećnik, prema odredbi članka 2., točke 2. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, znači član predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave izabran s liste grupe birača. Izbor nezavisnih vijećnika uređen je odredbama Zakona o lokalnim izborima (Narodne novine 144/12, 121/16, 98/19, 42/20, 144/20 i 37/21).

Način financiranja političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i nezavisnih vijećnika, između ostalog, propisan je Zakonom o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu.

² *Izbori za članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica održani su 16. svibnja 2021. (Narodne novine 39/21).*

³ *U tekstu se navode propisi koji su se primjenjivali u razdoblju obuhvaćenom revizijom.*

⁴ *Pravilnik o obrascima i načinu vođenja Registra političkih stranaka te obrascima i postupku prijave, osnivanja i djelovanja organizacijskih oblika političkih stranaka (Narodne novine 79/94, 144/10 i 27/20)*

PREDMET, CILJEVI, PODRUČJA I METODE REVIZIJE

Predmet revizije bili su financijski izvještaji i poslovanje za 2021.

Ciljevi revizije bili su provjeriti:

- istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- primjenu zakona i drugih propisa u vezi s organizacijom i financijsko-računovodstvenim poslovanjem
- pravilnost stjecanja prihoda
- pravilnost ostvarenja rashoda, odnosno provjeriti jesu li financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom (*političke stranke i nezavisnog zastupnika*) i statutom (*političke stranke*)
- provedbu naloga i preporuka iz prošle revizije
- pravilnost izvršenja drugih transakcija.

U postupku revizije ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa; provjereno je jesu li političke stranke donijele kodeks etike i/ili druge dokumente kojima su određena pravila ponašanja, pravila za sprječavanje sukoba interesa te visoki i jasni standardi etičkog ponašanja koje trebaju poštovati zaposlenici i članovi političke stranke, a posebno članovi političke stranke koji obnašaju javne i političke dužnosti te kako se navedena pravila primjenjuju u političkim i drugim aktivnostima u vezi s djelovanjem političke stranke; uspoređeni su podaci iskazani u financijskim izvještajima s podacima iz prethodnog razdoblja i podacima iz financijskog plana, kao i financijskim izvještajima o financiranju izborne promidžbe; provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima; ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa, pravila, procedura i drugih unutarnjih akata; obavljena je detaljna provjera računa te računska točnost dokumentacije na temelju koje su evidentirani prihodi i rashodi; provjereni su podaci objavljeni na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva, političkih stranaka i nezavisnih zastupnika.

U skladu s odredbom članka 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju, po okončanju revizije sastavljena su pojedinačna izvješća o obavljenoj reviziji, koja sadrže:

- mišljenje o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja
- podatke (opisane činjenice) u vezi s djelokrugom i unutarnjim ustrojstvom, sustavom unutarnjih kontrola, planiranjem te financijskim izvještajima
- ciljeve i područja revizije
- kriterije za izražavanje mišljenja
- metode i postupke revizije
- nalaz, u kojem su opisane činjenice prema područjima na koja se odnose (uz svako područje dan je nalog, preporuka ili mišljenje, za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i propusta)
- provedbu naloga i preporuka iz prošle revizije (provjeru je li politička stranka / nezavisni zastupnik postupio prema nalogima i preporukama koje je Ured dao u prošloj reviziji).

Mišljenja su izražena u standardiziranom obliku, u skladu s prihvaćenim okvirom financijskog izvještavanja i usklađena s ISSAI standardima. Pri izražavanju mišljenja odlučujuću ulogu imao je prag značajnosti, koji je određen prema utvrđenoj metodologiji. Na određivanje praga značajnosti utjecali su značajnost nepravilnosti i propusta po vrijednosti i po prirodi ili sadržaju. Značajnost po vrijednosti određuje se izravno, u apsolutnom iznosu i neizravno u postotku od ukupnih prihoda, rashoda ili vrijednosti imovine, a značajnost po prirodi ili sadržaju ovisi o vrsti poslovnih događaja koji su utjecali na podatke iskazane u financijskim izvještajima ili usklađenost poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

KRITERIJI ZA IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA

Mišljenja o financijskim izvještajima izražavaju se u odnosu na primjenjivi okvir financijskog izvještavanja za političke stranke i nezavisne zastupnike.

Mišljenja o usklađenosti poslovanja izražavaju se u odnosu na zakone, druge propise, planove/programe rada te druge unutarnje akte, koji sadrže potrebno, očekivano ili željeno stanje te daju okvir za procjenu i razumijevanje poslovanja političkih stranaka i nezavisnih zastupnika, utvrđivanje činjenica, donošenje zaključaka, kao i davanje naloga i preporuka.

Kriteriji za izražavanje mišljenja o financijskim izvještajima

- Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma
- Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 121/14)

Kriteriji za izražavanje mišljenja o usklađenosti poslovanja

- Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma
- Zakon o političkim strankama
- Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija
- Pravilnik o načinu vođenja evidencija, izdavanja potvrda te unosa izvješća o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma u informacijski sustav za nadzor financiranja (Narodne novine 71/19)
- Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (Narodne novine 1/15, 25/17, 96/18 i 103/18 – ispravak)
- Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija (Narodne novine 31/15, 67/17, 115/18 i 21/21)
- Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (Narodne novine 119/15)
- statut i program političke stranke, odnosno program rada za mandatno razdoblje (*za nezavisne zastupnike na početku mandata*)
- godišnji program rada i financijski plan

REVIZIJA POLITIČKIH STRANAKA

O financijskim izvještajima političkih stranaka za 2021. izražena su **33 uvjetna, 18 bezuvjetnih te jedno suzdržano i jedno nepovoljno mišljenje**, a o usklađenosti poslovanja **39 bezuvjetnih, 13 uvjetnih i jedno nepovoljno mišljenje**.

U tablici u nastavku navode se izražena mišljenja o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja za 2021. te mišljenja iz prošle revizije (ako je obavljena), po političkim strankama. U grafičkim prikazima u nastavku daje se struktura izraženih mišljenja.

Tablica broj 1

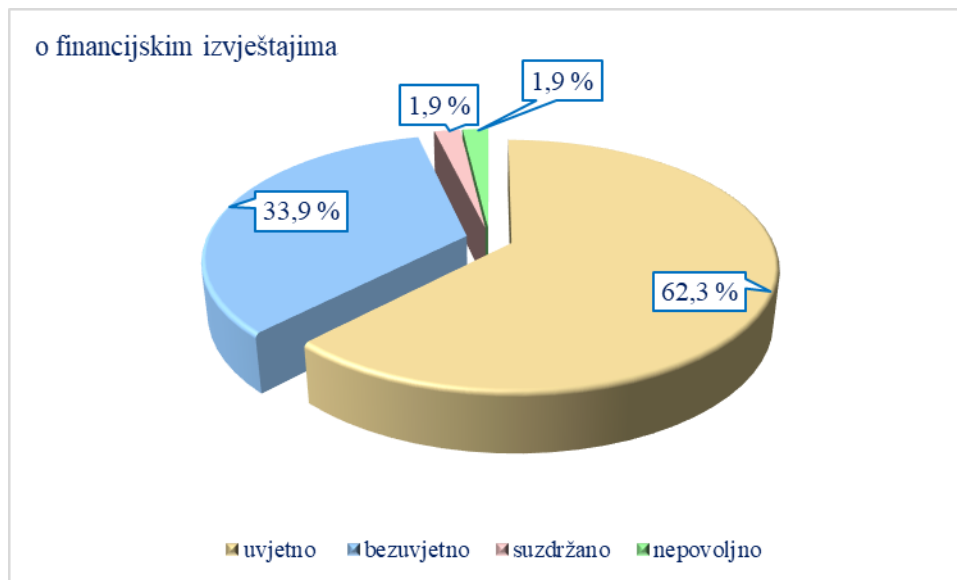
Izražena mišljenja po političkim strankama

Redni broj	Politička stranka	Mišljenja za 2021.		Mišljenja iz prošle revizije	
		o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja	o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja
	1	2	3	4	5
1.	Akcija mladih (AM)	uvjetno	bezuwjetno	uvjetno	bezuwjetno
2.	Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti (365 Stranka rada i solidarnosti)	uvjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
3.	Blok za Hrvatsku (Blok)	uvjetno	bezuwjetno	uvjetno	uvjetno
4.	Centar	uvjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
5.	Damir Bajs Nezavisna lista (Damir Bajs NL)	uvjetno	bezuwjetno	-	-
6.	Demokratski HSS (DHSS)	suzdržano	uvjetno	-	-
7.	Domovinski pokret (DP)	nepovoljno	nepovoljno	uvjetno	uvjetno
8.	Dubrovački demokratski sabor (DDS)	uvjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
9.	Duspara Mirko – nezavisna lista (Duspara Mirko – NL)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
10.	Fokus	bezuwjetno	uvjetno	bezuwjetno	uvjetno
11.	Gradansko-liberalni savez (Glas)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
12.	HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku	uvjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
13.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
14.	Hrvatska demokršćanska stranka (HDS)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
15.	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)	uvjetno	uvjetno	uvjetno	bezuwjetno
16.	Hrvatska narodna stranka – liberalni demokrati (HNS)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
17.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	uvjetno	bezuwjetno	uvjetno	bezuwjetno
18.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLŠ)	uvjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
19.	Hrvatska stranka prava (HSP)	uvjetno	bezuwjetno	uvjetno	bezuwjetno
20.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)	uvjetno	uvjetno	uvjetno	bezuwjetno
21.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	uvjetno	bezuwjetno	uvjetno	bezuwjetno
22.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	uvjetno	bezuwjetno	uvjetno	uvjetno
23.	Hrvatski suverenisti	uvjetno	uvjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
24.	Istarska stranka umirovljenika – Partito Istriano dei pensionati (ISU – PIP)	uvjetno	uvjetno	-	-
25.	Istarski demokratski sabor (IDS)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
26.	Ivan Penava nezavisna lista (IP – NL)	uvjetno	bezuwjetno	-	-
27.	Ključ Hrvatske (Ključ)	uvjetno	bezuwjetno	uvjetno	bezuwjetno
28.	LiPO	uvjetno	bezuwjetno	-	-
29.	Lista za Rijeku (RI)	uvjetno	bezuwjetno	uvjetno*	
30.	Matija Posavec – Nezavisna lista (Matija Posavec – NL)	uvjetno	bezuwjetno	-	-
31.	Most	uvjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
32.	Možemo! – politička platforma (Možemo!)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
33.	Mreža nezavisnih lista (MREŽA)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
34.	Narodna stranka – REFORMISTI (REFORMISTI)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
35.	Nezavisna lista mladih (NLM)	uvjetno	uvjetno	-	-
36.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)	uvjetno	bezuwjetno	uvjetno	bezuwjetno
37.	Nezavisna lista Višnjani (NLV)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
38.	Nezavisni	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
39.	Nova ljevica (NL)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
40.	Pametno za Split i Dalmaciju	uvjetno	uvjetno	-	-
41.	Primorsko goranski savez (PGS)	bezuwjetno	uvjetno	uvjetno	bezuwjetno
42.	Radnička fronta (RF)	uvjetno	uvjetno	bezuwjetno	uvjetno
43.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
44.	Snaga Slavonije i Baranje (SIB)	uvjetno	uvjetno	-	-
45.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
46.	Srd je Grad (SjG)	uvjetno	bezuwjetno	-	-

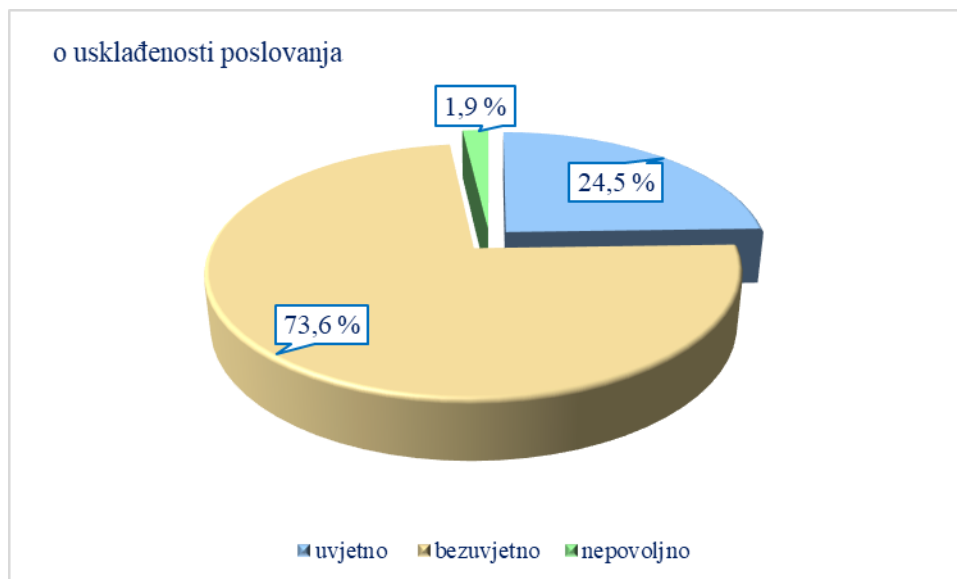
Redni broj	Politička stranka	Mišljenja za 2021.		Mišljenja iz prošle revizije	
		o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja	o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja
	1	2	3	4	5
47.	Stjepan Kožić – nezavisna lista (SKNL)	uvjetno	bezuwjetno	-	-
48.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
49.	Stranka s Imenom i Prezimenom (IP)	uvjetno	bezuwjetno	uvjetno	uvjetno
50.	Unija Kvarnera (UNIJA)	uvjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
51.	Zagreb je naš!	bezuwjetno	bezuwjetno	uvjetno	bezuwjetno
52.	Zelena alternativa – održivi razvoj Hrvatske (Zelena alternativa – ORaH)	uvjetno	uvjetno	-	-
53.	Željko Kerum – Hrvatska građanska stranka (HGS)	uvjetno	uvjetno	uvjetno	bezuwjetno

* izraženo je jedno mišljenje o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja

Struktura izraženih mišljenja

Grafički prikaz broj 1

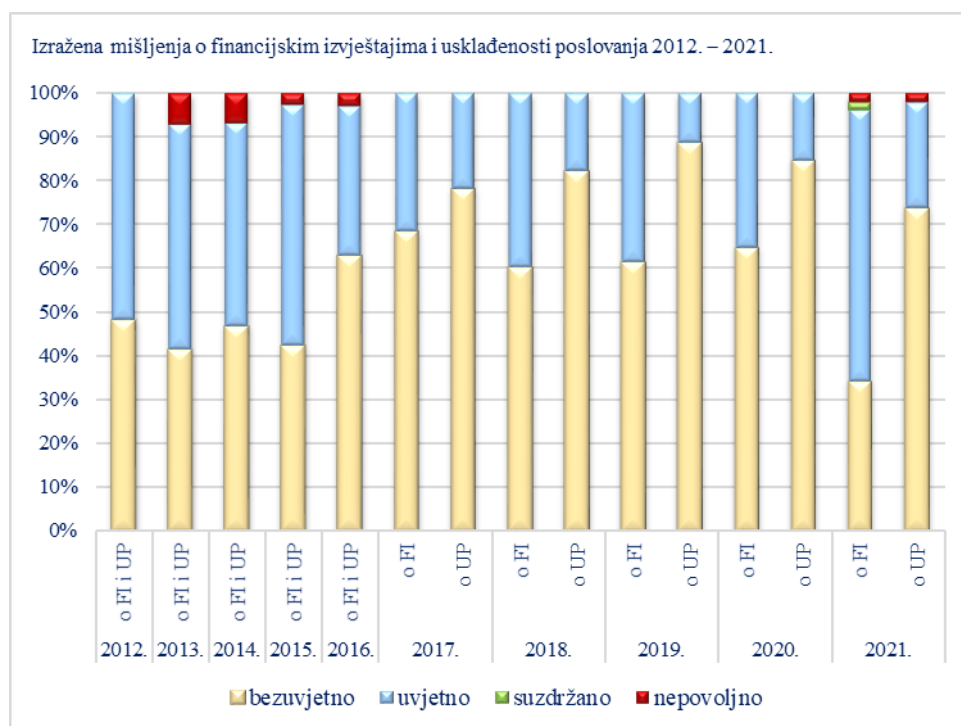

Grafički prikaz broj 2

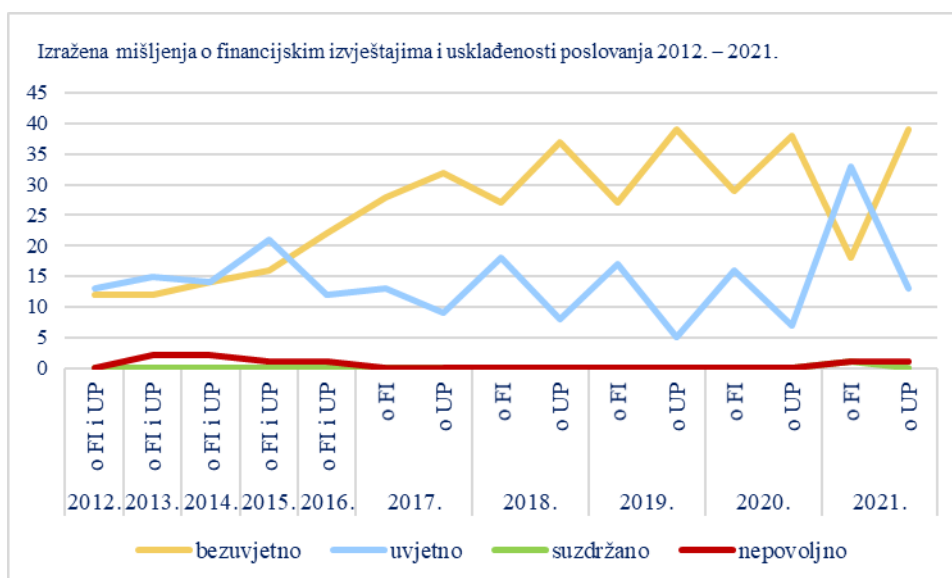
Za 16 političkih stranaka izražena su bezuvjetna mišljenja o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja, za deset političkih stranaka izražena su uvjetna mišljenja o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja, a za jednu političku stranku izražena su nepovoljna mišljenja o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja. Za 25 političkih stranaka izražena su uvjetna ili bezuvjetna mišljenja o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja, a za jednu političku stranku izraženo je suzdržano mišljenje o financijskim izvještajima i uvjetno mišljenje o usklađenosti poslovanja.

U odnosu na prošlu reviziju (2020. ili prije), za 41 političku stranku koje su obuhvaćene i revizijom za 2021. o financijskim izvještajima izraženo je sedam bezuvjetnih mišljenja manje, šest uvjetnih mišljenja više; o usklađenosti poslovanja jedno bezuvjetno mišljenje manje, jedno uvjetno mišljenje više; a izražena su i nepovoljna mišljenja o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja (kojih u prošloj reviziji nije bilo).

Ured je prvi put obavio reviziju političkih stranaka za 2007., kojom je bilo obuhvaćeno 15 političkih stranaka. O financijskim izvještajima i poslovanju bilo je izraženo 14 uvjetnih i jedno bezuvjetno mišljenje. Broj političkih stranaka obuhvaćenih revizijom u sljedećim godinama se konstantno povećavao (revizijom za 2021. obuhvaćene su 53 političke stranke, što je 38 ili 253,3 % više). U grafičkim prikazima u nastavku daje se pregled izraženih mišljenja o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja u razdoblju 2012. – 2021., uz napomenu da se do 2017. u izvješću o obavljenoj reviziji izražavalo jedno mišljenje o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja, a od 2017. izražavaju se dva odvojena mišljenja (o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja).

Grafički prikaz broj 3

Grafički prikaz broj 4

Prihodi

Prema podacima iz izvještaja o prihodima i rashodima za 2021., revizijom obuhvaćene političke stranke iskazale su ukupne prihode u iznosu od 143.866.802,00 kn, koji se odnose na prihode iz državnog proračuna u iznosu od 55.535.508,00 kn, prihode iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu: lokalne jedinice) u iznosu od 47.717.955,00 kn, prihode od članarina i članskih doprinosa u iznosu od 12.013.746,00 kn, prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu od 17.576.493,00 kn te druge prihode u iznosu od 11.023.100,00 kn.

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim prihodima revizijom obuhvaćenih političkih stranaka za 2021., prema vrstama.

Tablica broj 2

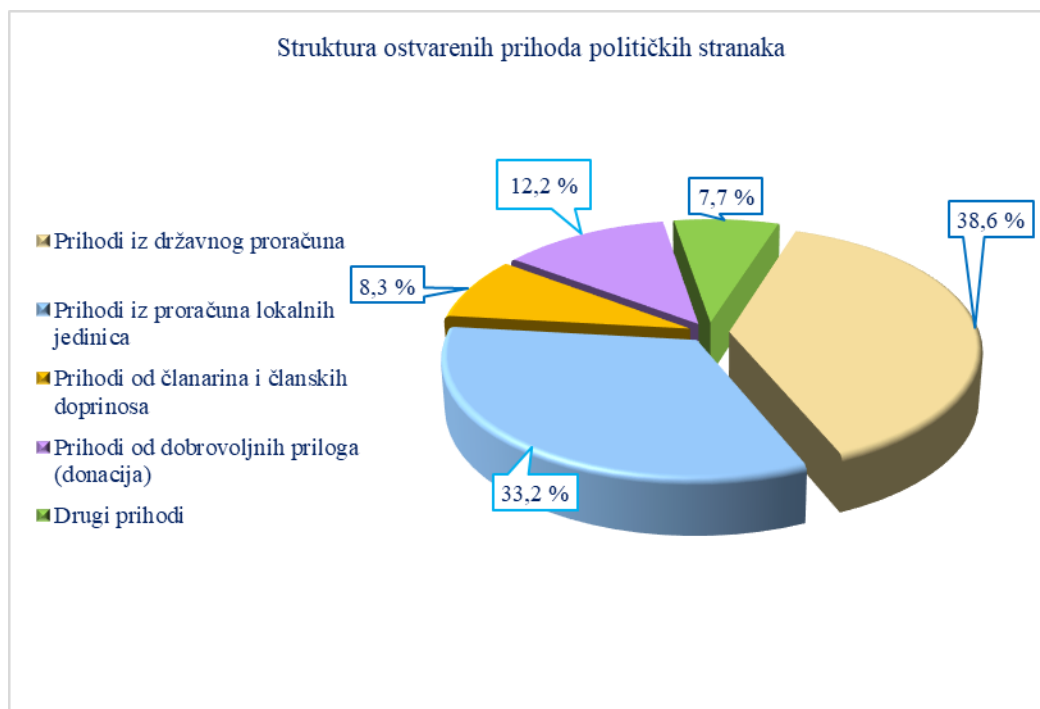
Ostvareni prihodi političkih stranaka za 2021., prema vrstama

u kn

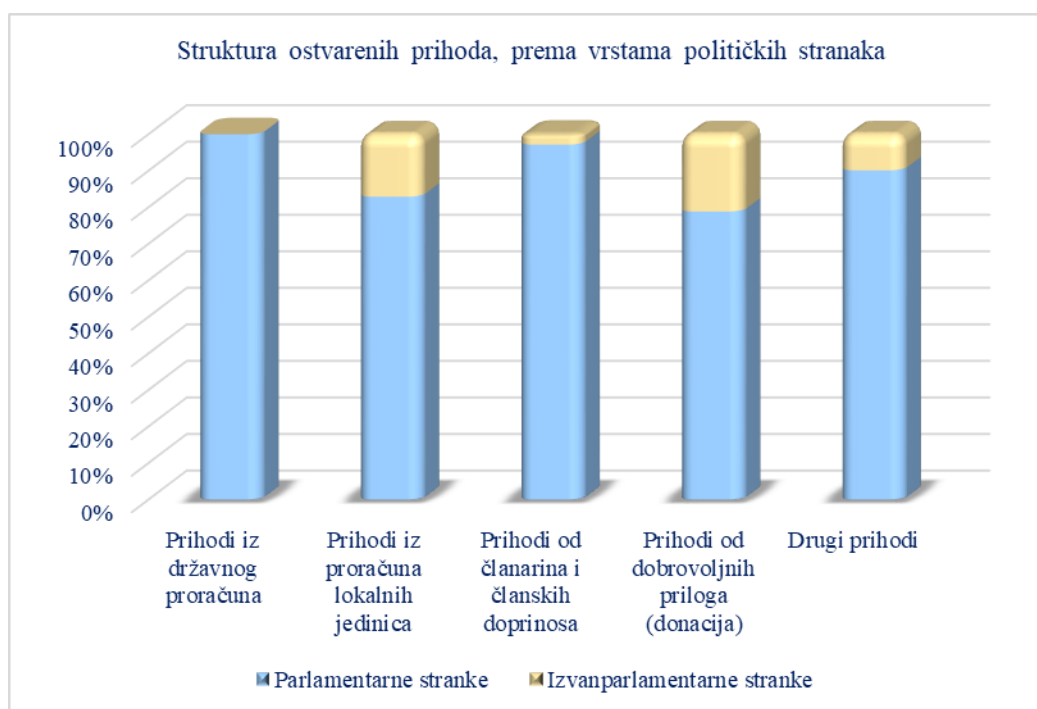
Redni broj	Politička stranka	Prihodi iz državnog proračuna	Prihodi iz proračuna lokalnih jedinica	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)	Drugi prihodi	Ukupno	Udjel u %
	1	2	3	4	5	6	7	8
Parlamentarne stranke								
1.	Blok za Hrvatsku (Blok)	398.601,00	0,00	0,00	36.094,00	7,00	434.702,00	0,3
2.	Centar	438.461,00	659.059,00	16.542,00	9.900,00	3.764,00	1.127.726,00	0,8
3.	Damir Bajs Nezavisna lista (Damir Bajs NL)	0,00	0,00	0,00	225.828,00	0,00	225.828,00	0,2
4.	Domovinski pokret (DP)	0,00	0,00	62.012,00	6.059.903,00	16,00	6.121.931,00	4,3
5.	Fokus	398.601,00	666.074,00	0,00	111.228,00	93.181,00	1.269.084,00	0,9
6.	Građansko-liberalni savez (Glas)	438.461,00	18.780,00	12.730,00	12.500,00	1,00	482.472,00	0,3
7.	HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku	398.601,00	39.381,00	400,00	119.410,00	33.501,00	591.293,00	0,4
8.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	25.341.040,00	17.236.051,00	7.548.088,00	4.652.369,00	2.701.622,00	57.479.170,00	40,0
9.	Hrvatska demokršćanska stranka (HDS)	398.601,00	38.982,00	0,00	0,00	14.764,00	452.347,00	0,3
10.	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)	797.202,00	214.994,00	0,00	7.000,00	106.441,00	1.125.637,00	0,8
11.	Hrvatska narodna stranka – liberalni demokrati (HNS)	398.601,00	1.339.564,00	282.170,00	228.445,00	352.579,00	2.601.359,00	1,8
12.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	797.202,00	1.937.245,00	189.886,00	43.682,00	150.682,00	3.118.697,00	2,2
13.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLS)	808.327,00	618.685,00	27.527,00	25.750,00	5.020,00	1.485.309,00	1,0
14.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	398.601,00	802.970,00	123.631,00	45.000,00	84.749,00	1.454.951,00	1,0
15.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	398.601,00	85.268,00	7.135,00	2.500,00	1.520.413,00	2.013.917,00	1,4
16.	Hrvatski suverenisti	398.601,00	79.011,00	5.760,00	3.500,00	28.908,00	515.780,00	0,4
17.	Istarski demokratski sabor (IDS)	1.235.663,00	2.673.254,00	483.555,00	27.050,00	18.255,00	4.437.777,00	3,1
18.	Most	3.237.917,00	2.165.165,00	287.043,00	271.374,00	3.656,00	5.965.155,00	4,1
19.	Možemo! – politička platforma (Možemo!)	2.052.786,00	848.785,00	120.964,00	377.153,00	1.957,00	3.401.645,00	2,4
20.	Narodna stranka – REFORMISTI (REFORMISTI)	438.461,00	485.680,00	133.004,00	119.861,00	31.127,00	1.208.133,00	0,8
21.	Nova ljevica (NL)	438.461,00	410.547,00	11.573,00	38.277,00	29,00	898.887,00	0,6
22.	Radnička fronta (RF)	438.461,00	14.801,00	114.516,00	35.768,00	2,00	603.548,00	0,4
23.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	1.275.523,00	788.201,00	232.239,00	13.443,00	39.098,00	2.348.504,00	1,6
24.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	14.170.274,00	8.441.820,00	2.014.547,00	1.382.825,00	4.742.712,00	30.752.178,00	21,4
25.	Stranka s Imenom i Prezimenom (IP)	438.461,00	0,00	0,00	10.252,00	574,00	449.287,00	0,3
	Ukupno	55.535.508,00	39.564.317,00	11.673.322,00	13.859.112,00	9.933.058,00	130.565.317,00	90,8
Izvanparlamentarne stranke								
1.	Akcija mladih (AM)	0,00	407.431,00	0,00	63.801,00	3,00	471.235,00	0,3
2.	Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti (365 Stranka rada i solidarnosti)	0,00	1.099.828,00	137.811,00	1.756.024,00	1.695,00	2.995.358,00	2,1
3.	Demokratski HSS (DHSS)	0,00	118.809,00	0,00	1.000,00	0,00	119.809,00	0,1
4.	Dubrovački demokratski sabor (DDS)	0,00	216.351,00	0,00	22.000,00	89.101,00	327.452,00	0,2

Redni broj	Politička stranka	Prihodi iz državnog proračuna	Prihodi iz proračuna lokalnih jedinica	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)	Drugi prihodi	Ukupno	Udjelu %
	1	2	3	4	5	6	7	8
5.	Duspara Mirko – nezavisna lista (Duspara Mirko – NL)	0,00	233.169,00	0,00	0,00	257.961,00	491.130,00	0,3
6.	Hrvatska stranka prava (HSP)	0,00	330.380,00	32.394,00	28.050,00	91.612,00	482.436,00	0,3
7.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)	0,00	126.766,00	0,00	0,00	27.246,00	154.012,00	0,1
8.	Istarska stranka umirovljenika – Partito Istriano dei pensionati (ISU – PIP)	0,00	81.670,00	6.911,00	0,00	43.414,00	131.995,00	0,1
9.	Ivan Penava nezavisna lista (IP – NL)	0,00	68.807,00	0,00	10.000,00	225.023,00	303.830,00	0,2
10.	Ključ Hrvatske (Ključ)	0,00	292.761,00	680,00	56.486,00	2.500,00	352.427,00	0,2
11.	LiPO	0,00	105.911,00	63.200,00	50.000,00	0,00	219.111,00	0,2
12.	Lista za Rijeku (RI)	0,00	29.691,00	0,00	82.630,00	2.534,00	114.855,00	0,1
13.	Matija Posavec – Nezavisna lista (Matija Posavec – NL)	0,00	347.688,00	60.000,00	25.500,00	77.294,00	510.482,00	0,4
14.	Mreža nezavisnih lista (MREŽA)	0,00	84.905,00	0,00	54.513,00	27,00	139.445,00	0,1
15.	Nezavisna lista mladih (NLM)	0,00	134.745,00	0,00	59.208,00	1,00	193.954,00	0,1
16.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)	0,00	286.577,00	0,00	0,00	32,00	286.609,00	0,2
17.	Nezavisna lista Višnjan (NLV)	0,00	347.040,00	0,00	0,00	13.227,00	360.267,00	0,3
18.	Nezavisni	0,00	254.277,00	0,00	40.712,00	1,00	294.990,00	0,2
19.	Pametno za Split i Dalmaciju	0,00	115.869,00	0,00	43.230,00	0,00	159.099,00	0,1
20.	Primorsko goranski savez (PGS)	0,00	394.518,00	0,00	92.000,00	47.898,00	534.416,00	0,4
21.	Snaga Slavonije i Baranje (SIB)	0,00	48.069,00	1.000,00	102.830,00	6.672,00	158.571,00	0,1
22.	Srđ je Grad (SJG)	0,00	128.621,00	1.340,00	103.700,00	5.001,00	238.662,00	0,2
23.	Stjepan Kožić – nezavisna lista (SKNL)	0,00	510.294,00	0,00	374.165,00	1,00	884.460,00	0,6
24.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	0,00	9.057,00	492,00	0,00	196.852,00	206.401,00	0,1
25.	Unija Kvarnera (UNIJA)	0,00	184.078,00	0,00	13.490,00	0,00	197.568,00	0,1
26.	Zagreb je naš!	0,00	1.534.143,00	14.336,00	390.754,00	165,00	1.939.398,00	1,3
27.	Zelena alternativa – održivi razvoj Hrvatske (Zelena alternativa – ORaH)	0,00	83.999,00	22.260,00	20.608,00	1,00	126.868,00	0,1
28.	Željko Kerum – Hrvatska građanska stranka (HGS)	0,00	578.184,00	0,00	326.680,00	1.781,00	906.645,00	0,6
	Ukupno	0,00	8.153.638,00	340.424,00	3.717.381,00	1.090.042,00	13.301.485,00	9,2
	SVEUKUPNO	55.535.508,00	47.717.955,00	12.013.746,00	17.576.493,00	11.023.100,00	143.866.802,00	100,0

U grafičkim prikazima u nastavku daje se struktura ostvarenih prihoda političkih stranaka za 2021. te struktura ostvarenih prihoda, prema vrstama političkih stranaka.

Grafički prikaz broj 5

Grafički prikaz broj 6

Iz grafičkih prikaza vidljivo je da kod političkih stranaka najveći udjel u ukupnim prihodima imaju prihodi iz državnog proračuna i proračuna lokalnih jedinica te da su značajniji prihodi parlamentarnih političkih stranaka.

Prihodi iz državnog proračuna ostvareni u iznosu od 55.535.508,00 kn odnose se na prihode za financiranje redovnog poslovanja u iznosu od 55.515.134,00 kn te prihode od naknade troškova izborne promidžbe za izbor članova predstavničkih tijela (*HSL*) u iznosu od 11.125,00 kn i pogrešno priznate prihode iz državnog proračuna (*Most*) u iznosu od 9.249,00 kn.

Prihodi za redovito godišnje financiranje političkih stranaka u iznosu od 55.515.134,00 kn ostvareni su u skladu s odredbom članka 6. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, prema kojoj pravo na redovito godišnje financiranje iz sredstava državnog proračuna imaju političke stranke koje su prema konačnim rezultatima izbora dobile zastupničko mjesto u Hrvatskom saboru i nezavisni zastupnici. U skladu s odredbama članaka 7. i 10. navedenog Zakona, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora donio je u siječnju, srpnju i rujnu 2021. odluke o raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka i nezavisnih zastupnika (Narodne novine 6/21, 78/21 i 107/21), prema kojima je dio sredstava za rad političkih stranaka i nezavisnih zastupnika u 2021. osiguran u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2021., od čega se na političke stranke odnosi 60.019.325,00 kn (za 146 zastupničkih mjesta u Hrvatskom saboru). Razlika u iznosu od 4.504.191,00 kn odnosi se na jednu političku stranku (*DP*) koja je navedene prihode za redovito godišnje financiranje pogrešno u poslovnim knjigama evidentirala i u financijskim izvještajima iskazala u okviru prihoda od dobrovoljnih priloga (donacija). Sredstva su doznačavana na račune političkih stranaka u skladu s navedenim odlukama.

Prihodi iz proračuna lokalnih jedinica ostvareni u iznosu od 47.717.955,00 kn odnose se na sredstva koja su lokalne jedinice rasporedile političkim strankama za financiranje redovnog rada u iznosu od 34.546.508,00 kn, naknadu troškova izborne promidžbe u iznosu od 12.615.995,00 kn (za izbor članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica u iznosu od 10.479.503,00 kn, za izbor članova vijeća gradskih četvrti i/ili vijeća mjesnih odbora Grada Zagreba i Grada Krapine u iznosu od 2.051.531,00 kn, za prijevremene i dopunske izbore za članove predstavničkih tijela u iznosu od 84.961,00 kn) te druge prihode (između ostalog, povrat neutrošenih sredstava preostalih na posebnim računima za financiranje troškova izborne promidžbe političkih stranaka te kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika koje su političke stranke predložile, kao i uplate političkih stranaka – koalicijskih partnera) u iznosu od 555.452,00 kn.

Prihodi za financiranje redovnog rada ostvareni su na temelju odluka predstavničkih tijela lokalnih jedinica te odredaba članaka 6. i 7. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, kojima je propisano da pravo na redovito godišnje financiranje iz sredstava proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju političke stranke koje su prema konačnim rezultatima izbora dobile mjesto člana u predstavničkom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i nezavisni vijećnici na način da se utvrdi jednaki iznos sredstava za svakog člana u predstavničkom tijelu jedinice samouprave, tako da pojedinoj političkoj stranci koja je bila predlagatelj liste pripadaju sredstva razmjerna broju dobivenih mjesta članova u predstavničkom tijelu jedinice samouprave, prema konačnim rezultatima izbora za članove predstavničkog tijela jedinice samouprave. Odluku o raspoređivanju sredstava iz proračuna lokalne jedinice, prema odredbi članka 10., stavka 3. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Odredbom članka 96. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, propisano je da će se postupci koji su započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona, a koji nisu dovršeni, dovršiti prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe (Narodne novine 24/11, 61/11, 27/13, 48/13 – pročišćeni tekst, 2/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 96/16 i 70/17).

Za izbor članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica, sredstva od naknade troškova izborne promidžbe (10.479.503,00 kn) doznačena su na posebne račune političkih stranaka otvorene za financiranje troškova izborne promidžbe, na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske o visini naknade troškova izborne promidžbe za izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine 41/21).

Prema spomenutoj Odluci, pravo na naknadu troškova izborne promidžbe imaju političke stranke i liste grupe birača koje na izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dobiju najmanje jednog člana predstavničkog tijela, a naknada troškova izborne promidžbe isplaćuje se političkim strankama na poseban račun političke stranke otvoren za financiranje troškova izborne promidžbe. Sredstva su doznacavana na posebne račune političkih stranaka otvorene za financiranje troškova izborne promidžbe, nakon objave izvješća Državnog izbornog povjerenstva o nadzoru poštovanja odredaba Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu koje se odnose na izbornu promidžbu.

Za izbor članova vijeća gradskih četvrti i/ili vijeća mjesnih odbora Grada Zagreba i Grada Krapine sredstva (2.051.531,00 kn) su doznacavana na posebne račune političkih stranaka otvorene za financiranje troškova izborne promidžbe na temelju Zaključka zamjenice gradonačelnika koja je obnašala dužnost gradonačelnika Grada Zagreba o visini naknade troškova izborne promidžbe za izbor članova vijeća gradskih četvrti i članova vijeća mjesnih odbora iz ožujka 2021. te Odluke o visini naknade za provedbu izbora za članove vijeća mjesnih odbora na području Grada Krapine iz travnja 2021. Prema spomenutom Zaključku i Odluci, pravo na naknadu troškova izborne promidžbe imaju političke stranke i nositelji kandidacijskih lista grupe birača koje na izborima za članove vijeća gradskih četvrti odnosno vijeća mjesnih odbora dobiju najmanje jednog člana u spomenutim predstavničkim tijelima.

U kolovozu 2021. Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o raspisivanju prijevremenih izbora za Gradsko vijeće Grada Pazina (Narodne novine 94/21) te Odluku o raspisivanju dopunskih izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iz reda pripadnika nacionalne manjine, odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda (Narodne novine 92/21). Prijevremeni izbori članova predstavničkog tijela Grada Pazina i dopunski izbori za članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica iz reda pripadnika nacionalne manjine održani su u listopadu 2021., a po njihovu okončanju ostvarena su sredstva (84.961,00 kn) na temelju Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu te Odluke Vlade Republike Hrvatske o visini naknade troškova izborne promidžbe za izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Političke stranke su u financijskim izvještajima za 2021. iskazale prihode od članarina i članskih doprinosa u iznosu od 12.013.746,00 kn. Članarina odnosno članski doprinos je, prema odredbi članka 2., točke 7. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, redoviti novčani iznos što ga član političke stranke plaća političkoj stranci na način i pod uvjetima utvrđenim statutom ili drugim aktom političke stranke. Prihode od članarina i članskih doprinosa iskazalo je 30 političkih stranaka (19 parlamentarnih i jedanaest izvanparlamentarnih), a nisu ih iskazale 23 političke stranke (šest parlamentarnih i 17 izvanparlamentarnih).

Prema odredbama članka 2., točke 8. i članka 4., stavka 1. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, političke stranke mogu stjecati dobrovoljne priloge (donacije), koje čine povremene ili redovite uplate kojima fizičke ili pravne osobe dobrovoljno daju novac, odnosno pružaju usluge ili daju proizvode bez naplate, političkoj stranci za njezin politički rad, odnosno za financiranje izborne promidžbe. Prema podacima iz izvještaja o prihodima i rashodima za 2021., političke stranke ostvarile su prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu od 17.576.493,00 kn, a prema izvještajima o primljenim donacijama za potporu političkog djelovanja u iznosu od 11.249.142,00 kn. Razlika u iznosu od 6.327.351,00 kn odnosi se na pogrešno u poslovnim knjigama evidentirane i u financijskim izvještajima iskazane prihode iz državnog proračuna za redovito godišnje financiranje u iznosu od 4.504.191,00 kn (*DP*) te iz proračuna lokalne jedinice za redovito godišnje financiranje i naknadu troškova izborne promidžbe za izbor članova predstavničkog tijela lokalne jedinice u iznosu od 1.428.447,00 kn (*Damir Bajš NL, DP, Ključ, SIB*); povrat neutrošenih sredstava za financiranje troškova izborne promidžbe kandidata za općinske načelnike, gradonačelnike i župane koje su političke stranke predložile u iznosu od 343.457,00 kn (*AM, DP, Most*).

Nadalje, razlika se odnosi na prihode od europske političke stranke u iznosu od 89.410,00 kn (*HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku*)⁵; dobrovoljne priloge (donacije) koje su primili kandidati za župana i gradonačelnika koje je politička stranka predložila u iznosu od 69.990,00 kn (*HGS*); uplaćena sredstva od političkih stranaka – koalicijskih partnera za financiranje izborne promidžbe u iznosu od 40.945,00 kn (*AM, Most*), prihode od članarina i članskih doprinosa u iznosu od 1.030,00 kn (*DP, RF*) i druge prihode za financiranje izborne promidžbe u iznosu od 450,00 kn (*RF*); umanjeno za dobrovoljne priloge (donacije) koje nisu iskazane u izvještajima o primljenim donacijama ili nisu evidentirane u poslovnim knjigama ni iskazane u financijskim izvještajima u ukupnom iznosu od 150.569,00 kn (*DP, Ključ, HSLŠ, SIB*). Ostvareni prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu od 11.249.142,00 kn odnose se na primljene dobrovoljne priloge (donacije) u novcu u iznosu od 11.093.831,00 kn i u proizvodima ili uslugama u vrijednosti od 155.311,00 kn. Političke stranke su u 2021. primile dobrovoljne priloge (donacije) od 3 653 fizičke osobe u iznosu od 7.080.339,00 kn te 296 pravnih osoba u iznosu od 4.168.803,00 kn.

Drugi prihodi ostvareni u iznosu od 11.023.100,00 kn odnose se, između ostalog, na povrat preostalih neutrošenih sredstava od kandidata za općinske načelnike, gradonačelnike, župane te njihove zamjenike koje su političke stranke predložile (koja su s posebnih računa za financiranje troškova izborne promidžbe spomenutih kandidata uplaćena na središnje račune političkih stranaka); od uplata političkih stranaka – koalicijskih partnera s kojima je politička stranka sudjelovala na lokalnim izborima za financiranje izborne promidžbe; prihode od imovine (kamate, tečajne razlike, zakup, iznajmljivanje ili prodaje poslovnih prostora, prodaje službenog vozila); otpis obveza prema dobavljačima (na temelju odluke popisnog povjerenstva ili suglasnosti dobavljača te odluke odgovorne osobe radi zastare i prestanka poslovanja); prihode od prodaje stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo te naknade po sudskim presudama.

Rashodi

Prema podacima iz izvještaja o prihodima i rashodima za 2021., revizijom obuhvaćene političke stranke iskazale su ukupne rashode u iznosu od 163.961.385,00 kn, a odnose se na rashode za zaposlene u iznosu od 25.222.569,00 kn, rashode za promidžbu i informiranje u iznosu od 53.590.911,00 kn, druge materijalne rashode u iznosu od 44.807.027,00 kn, rashode amortizacije u iznosu od 1.796.371,00 kn, financijske rashode u iznosu od 2.121.172,00 kn, rashode za donacije (pomoći) u iznosu od 3.976.989,00 kn te druge rashode u iznosu od 32.446.346,00 kn.

S obzirom na to da su ukupni prihodi političkih stranaka za 2021. iznosili 143.866.802,00 kn, a ukupni rashodi 163.961.385,00 kn, manjak prihoda na koncu 2021. iznosi 20.094.583,00 kn (36 političkih stranaka iskazalo je manjak prihoda u iznosu od 23.240.864,00 kn, a 17 višak prihoda u iznosu od 3.146.281,00 kn). Manjak prihoda političke stranke podmirile su iz viška prihoda prenesenih iz prethodnih godina ili su ga planirale pokriti u sljedećem razdoblju.

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim rashodima revizijom obuhvaćenih političkih stranaka za 2021., prema vrstama.

⁵ Prema odredbama članka 46. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, zabrana financiranja političkih stranaka od strane stranih država, stranih političkih stranaka i stranih pravnih osoba čija je osnovna djelatnost edukacija u razvoju i promicanju demokratskih načela, ne odnosi se na financiranje programa namijenjenih za edukaciju.

Tablica broj 3

Ostvareni rashodi političkih stranaka za 2021., prema vrstama

u kn

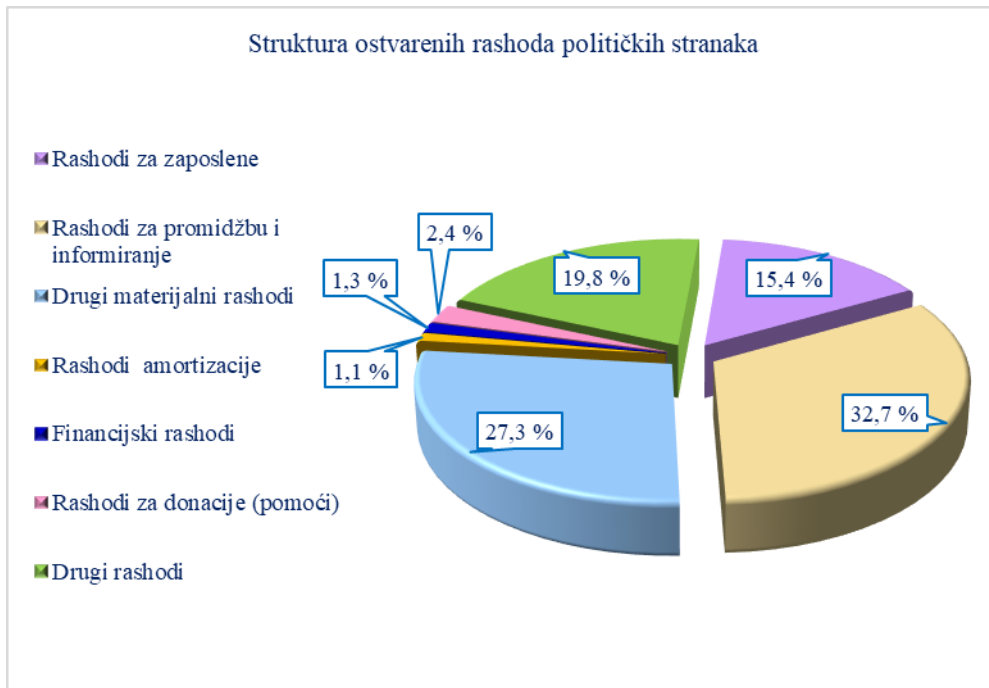
Redni broj	Politička stranka	Broj zaposlenih koncem 2021.	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi		Rashodi amortizacije	Financijski rashodi	Rashodi za donacije (po moći)	Drugi rashodi	Ukupno	Udjel u %	Višak/manjak
				Rashodi za promidžbu i informiranje	Drugi materijalni rashodi							
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Parlamentarne stranke												
1.	Blok za Hrvatsku (Blok)	1	140.465,00	34.963,00	170.382,00	9.602,00	1.653,00	7.000,00	703,00	364.768,00	0,2	69.934,00
2.	Centar	3	247.370,00	452.783,00	212.516,00	7.103,00	7.075,00	273.666,00	10.744,00	1.211.257,00	0,7	-83.531,00
3.	Damir Bajs Nezavisna lista (Damir Bajs NL)	0	0,00	510.398,00	1.715,00	0,00	793,00	0,00	3.353,00	516.259,00	0,3	-290.431,00
4.	Domovinski pokret (DP)	6	686.466,00	3.991.740,00	1.519.317,00	24.493,00	56.162,00	505.914,00	23.135,00	6.807.227,00	4,2	-685.296,00
5.	Fokus	1	69.046,00	892.190,00	656.679,00	8.600,00	33.125,00	15.000,00	365.956,00	2.040.596,00	1,2	-771.512,00
6.	Gradansko-liberalni savez (Glas)	2	254.174,00	217.929,00	108.236,00	0,00	4.847,00	0,00	95,00	585.281,00	0,4	-102.809,00
7.	HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku	0	0,00	235.676,00	153.679,00	4.498,00	7.410,00	110.560,00	64.372,00	576.195,00	0,4	15.098,00
8.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	73	10.084.951,00	16.720.342,00	16.009.191,00	773.345,00	460.371,00	1.325.126,00	21.242.939,00	66.616.265,00	40,6	-9.137.095,00
9.	Hrvatska demokršćanska stranka (HDS)	0	0,00	219.074,00	275.523,00	11.775,00	5.272,00	52.765,00	728,00	565.137,00	0,3	-112.790,00
10.	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)	0	0,00	590.744,00	731.936,00	10.890,00	8.745,00	74.000,00	0,00	1.416.315,00	0,9	-290.678,00
11.	Hrvatska narodna stranka – liberalni demokrati (HNS)	8	840.626,00	1.379.637,00	1.505.925,00	64.590,00	41.054,00	30.091,00	41.475,00	3.903.398,00	2,4	-1.302.039,00
12.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	10	998.212,00	1.965.323,00	1.233.084,00	43.358,00	49.656,00	0,00	56.527,00	4.346.160,00	2,7	-1.227.463,00
13.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HLSL)	3	323.537,00	618.281,00	532.182,00	6.264,00	7.970,00	69.700,00	69.668,00	1.627.602,00	1,0	-142.293,00
14.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	1	101.957,00	285.248,00	1.210.492,00	23.333,00	26.581,00	8.300,00	276.364,00	1.932.275,00	1,2	-477.324,00
15.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	0	71.187,00	86.834,00	184.936,00	47.790,00	10.782,00	100.000,00	1.519.217,00	2.020.746,00	1,2	-6.829,00
16.	Hrvatski suverenisti	1	50.787,00	280.917,00	206.626,00	6.180,00	2.332,00	7.000,00	116.800,00	670.642,00	0,4	-154.862,00
17.	Istarski demokratski sabor (IDS)	9	1.199.962,00	2.860.127,00	1.927.147,00	38.207,00	49.182,00	0,00	0,00	6.074.625,00	3,7	-1.636.848,00
18.	Most	14	2.180.768,00	1.765.398,00	2.241.810,00	137.901,00	29.404,00	540.395,00	410.722,00	7.306.398,00	4,5	-1.341.243,00
19.	Možemo! – politička platforma (Možemo!)	4	509.818,00	1.477.869,00	540.424,00	925,00	15.853,00	10.000,00	1.943,00	2.556.832,00	1,5	844.813,00
20.	Narodna stranka – REFORMISTI (REFORMISTI)	3	211.661,00	430.824,00	836.196,00	4.102,00	21.019,00	38.459,00	24.750,00	1.567.011,00	1,0	-358.878,00
21.	Nova ljevica (NL)	0	0,00	329.137,00	381.750,00	6.479,00	1.913,00	3.136,00	0,00	722.415,00	0,4	176.472,00
22.	Radnička fronta (RF)	1	106.823,00	506.709,00	89.303,00	1.057,00	5.967,00	9.466,00	180,00	719.505,00	0,4	-115.957,00

Redni broj	Politička stranka	Broj zaposlenih koncem 2021.	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi		Rashodi amortizacije	Financijski rashodi	Rashodi za donacije (po moći)	Drugi rashodi	Ukupno	Udjel u %	Višak/manjak
				Rashodi za promidžbu i informiranje	Drugi materijalni rashodi							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
23.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	7	799.528,00	551.675,00	766.059,00	35.569,00	47.760,00	133.977,00	88.200,00	2.422.768,00	1,5	-74.264,00
24.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	46	5.449.621,00	9.636.819,00	8.980.905,00	282.088,00	1.038.108,00	73.154,00	7.772.387,00	33.233.082,00	20,3	-2.480.904,00
25.	Stranka s Imenom i Prezimenom (IP)	1	102.428,00	181.598,00	223.754,00	0,00	3.295,00	0,00	0,00	511.075,00	0,3	-61.788,00
	Ukupno	194	24.429.387,00	46.222.235,00	40.699.767,00	1.548.149,00	1.936.329,00	3.387.709,00	32.090.258,00	150.313.834,00	91,7	-19.748.517,00
Izvanparlamentarne stranke												
1.	Akcija mladih (AM)	2	118.830,00	343.256,00	311.741,00	8.988,00	6.258,00	81.800,00	0,00	870.873,00	0,5	-399.638,00
2.	Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti (365 Stranka rada i solidarnosti)	0	0,00	1.870.669,00	983.149,00	48.744,00	62.309,00	92.500,00	42.850,00	3.100.221,00	1,9	-104.863,00
3.	Demokratski HSS (DHSS)	0	0,00	0,00	960,00	0,00	4.857,00	1,00	0,00	5.818,00	0,0	113.991,00
4.	Dubrovački demokratski sabor (DDS)	0	0,00	280.998,00	116.235,00	0,00	5.263,00	0,00	97.556,00	500.052,00	0,3	-172.600,00
5.	Duspara Mirko – nezavisna lista (Duspara Mirko – NL)	0	0,00	272.702,00	502.170,00	14.014,00	1.330,00	9.000,00	0,00	799.216,00	0,5	-308.086,00
6.	Hrvatska stranka prava (HSP)	1	166.345,00	114.014,00	165.882,00	5.619,00	13.868,00	35.000,00	17.333,00	518.061,00	0,3	-35.625,00
7.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)	0	0,00	0,00	119.707,00	70.659,00	5.581,00	0,00	0,00	195.947,00	0,1	-41.935,00
8.	Istarska stranka umirovljenika – Partito Istriano dei pensionati (ISU – PIP)	0	0,00	184.616,00	36.125,00	3.156,00	1.504,00	0,00	0,00	225.401,00	0,1	-93.406,00
9.	Ivan Penava nezavisna lista (IP – NL)	0	0,00	145.587,00	125.888,00	0,00	1.044,00	0,00	0,00	272.519,00	0,2	31.311,00
10.	Ključ Hrvatske (Ključ)	1	157.501,00	171.780,00	124.772,00	76.387,00	5.952,00	32.962,00	27.328,00	596.682,00	0,4	-244.255,00
11.	LiPO	0	0,00	6.801,00	56.010,00	990,00	1.127,00	52.413,00	0,00	117.341,00	0,1	101.770,00
12.	Lista za Rijeku (RI)	0	0,00	166.445,00	11.624,00	0,00	1.739,00	0,00	9.210,00	189.018,00	0,1	-74.163,00
13.	Matija Posavec – Nezavisna lista (Matija Posavec – NL)	1	17.849,00	353.489,00	54.409,00	0,00	2.193,00	0,00	1.694,00	429.634,00	0,3	80.848,00
14.	Mreža nezavisnih lista (MREŽA)	0	0,00	98.605,00	71.325,00	0,00	5.161,00	12.706,00	0,00	187.797,00	0,1	-48.352,00
15.	Nezavisna lista mladih (NLM)	0	0,00	168.994,00	22.625,00	0,00	5.348,00	0,00	0,00	196.967,00	0,1	-3.013,00
16.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)	0	0,00	204.150,00	426.454,00	10.950,00	1.591,00	0,00	3.896,00	647.041,00	0,4	-360.432,00
17.	Nezavisna lista Višnjan (NLV)	0	0,00	228.557,00	71.007,00	0,00	1.602,00	0,00	26.533,00	327.699,00	0,2	32.568,00
18.	Nezavisni	0	0,00	296.358,00	53.552,00	0,00	3.308,00	5.081,00	3.837,00	362.136,00	0,2	-67.146,00
19.	Pametno za Split i Dalmaciju	0	0,00	51.871,00	22.176,00	0,00	829,00	7.000,00	0,00	81.876,00	0,0	77.223,00
20.	Primorsko goranski savez (PGS)	1	101.728,00	409.819,00	162.530,00	468,00	7.446,00	0,00	98.731,00	780.722,00	0,5	-246.306,00

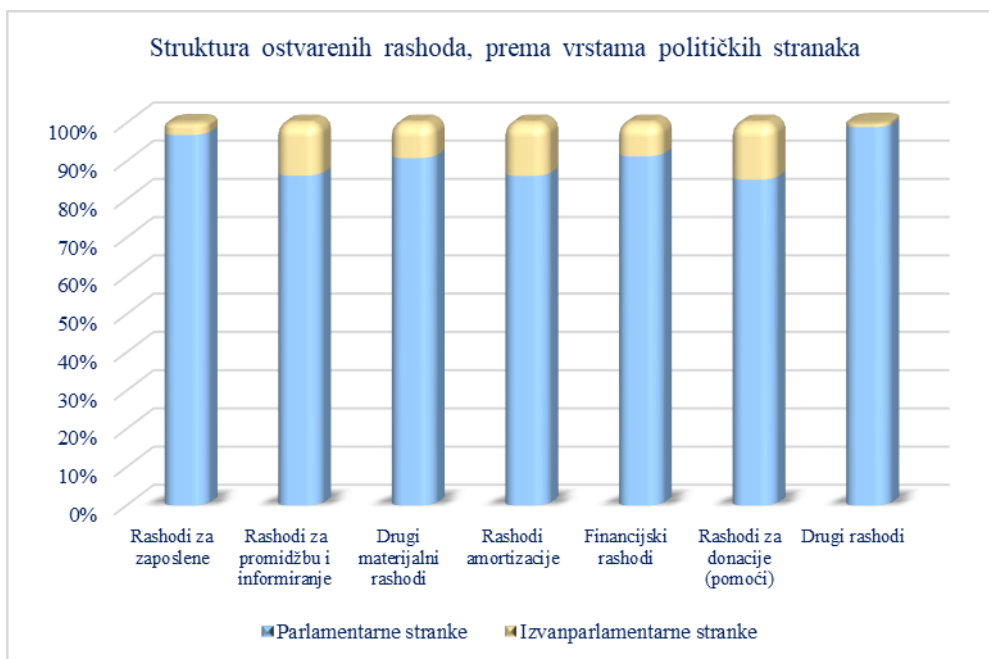
Redni broj	Politička stranka	Broj zaposlenih koncem 2021.	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi		Rashodi amortizacije	Financijski rashodi	Rashodi za donacije (po moći)	Drugi rashodi	Ukupno	Udjel u %	Višak/manjak
				Rashodi za promidžbu i informiranje	Drugi materijalni rashodi							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
21.	Snaga Slavonije i Baranje (SIB)	0	0,00	77.277,00	52.077,00	0,00	3.474,00	0,00	0,00	132.828,00	0,1	25.743,00
22.	Srđ je Grad (SJG)	0	0,00	79.966,00	56.369,00	0,00	2.429,00	0,00	5.000,00	143.764,00	0,1	94.898,00
23.	Stjepan Kožić – nezavisna lista (SKNL)	0	0,00	443.384,00	122.742,00	0,00	17.723,00	224.817,00	0,00	808.666,00	0,5	75.794,00
24.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	0	0,00	4.500,00	190.371,00	924,00	4.596,00	2.000,00	0,00	202.391,00	0,1	4.010,00
25.	Unija Kvarnera (UNJA)	1	4.274,00	80.854,00	37.412,00	0,00	3.837,00	0,00	22.000,00	148.377,00	0,1	49.191,00
26.	Zagreb je naš!	2	29.783,00	580.007,00	48.062,00	0,00	3.197,00	10.000,00	120,00	671.169,00	0,4	1.268.229,00
27.	Zelena alternativa – održivi razvoj Hrvatske (Zelena alternativa – ORaH)	0	0,00	30.563,00	10.720,00	0,00	1.197,00	0,00	0,00	42.480,00	0,0	84.388,00
28.	Željko Kerum – Hrvatska građanska stranka HGS)	2	196.872,00	703.414,00	151.166,00	7.323,00	10.080,00	24.000,00	0,00	1.092.855,00	0,7	-186.210,00
	Ukupno	11	793.182,00	7.368.676,00	4.107.260,00	248.222,00	184.843,00	589.280,00	356.088,00	13.647.551,00	8,3	-346.066,00
	SVEUKUPNO	205	25.222.569,00	53.590.911,00	44.807.027,00	1.796.371,00	2.121.172,00	3.976.989,00	32.446.346,00	163.961.385,00	100,0	-20.094.583,00

* Višak/manjak utvrđen je kao razlika ukupnih prihoda (Tablica broj 2, stupac 7) i ukupnih rashoda (Tablica broj 3, stupac 10).

U grafičkim prikazima u nastavku daje se struktura ostvarenih rashoda političkih stranaka za 2021. te struktura ostvarenih rashoda, prema vrstama političkih stranaka.

Grafički prikaz broj 7

Grafički prikaz broj 8

Iz grafičkih prikaza vidljivo je da kod političkih stranaka najveći udjel u ukupnim rashodima imaju materijalni rashodi (rashodi za promidžbu i informiranje te drugi materijalni rashodi) i rashodi za zaposlene te da su znatnije ostvareni rashodi parlamentarnih političkih stranaka.

Rashodi za zaposlene ostvareni u iznosu od 25.222.569,00 kn odnose se na plaće 205 zaposlenika političkih stranaka, od čega su 194 u parlamentarnim političkim strankama, a jedanaest u izvanparlamentarnim političkim strankama. Odnose se na rashode za brutoplaće za redovan rad, doprinose na plaće te druge rashode za zaposlene (božićnice, jubilarne nagrade, regres, darove djeci zaposlenika, otpremnine, potpore u slučaju smrti člana uže obitelji, bolesti i rođenja djeteta). Plaće su obračunane u skladu s unutarnjim aktima političkih stranaka te propisima koji uređuju obračun i isplatu plaća i drugih naknada zaposlenima.

Rashodi za promidžbu i informiranje u iznosu od 53.590.911,00 kn ostvareni su za izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 32.763.589,00 kn; redovno poslovanje političkih stranaka u iznosu od 15.476.440,00 kn; izbor općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika u iznosu od 4.322.558,00 kn (*pojedinke političke stranke u okviru ovih rashoda u poslovnim knjigama evidentirale su i u financijskim izvještajima iskazale rashode za promidžbu i informiranje za izbor spomenutih kandidata ili uplate/prijenos sredstava na njihove posebne račune za financiranje troškova izborne promidžbe*); izbor članova vijeća gradskih četvrti i mjesnih odbora u iznosu od 685.639,00 kn; prijevremene i dopunske lokalne izbore u iznosu od 232.158,00 kn te druge rashode za promidžbu i informiranje u iznosu od 110.527,00 kn (unutarstranački izbori i drugi rashodi u vezi s lokalnim izborima). Ostvareni rashodi za promidžbu i informiranje, između ostalog, odnose se na nabavu promidžbenog materijala (letci, igraće i personalizirane karte, kape, olovke, majice, naljepnice, upaljači, platnene torbe, zaštitne maske za lice, promotivni magazin, brošure, privjesci); usluge oglašavanja putem elektroničkih i tiskanih medija (zakup medijskog prostora na televiziji i radiju, dnevnim novinama, na *web*-portalima te Googleu, televizijskih i radijskih spotova, promidžbenih poruka, oglasa, banera i plakata te Facebook oglašavanje); oglašavanje na digitalnim *citylightovima* i *billboard*-lokacijama; usluge videoprodukcije i audioprodukcije, marketinške, operativne i savjetodavne usluge; izradu vizualnog identiteta; oglašavanje putem digitalne platforme, kreiranje slogana i dizajn, grafičko oblikovanje te izradu komunikacijskih sredstava, marketinške usluge i odnose s javnošću, praćenje i analize medijskih objava te administriranje mrežnih stranica i društvenih mreža; reprezentaciju; audio i videosnimanje i fotografiranje; najam javnih površina (oglasnih *billboard* i *citylight* površina) i vozila te tehničke opreme; grafičke i tiskarske usluge (kreativno-grafičko oblikovanje i izrada grafičkih priprema komunikacijskih materijala, grafički dizajn i priprema materijala za tisak i oglašavanje na društvenim mrežama); usluge telefona, pošte i prijevoza (dostava letaka, izbornih lista te pisama); informatičke usluge (instalacija aplikacije, izrada mrežnih stranica) te druge nespomenute materijalne rashode (autorski honorari, usluge student-servisa, korištenje privatnog automobila u službene svrhe, uredski materijal, kao i materijal za čišćenje i održavanje).

Drugi materijalni rashodi ostvareni u iznosu od 44.807.027,00 kn odnose se na rashode za reprezentaciju (redovno poslovanje političkih stranaka, susreti članova političke stranke, obilježavanje državnih blagdana, značajnih obljetnica i događanja, sastanci i sjednice organizacijskih jedinica političkih stranaka, dočekivanje izbornih rezultata); intelektualne i osobne usluge (između ostalog, ispitivanje, anketiranje i istraživanje javnog mijenja, održavanje edukacija i poduka iz područja komunikacije te odnosa s medijima, konzultantske i savjetničke usluge, i to u dijelu koji se odnosi na izradu izborne strategije za izlazak na lokalne izbore, vizualnog identiteta izborne promidžbe, kreative i strategije za društvene mreže i savjetovanje za implementaciju te usluge savjetovanja javnog komuniciranja za ciljano oglašavanje na društvenim mrežama i drugim internetskim kanalima; ugovore o djelu za pomoćne poslove digitalizacije i unosa podataka u organizacijskim jedinicama, održavanje stranačkih prostorija, komunikaciju i pripremu podataka za vanjske suradnike i dobavljače u kontekstu radnji u vezi s lokalnim izborima, revidenciju članstva i članarine te usluge komunikacijskog savjetovanja; usluge student-servisa za rad u pozivnom centru, administrativne poslove, ispomoć u računovodstvu; odvjetničke, javnobilježničke i knjigovodstvene usluge te autorske honorare).

Nadalje, drugi materijalni rashodi odnose se na usluge telefona, pošte i prijevoza; usluge tekućeg i investicijskog održavanja (zakup servera i servis računala, održavanje računovodstvenog programa, održavanje i servis plinskih bojlera, klima-uređaja i vatrogasnih aparata, unutarnje građevinsko-obrtničke radove sanacije posljedica potresa i drugo); zakupnine i najamnine (zakup poslovnih prostora i javnih površina, najam opreme i vozila u službene svrhe za prijevoz članova, troškovi operativnog *leasinga*, zakup poslovnih prostora za provođenje aktivnosti političke stranke i jednokratni najmovi kongresnih dvorana, šatora, sala i vozila); naknade troškova zaposlenima (prijevoz zaposlenika na posao i s posla, dnevnice i naknade za smještaj na službenom putu te korištenje privatnog automobila u službene svrhe); naknade drugim osobama izvan radnog odnosa (ugovori o djelu i autorski honorari, poslovi obavljani preko student-servisa, naknade troškova službenih putovanja); uredski materijal i druge materijalne rashode (literatura, materijal i sredstva za čišćenje i održavanje te drugi materijal za potrebe redovnog poslovanja političkih stranaka); energiju (gorivo, plin i električna energija); komunalne usluge (opskrba vodom, odlaganje otpada i druge naknade); grafičke i tiskarske usluge (tisak glasačkih listića za unutarstranačke izbore, izrada idejnog i izvedbenog rješenja, dizajn i grafička priprema tiskanih materijala); računalne usluge (održavanje i operativno vođenje informatičkog sustava, programerske usluge unutar računalnog sustava te održavanje programskog paketa); troškove čišćenja poslovnih prostora te druge nespomenute materijalne rashode (između ostalog, registracija i tehnički pregled vozila, usluge tehničke zaštite, sitni inventar, članarine, kotizacije i pristojbe te premije osiguranja).

Rashodi amortizacije ostvareni u iznosu od 1.796.371,00 kn odnose se na obračunanu amortizaciju za građevinske objekte, računalnu opremu, uredski namještaj i opremu, komunikacijske uređaje, vozila i drugu imovinu u vlasništvu političkih stranaka. Obračun amortizacije proveden je prema odredbama Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu.

Financijski rashodi ostvareni u iznosu od 2.121.172,00 kn odnose se na bankarske usluge i usluge platnog prometa (za potrebe redovnog poslovanja političkih stranaka, financiranja troškova izborne promidžbe za lokalne izbore, dopunske izbore nacionalnih manjina za članove vijeća lokalne samouprave, prijevremene lokalne izbore te izbore članova vijeća gradskih četvrti i mjesnih odbora), kamate za primljene kredite od poslovnih banaka, zatezne kamate i negativne tečajne razlike.

Rashodi za donacije (pomoći) ostvareni u iznosu od 3.976.989,00 kn odnose se na dane donacije (pomoći) zakladama, građanima i udrugama te drugim interesnim i ugroženim skupinama u okviru planiranih aktivnosti političkih stranaka na temelju zamolbi, zapisnika i odluka, uz koje su priloženi računi. Također, odnose se na prijenose sredstava temeljem ugovora o davanju donacija (pomoći) građanskim inicijativama za financiranje referendumske aktivnosti.

Drugi rashodi ostvareni u iznosu od 32.446.346,00 kn, između ostalog, odnose se na prijenos/uplatu sredstava na posebne račune za financiranje troškova izborne promidžbe kandidata za općinske načelnike, gradonačelnike, župane i njihove zamjenike, koje su političke stranke predložile, kao i posebne račune za financiranje troškova izborne promidžbe političkih stranaka – nositelja koalicijskih sporazuma za lokalne izbore provedene u svibnju 2021. (*pojedine političke stranke su navedeni prijenos/uplatu u poslovnim knjigama evidentirale i u financijskim izvještajima iskazale u okviru rashoda za donacije/pomoći*); neotpisanu vrijednost otuđene i rashodovane imovine (neamortiziranu vrijednost poslovne zgrade prodane 2021.), otpis potraživanja, troškove po sudskim presudama i nagodbama (po pravomoćnosti presude uplaćene u državni proračun), naknade šteta pravnim i fizičkim osobama te ostala porezna davanja.

Imovina te obveze i vlastiti izvori

Prema podacima iz bilanci na dan 31. prosinca 2021., ukupna vrijednost imovine političkih stranaka obuhvaćenih revizijom iskazana je u iznosu od 106.623.460,00 kn, a obveza i vlastitih izvora u iznosu od 106.112.046,00 kn (manje za 511.414,00 kn, jer u pojedinačnim bilancama na dan 31. prosinca 2021. *Akcije mladih i Hrvatske stranke prava dr. Ante Starčević* ukupna vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora nije uravnotežena; vrijednost imovine spomenutih političkih stranaka iskazana je u ukupnom iznosu od 275.173,00 kn, a obveza i vlastitih izvora u ukupnom negativnom iznosu od 236.241,00 kn). Vrijednosno značajniju imovinu te obveze i vlastite izvore u ukupnom iznosu od 99.099.758,00 kn (ili 92,9 % ukupne imovine, odnosno 93,4 % ukupnih obveza i vlastitih izvora) iskazale su parlamentarne političke stranke. Izvanparlamentarne političke stranke iskazale su vrijednost imovine u iznosu od 7.523.702,00 kn ili 7,1 %, a obveza i vlastitih izvora u iznosu od 7.012.288,00 kn ili 6,6 % ukupno iskazane vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora.

U tablici u nastavku daju se podaci o vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora političkih stranaka koncem 2021.

Tablica broj 4

Vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora političkih stranaka koncem 2021.

u kn

Redni broj	Opis	31. prosinca 2021.	Udjel u %
	1	2	3
1.	Nefinancijska imovina	46.203.453,00	43,3
1.1.	Neproizvedena dugotrajna imovina	3.654.105,00	3,4
1.2.	Proizvedena dugotrajna imovina	42.505.252,00	39,9
1.3.	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	21.062,00	0,0
1.4.	Sitni inventar	23.034,00	0,0
2.	Financijska imovina	60.420.007,00	56,7
2.1.	Novac u banci i blagajni	30.314.483,00	28,5
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih, potraživanja za više plaćene poreze i drugo	5.901.403,00	5,5
2.3.	Zajmovi	269.701,00	0,3
2.4.	Dionice i udjeli u glavnici	628.200,00	0,6
2.5.	Potraživanja za prihode	18.164.042,00	17,0
2.6.	Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	5.142.178,00	4,8
	Ukupno imovina*	106.623.460,00	100,0
3.	Obveze	53.013.207,00	50,0
3.1.	Obveze za rashode	21.612.639,00	20,4
3.2.	Obveze za kredite i zajmove	15.282.692,00	14,4
3.3.	Odgodeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	16.117.876,00	15,2
4.	Vlastiti izvori	53.098.839,00	50,0
	Ukupno obveze i vlastiti izvori*	106.112.046,00	100,0
	Izvanbilančni zapisi	31.208.201,00	-

* Vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora nije uravnotežena (razlika 511.414,00 kn) jer pojedinačne bilance dviju političkih stranaka: *Akcije mladih i Hrvatske stranke prava dr. Ante Starčević* na dan 31. prosinca 2021. nisu uravnotežene.

Nefinancijska imovina u vrijednosti od 46.203.453,00 kn odnosi se na vrijednost neproizvedene dugotrajne imovine (zemljišta, materijalna imovina / prirodna bogatstva, ulaganja na tuđoj imovini radi prava korištenja) u iznosu od 3.654.105,00 kn, proizvedene dugotrajne imovine (poslovni i građevinski objekti, uredska oprema i namještaj, komunikacijska, oprema za održavanje i zaštitu te druge namjene, prijevozna sredstva, ulaganja u računalne programe) u iznosu od 42.505.252,00 kn, plemenite metale i ostale pohranjene vrijednosti (umjetničke slike) u iznosu od 21.062,00 kn te sitni inventar u iznosu od 23.034,00 kn, nakon izvršenog ispravka vrijednosti, a koja je nabavljena tijekom 2021. i prethodnih godina.

U okviru financijske imovine, vrijednosno najznačajniji je novac u banci i blagajni, iskazan u iznosu od 30.314.483,00 kn, od čega se 24.561.075,00 kn ili 81,0 % odnosi na parlamentarne, a 5.753.408,00 kn ili 19,0 % na izvanparlamentarne političke stranke. Također, značajna su potraživanja za prihode (između ostalog, potraživanja od lokalnih jedinica za redovito godišnje financiranje, članarine i članske doprinose, od zakupaca za zakupnine i režijske troškove poslovnih prostora danih u zakup te potraživanja na temelju zaključenih međustranačkih ugovora o zajedničkom financiranju izborne promidžbe na lokalnim izborima iz prethodnih godina) iskazana u iznosu od 18.164.042,00 kn, od čega se na parlamentarne političke stranke odnosi 16.940.065,00 kn ili 93,3 %, a na izvanparlamentarne 1.223.977,00 kn ili 6,7 %.

Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te potraživanja za više plaćene poreze i drugo iskazani su u iznosu od 5.901.403,00 kn, od čega se 5.843.612,00 kn ili 99,0 % odnosi na parlamentarne političke stranke. Odnose se, između ostalog, na potraživanja u iznosu od 1.230.410,00 kn iskazana prema prijedlogu Ministarstva financija iz 2011., po kojem se političkoj stranci priznaje 35,0 % od ukupno uplaćenih sredstava na ime otplate stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo, na temelju evidencije poslovne banke te dugoročna potraživanja od kupaca za stanove u iznosu od 1.008.695,00 kn prodane na temelju odredaba Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (Narodne novine 43/92 – pročišćeni tekst, 69/92, 87/92, 25/93, 26/93, 48/93, 2/94, 44/94, 47/94 – ispravak, 58/95, 103/95, 11/96, 76/96, 111/96, 11/97 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 103/97, 119/97, 68/98, 163/98, 22/99, 96/99, 120/00, 94/01 i 78/02) (*SDP*).

Zajmovi pet političkih stranaka (*DDS, Ključ, NL, RF, SDSS*) iskazani u iznosu od 269.701,00 kn odnose se, između ostalog, na dane zajmove i pozajmice trgovačkom društvu u suvlasništvu političke stranke, fizičkim osobama i članovima političke stranke te pravnom stručnjaku za usluge za potrebe zastupnika političke stranke u Europskom parlamentu.

Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda iskazani su u iznosu od 5.142.178,00 kn, od čega se 5.140.801,00 kn ili 99,9 % odnosi na parlamentarne političke stranke (između ostalog, rashodi budućih razdoblja po izvansudskoj nagodbi o obročnoj otplati duga za usluge izborne promidžbe za lokalne izbore iz prethodnih godina).

Obveze su iskazane u iznosu od 53.013.207,00 kn, od čega se na parlamentarne političke stranke odnosi 49.088.119,00 kn ili 92,6 %, a na izvanparlamentarne 3.925.088,00 kn ili 7,4 %.

Obveze za rashode u iznosu od 21.612.639,00 kn odnose se na obveze za zaposlene, obveze prema državnom proračunu (65,0 % od naplate prodanih stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo), obveze po izvansudskoj nagodbi o obročnoj otplati duga za usluge izborne promidžbe iz prethodnih godina, obveze za materijalne rashode (prema dobavljačima i druge obveze za financiranje rashoda poslovanja), obveze za financijske rashode te druge nespomenute obveze.

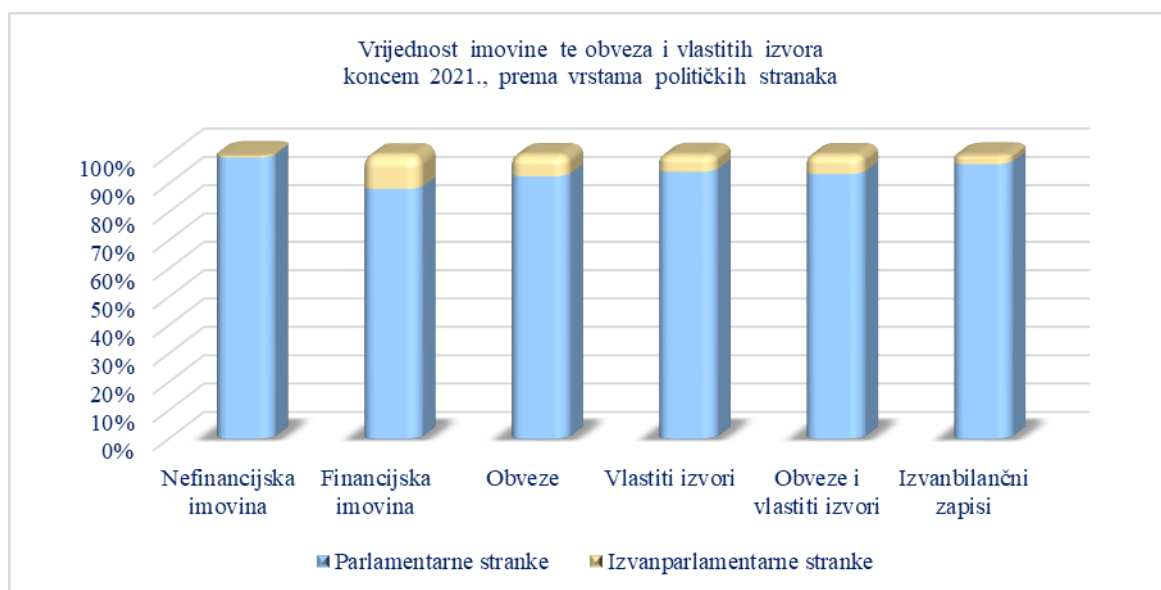
Od ukupno iskazanih obveza za kredite i zajmove u iznosu od 15.282.692,00 kn vrijednosno značajnije u iznosu od 14.047.122,00 kn ili 91,9 % odnose se na četiri političke stranke (*DP, HNS, IDS, SDP*), i to za kredite u vezi s financiranjem izborne promidžbe (za izbor zastupnika u Hrvatski sabor, lokalnih izbora 2021.), obrtnih sredstava, odobreno prekoračenje po računu političke stranke do ugovorenog iznosa kredita, financijski najam vozila te zajmove od fizičkih osoba (dužnosnika političke stranke).

Odgođeno plaćanje rashoda i prihoda budućih razdoblja u iznosu od 16.117.876,00 kn iskazale su 23 političke stranke, a odnose se, između ostalog, na odgođeno priznavanje prihoda od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za redovito godišnje financiranje te članarina i članskih doprinosa, kao i od prodaje stanova na kojima postoji stanarsko pravo.

Vlastiti izvori iskazani u iznosu od 53.098.839,00 kn odnose se na višak/manjak prihoda te vlastite izvore, od čega su 50.011.639,00 kn ili 94,2 % iskazale parlamentarne, a 3.087.200,00 kn ili 5,8 % izvanparlamentarne političke stranke.

Izvanbilančni zapisi iskazani u iznosu od 31.208.201,00 kn, između ostalog, odnose se na evidentirane instrumente osiguranja povrata primljenog kredita, zadužnice za naplatu *leasinga* te zakupa poslovnih prostora, operativni *leasing* vozila, za osiguranje plaćanja dobavljačima, osiguranje ugovora o najmu poslovnog prostora i poslovnoj banci za poslovnu karticu, sudske sporove (na Trgovačkom sudu u Zagrebu u vezi s prigovorom političke stranke protiv rješenja o ovrsi; za počinjeni prekršaj na temelju članka 35. Zakona o ravnopravnosti spolova, Narodne novine 82/08, 138/12 i 69/17), tuđu materijalnu imovinu (uredski namještaj i računalnu opremu) danu na korištenje te zgradu (sjedište političke stranke) za koju se vodi postupak upisa u zemljišnim knjigama (*365 Stranka rada i solidarnosti, Fokus, HDZ, HNS, HSS, MREŽA, SDA Hrvatske, SDP, SDSS*).

U grafičkom prikazu u nastavku daje se struktura vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora koncem 2021., prema vrstama političkih stranaka, iz kojeg je vidljivo da je znatnije iskazana vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora parlamentarnih političkih stranaka.

Grafički prikaz broj 9

Nalaz revizije

Financijskom revizijom političkih stranaka za 2021. utvrđene su nepravilnosti i propusti koje se odnose na djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, financijske izvještaje, računovodstveno poslovanje, prihode i rashode te izbornu promidžbu.

– Djelokrug i unutarnje ustrojstvo

U području djelokruga i unutarnjeg ustrojstva utvrđene su nepravilnosti koje se odnose na objavu statuta, imenovanje glavnog tajnika i poslovnog direktora političke stranke te ažuriranje podataka u Registru neprofitnih organizacija. Naime, statuti koje su donijeli sabor političke stranke (*Hrvatski suverenisti*), i to osnivački u studenome 2019., a novi statut u listopadu 2021. te osnivačka skupština političke stranke (*Zelena alternativa – ORaH*) u veljači 2021. nisu objavljeni u Narodnim novinama ni u jednom od dnevnih listova. Prema odredbi članka 10., stavka 2. Zakona o političkim strankama, politička stranka mora objaviti svoj statut nakon registracije u jednom od dnevnih listova ili u Narodnim novinama. Nadalje, do vremena obavljanja revizije, politička stranka (*Zelena alternativa – ORaH*) nije imenovala glavnog tajnika ni poslovnog direktora te njihove dužnosti obavljaju članovi političke stranke koji su, prema pisanom obrazloženju predsjednika političke stranke, za glavnog tajnika odnosno poslovnog direktora imenovani u drugoj političkoj stranci koja je u prosincu 2020. brisana iz Registra političkih stranaka. Iste osobe nastavile su izvršavati dužnosti u političkoj stranci, iako nisu imenovane na način utvrđen statutom.

Podaci o ovlaštenim osobama za zastupanje i sjedištu političke stranke (*HSP AS*) usvojeni na saboru političke stranke (u kolovozu 2021.) nisu ažurirani u Registru neprofitnih organizacija, u kojem je navedena politička stranka upisana (datum zadnje promjene bio je u ožujku 2017.). Prema odredbi članka 2., stavka 2. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, odredbe ovoga Zakona koje se, između ostalog, odnose na upis u Registar neprofitnih organizacija primjenjuju se na političke stranke. Nadalje, prema odredbi članka 35. navedenog Zakona, neprofitna organizacija obvezna je dostaviti Ministarstvu financija promjenu podataka iz Registra neprofitnih organizacija te izvještava o promjeni podataka podnošenjem prijave za upis promjene u roku od sedam radnih dana od upisa promjene u matični registar, a ako se promjena ne upisuje u matični registar, u roku od 30 radnih dana od nastanka promjene. Prema odredbama članka 20. Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija, neprofitna organizacija izvještava o promjeni podataka unesenih u Registar podnošenjem prijave za upis promjene na Obrascu: Promjene u Registru neprofitnih organizacija (Obrazac: RNO-P), koji se nalazi u prilogu ovoga Pravilnika i njegov je sastavni dio.

Ured je naložio objaviti statut političke stranke u skladu s odredbama Zakona o političkim strankama te imenovati poslovnog direktora i glavnog tajnika političke stranke u skladu s odredbama statuta. Naložio je, u Registru neprofitnih organizacija, izvijestiti o promjeni podataka u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija.

– Sustav unutarnjih kontrola

Prema odredbama članaka 3. i 4. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, poslovanje neprofitne organizacije treba se temeljiti na načelu dobrog financijskog upravljanja i kontrola te načelu javnosti i transparentnosti. Financijsko upravljanje i kontrole su sustav unutarnjih kontrola kojima se osigurava, upravljajući rizicima, razumna sigurnost da će se u ostvarivanju ciljeva neprofitne organizacije sredstva koristiti namjenski, etično, ekonomično, djelotvorno i učinkovito; kontrolne aktivnosti temelje se na pisanim pravilima i načelima, postupcima i drugim mjerama koje se uspostavljaju radi ostvarenja ciljeva neprofitne organizacije smanjenjem rizika na prihvatljivu razinu.

Računovodstvene poslove (između ostalog, vođenje poslovnih knjiga te sastavljanje financijskih izvještaja) za političke stranke obavljaju ili zaposlenici političke stranke ili pravne odnosno fizičke osobe na temelju zaključenih ugovora. Pojedine političke stranke donijele su i unutarnje akte o financijsko-materijalnom poslovanju, a nadzor nad spomenutim poslovanjem, prema statutima političkih stranaka, uglavnom obavlja tijelo političke stranke (nadzorni odbor ili skupština).

Za četiri političke stranke (*DHSS, HKS, Hrvatski suverenisti, RF*) utvrđeno je da nadzorni odbor, odnosno skupština nisu pratili poslovanje navedenih političkih stranaka pregledom poslovnih knjiga te financijske dokumentacije koja se odnosi na njihovo poslovanje za 2021., iako je nadzor financijsko-materijalnog poslovanja političke stranke, pregledavanje završnog računa i podnošenje izvješća nadležnim tijelima utvrđeno statutom.

Političke stranke (osim pojedinih novoosnovanih i onih kod kojih je revizija obavljena prvi put) donijele su i kodeks etike i/ili druge dokumente kojima su uređena pravila ponašanja, sukob interesa te visoki i jasni standardi etičkog ponašanja, a koje trebaju poštovati zaposlenici i članovi političke stranke, posebno članovi političke stranke koji obnašaju javne i političke dužnosti.

Također, političke stranke uspostavile su odgovarajući način unutarnje i vanjske komunikacije (između ostalog, javna priopćenja preko društvenih mreža i mrežnih stranica, objava propisanih izvještaja, statuta, planova i drugih dokumenata i informacija o svom poslovanju), poštujući propise kojima je regulirano pravo pristupa informacijama.

Ured je naložio pratiti redovno financijsko poslovanje političke stranke obavljajući pregled poslovnih knjiga i završnog računa te podnositi izvješća nadležnim tijelima političke stranke u skladu sa statutom. Također je, između ostalog, preporučio poduzeti aktivnosti na uspostavljanju učinkovitog sustava unutarnjih kontrola u cilju osiguranja pravilnosti u poslovanju, sprječavanja i otklanjanja pogrešaka te osiguranja kvalitete materijalnog i financijskog poslovanja političke stranke u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

– **Planiranje**

Prema odredbama članaka 4. i 50. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumima, političke stranke mogu financijska sredstva koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada i financijskim planom. Političke stranke dužne su do završetka tekuće godine donijeti godišnji program rada i financijski plan za iduću kalendarsku godinu, neovisno o tome vode li dvojno ili jednostavno knjigovodstvo, a političke stranke koje vode dvojno knjigovodstvo dužne su financijski plan za iduću kalendarsku godinu sastaviti u skladu s propisima kojima se uređuje financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija.

Odredbom članka 5. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija i članka 12. Pravilnika o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, propisano je da se financijski plan neprofitne organizacije sastoji od plana prihoda i rashoda, plana zaduživanja i otplata te obrazloženja financijskog plana. Spomenutim Pravilnikom, između ostalog, propisani su metodologija izrade financijskog plana, izmjena i dopuna te način i uvjeti izvršavanja financijskog plana. Odredbama članaka 13., 16. i 17. Pravilnika, propisano je da se plan prihoda i rashoda priprema najmanje na razini skupine iz računskog plana za neprofitne organizacije, a prihodi i rashodi planiraju u skladu s računovodstvenim načelom nastanka događaja.

Obrazloženje financijskog plana sastoji se od obrazloženja skupina prihoda i rashoda te programa, aktivnosti i projekata, koji se planiraju provoditi u godini za koju se donosi financijski plan; obrazloženje skupina prihoda i rashoda mora sadržavati parametre koji su se koristili kod izračuna potrebnih sredstava za svaku od skupina prihoda i rashoda; obrazloženje programa, aktivnosti i projekata mora sadržavati poveznicu s programom rada i potrebnim sredstvima za njihovu provedbu. U financijskom planu mora biti vidljiv planirani rezultat poslovanja za koji se očekuje da će ga neprofitna organizacija (*u ovom slučaju, politička stranka*) ostvariti na dan 31. prosinca godine koja prethodi godini za koju se donosi financijski plan. Prema odredbama članka 19. Pravilnika, izmjene i dopune financijskog plana provode se tijekom godine po postupku za donošenje financijskog plana te se obvezno provode u slučaju značajnih odstupanja nastalih prihoda i rashoda u odnosu na planirane, a posebice u slučaju nastanka novih obveza za čije podmirenje sredstva nisu osigurana, odnosno smanjenja prihoda uz čije ostvarenje vezano podmirenje već nastalih obveza.

Kako bi se omogućilo učinkovito upravljanje i kontrola financijskog poslovanja političke stranke, godišnji program rada treba sadržavati opis glavnih aktivnosti, iznos potrebnih sredstava te izvore financiranja za određeno razdoblje, a financijski plan treba biti usklađen s godišnjim programom rada i mora sadržavati pregled planiranih prihoda i rashoda za tekuću godinu, prema vrstama prihoda i rashoda utvrđenima u računskom planu za neprofitne organizacije.

Političke stranke su godišnji program rada, financijski plan te izmjene i dopune financijskog plana za 2021. dostavljale kao prilog uz godišnji financijski izvještaj, unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, kako je propisano odredbama članka 52. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumima.

Politička stranka osnovana tijekom 2021. (*DHSS*) donijela je financijski plan za 2021. te prijedlog okvirnog plana rada za 2022., ali ih nije usvojilo nadležno tijelo (predsjedništvo političke stranke), a financijski plan druge političke stranke (*NLM*), osim što ga nije usvojilo nadležno tijelo (glavni odbor), nije usvojen ni pravodobno (umjesto prije početka godine na koju se odnosi, usvojen je u veljači 2021.). Nadalje, utvrđeno je da financijski planovi političkih stranaka sadrže planove prihoda i rashoda, ali kod pojedinih prihoda i rashoda nisu planirani prema računima iz računskog plana; pojedini financijski planovi ne sadrže plan zaduživanja i otplata (iako su se tijekom 2021. spomenute političke stranke zaduživale, odnosno pozajmljivale novčana sredstva od fizičkih i pravne osobe), a pojedini ne sadrže ni obrazloženja financijskog plana, kao ni poveznicu s programom rada i potrebnim sredstvima za njihovu provedbu. Pri znatnijim odstupanjima ostvarenih i planiranih prihoda i rashoda nisu donesene izmjene i dopune financijskog plana, a nije planiran ni rezultat poslovanja za godinu koja prethodi godini za koju se donosi financijski plan (*DHSS, HSP AS, NLM, Pametno za Split i Dalmaciju, SIB, HGS, DP, HKS, RF*). Uz ciljeve i planirane aktivnosti u godišnjim programima rada pojedinih političkih stranaka, nisu navedeni izvori financiranja potrebni za njihovu realizaciju, kao ni rashodi prema vrstama utvrđenima računskim planom za neprofitne organizacije. Također, ne prati se ostvarenje rashoda po aktivnostima utvrđenima godišnjim programom rada, a na pojedinim knjigovodstvenim ispravama (računima) nije navedena programska aktivnost na koju se rashod odnosi te nije moguće utvrditi jesu li sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada i financijskim planom.

Ured je dao preporuke i naloge u vezi s donošenjem i sastavljanjem financijskih planova i godišnjih programa rada, i to, između ostalog, donošenje financijskog plana i programa rada u skladu s propisima i unutarnjim aktima političke stranke; financijskim planom planirati prihode i rashode prema računima iz računskog plana, kao i planirati rezultat poslovanja; za obrazloženje skupina prihoda i rashoda navesti parametre koji su se koristili kod izračuna potrebnih sredstava za svaku od skupina prihoda i rashoda.

Nadalje, u obrazloženju financijskog plana navesti obrazloženje programa, aktivnosti i projekata koji se planiraju provoditi u godini za koju se donosi financijski plan te koje sadržava poveznicu s godišnjim programom rada i potrebnim sredstvima za njihovu provedbu; donositi plan zaduživanja i otplata koji je sastavni dio financijskog plana; donositi izmjene i dopune u slučaju značajnijih odstupanja ostvarenih prihoda i rashoda u odnosu na planirane; u godišnjem programu rada uz opis glavnih aktivnosti treba navesti planirane rashode prema vrstama utvrđenima računskim planom za neprofitne organizacije te izvore financiranja, kako bi se omogućilo učinkovitije upravljanje i kontrola financijskih sredstava i stvorili preduvjeti da se sredstva koriste isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada. Također, potrebno je pratiti ostvarenje rashoda po aktivnostima utvrđenim godišnjim programom rada te na knjigovodstvenim ispravama (računima) navesti aktivnost na koju se rashod odnosi, što bi omogućilo kontrolu korištenja sredstava, u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma.

– **Financijski izvještaji**

Političke stranke, prema odredbama članka 52. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, obvezne su sastavljati godišnje financijske izvještaje za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca te ih, zajedno s propisanim priložima (godišnji program rada, financijski plan, izvješće o donacijama primljenima tijekom godine), dostaviti Uredu, unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, u roku od 60 dana od dana isteka izvještajnog razdoblja (*trebalo ih je dostaviti do 1. ožujka 2022.*).

Financijske izvještaje i njihove sastavne dijelove, političke stranke sastavile su i dostavile Uredu unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja (a pojedine dodatno i u papirnatom obliku, elektroničkom poštom ili tijekom obavljanja revizije). Tri političke stranke (obuhvaćene revizijom) to nisu učinile u propisanom roku (*HSP, Ključ, SDA Hrvatske*), a jedna politička stranka (*Zelena alternativa – ORaH*) nije unijela Bilješke uz financijske izvještaje (uz Bilancu i uz Izvještaj o prihodima i rashodima) u informacijski sustav za nadzor financiranja.

Temeljni financijski izvještaji pojedinih političkih stranaka (*365 Stranka rada i solidarnosti, AM, Blok, Damir Bajsić NL, DHSS, DP, HDSSB, HGS, HSP AS, IP – NL, Most, NLSP, SKNL*) nisu sastavljeni na propisani način odnosno podaci iskazani u financijskim izvještajima nisu točni i istiniti te istovjetni podacima evidentiranim u poslovnim knjigama (između ostalog, u financijskim izvještajima pojedini prihodi, rashodi, imovina te obveze i vlastiti izvori iskazani su više/manje u odnosu na iznose koji su evidentirani u poslovnim knjigama, zbog čega su i podaci o višku/manjku prihoda, kao i o vrijednosti imovine te vlastitih izvora u financijskim izvještajima iskazani više/manje; podaci iskazani u financijskim izvještajima objavljenim na mrežnim stranicama političke stranke razlikuju se od podataka u financijskim izvještajima unesenim u informacijski sustav za nadzor financiranja; u financijskim izvještajima iskazani su podaci iz glavne knjige koju je politička stranka vodila za redovno poslovanje, ali ne i podaci iz druge glavne knjige koju je politička stranka vodila za izbornu promidžbu; podaci u bilanci početkom godine nisu istovjetni podacima iskazanim koncem prethodne godine niti je ukupna vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora uravnotežena; podaci o prihodima i rashodima u izvještaju o prihodima i rashodima, u stupcu ostvareno prethodne godine nisu iskazani, iako su u izvještaju o prihodima i rashodima prethodne godine iskazani; dodatni podaci uz izvještaj o prihodima i rashodima, kao i podaci o izvanbilančnim zapisima u bilanci, nisu točno iskazani).

Odredbom članka 28. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da financijski izvještaji moraju pružiti objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja neprofitne organizacije te da neprofitna organizacija sastavlja i podnosi financijske izvještaje na razini pravne osobe s uključenim podacima o poslovanju njezinih organizacijskih jedinica.

Bilješke uz financijske izvještaje, između ostalog, ne sadrže detaljniju razradu i dopunu podataka iz Bilance i Izvještaja o prihodima i rashodima, pregled ostalih ugovornih obveza po sudskim sporovima u tijeku te razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u odnosu na ostvarenje prethodne godine ili spomenute bilješke nisu sastavljene (*AM, Centar, DHSS, DDS, DP, HGS, HSP, HSP AS, HSLs, HSS, Ključ, Most, NLM, Pametno za Split i Dalmaciju, RF, Zelena alternativa – ORaH*).

Prema odredbama članka 9. Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija, Bilješke su dopuna podataka uz financijske izvještaje, mogu biti opisne, bročane ili kombinirane, a označavaju se rednim brojevima s pozivom na AOP oznaku izvještaja na koju se odnose. Obvezne Bilješke uz Bilancu jesu pregled ugovornih odnosa i slično koji, uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina (dana kreditna pisma, hipoteke, sporovi na sudu koji su u tijeku...) te pregled stanja i rokova dospijeca dugoročnih i kratkoročnih kredita i zajmova te posebno robnih kredita i financijskih najмова (*leasing*). U Bilješkama uz Izvještaj o prihodima i rashodima potrebno je navesti razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u odnosu na ostvarenje prethodne godine.

Ured je naložio sastavljati i dostavljati financijske izvještaje s propisanim prilogima na način i u roku u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumima te propisima koji uređuju neprofitno računovodstvo. Naložio je u Bilješkama uz Bilancu navesti sudske sporove u tijeku, a u Bilješkama uz Izvještaj o prihodima i rashodima navesti razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u odnosu na ostvarenje prethodne godine u skladu s odredbama Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija. Također, naložio je iskazivati podatke u financijskim izvještajima na način da pružaju objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja političke stranke u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

– Računovodstveno poslovanje

Političke stranke obvezne su voditi poslovne knjige u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Odredbama članaka 12. – 14. spomenutog Zakona, propisane su sljedeće poslovne knjige: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. Od pomoćnih knjiga obvezno se vode: knjiga dugotrajne i kratkotrajne nefinancijske imovine, knjiga financijske imovine i obveza (potraživanja i obveza, primljenih i izdanih vrijednosnih papira i drugih financijskih instrumenata, potraživanja i obveza po osnovi primljenih zajmova i kredita te danih zajmova), knjiga blagajne, knjiga ulaznih i izlaznih računa te evidencije putnih naloga i korištenja službenih vozila i danih i primljenih jamstava i garancija, kao i druge pomoćne evidencije prema posebnim propisima i svojim potrebama.

U području računovodstvenog poslovanja utvrđene su nepravilnosti i propusti kod 35 političkih stranaka u dijelu koji se odnosi na poslovne knjige, evidentiranje i iskazivanje poslovnih događaja te popis imovine i obveza.

Za pojedine političke stranke (*Centar, Damir Bajš NL, DHSS, DP, HSP AS, HSS, Ključ, RF, Zelena alternativa – ORaH*), između ostalog, utvrđeno je da nisu ustrojene propisane poslovne knjige (knjiga financijske imovine i obveza, knjiga blagajne, knjiga ulaznih računa, knjiga dugotrajne i kratkotrajne imovine, analitička knjigovodstvena evidencija potraživanja za prihode po posebnim propisima iz proračuna, knjiga potraživanja za članarine i članske doprinose) te u knjigovodstvu nisu osigurani podaci pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda i o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora; po završetku stečajnog postupka političke stranke, poslovne knjige nisu zaključene niti su na datum statusne promjene (okončanja stečaja) otvorene nove poslovne knjige s prenesenim zaključnim stanjima; vođene su dvije odvojene glavne knjige, i to: jedna za redovno poslovanje, a druga za izbornu promidžbu.

Nadalje, u knjizi ulaznih računa nisu evidentirani svi računi i/ili nije naveden ukupni iznos računa s porezom na dodanu vrijednost, a knjiga putnih naloga koncem godine nije zaključena ni ovjerena; pomoćna evidencija s podacima o vozilu (u vezi s najmom automobila) ne sadrži podatke o svrsi korištenja vozila i povezanim troškovima goriva na temelju kojih bi se korištenje vozila i ostvareni rashodi za gorivo mogli povezati s ciljevima i aktivnostima političke stranke.

Prihodi i rashodi nisu evidentirani u poslovnim knjigama ni iskazani u financijskim izvještajima na računima propisanim računskim planom za neprofitne organizacije ili su poslovni događaji u pojedinim slučajevima evidentirani bez vjerodostojne dokumentacije (između ostalog, uz ispostavljene račune za usluge medijskog savjetovanja, oblikovanja komunikacijskih sadržaja i realizaciju odnosa s javnošću te marketinške usluge nije priložena specifikacija obavljenih usluga niti je vidljiva vrsta i obujam obavljene usluge; ispostavljeni računi na temelju kojih je poslovni događaj evidentiran u poslovnim knjigama ne glase na političku stranku, pojedini računi na temelju kojih je obavljeno evidentiranje poslovnih događaja nisu prethodno ovjereni ni kontrolirani); rashodi (za reprezentaciju, troškove na službenom putu, promidžbu i informiranje) evidentirani su u poslovnim knjigama na temelju računa dobavljača na kojima nisu navedene aktivnosti na koje se poslovni događaj odnosi (nisu navedeni razlozi ugošćivanja te korisnici usluga reprezentacije, svrha službenog putovanja, nije priložena specifikacija obavljenih usluga) te se ne može potvrditi jesu li sredstva korištena za ostvarivanje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada i financijskim planom u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma. Pojedini prihodi i rashodi koji se odnose na prethodnu godinu nisu evidentirani u trenutku nastanka poslovnog događaja ili su pogrešno dva puta evidentirani u poslovnim knjigama; nisu primijenjene propisane stope za obračun amortizacije; pojedini poslovni događaji nisu evidentirani u poslovnim knjigama političke stranke (primljena i vraćena pozajmica od fizičke osobe tijekom 2021. bez zaključenog ugovora, izvanbilančni zapisi); u poslovnim knjigama nisu i/ili nisu točno evidentirana ni u financijskim izvještajima iskazana potraživanja za prihode iz proračuna od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za redovito financiranje političke stranke te za članarine i članske doprinose (*AM, Blok, Damir Bajš NL, DDS, DP, HKS, HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku, Hrvatski suverenisti, HSLŠ, HSP, HSLŠ, HSS, IP – NL, IP, ISU – PIP, Ključ, Matija Posavec – NL, NLM, NLSP, Pametno za Split i Dalmaciju, RI, RF, SIB, UNIJA, Zelena alternativa – ORaH*).

Kod pojedinih političkih stranaka (*AM, DP, HSU, ISU – PIP, Zelena alternativa – ORaH*) utvrđene su nepravilnosti u okviru blagajničkog poslovanja, i to, između ostalog, nije poštovana odluka o visini blagajničkog maksimuma; dokumentacija vezana za blagajničko poslovanje, odnosno blagajnički izvještaji, uplatnice/isplatnice i druga dokumentacija iz koje bi bila vidljiva svrha podizanja novca nije priložena; sve uplate i isplate u 2021. evidentirane su u jednom blagajničkom izvještaju sastavljenom za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021., blagajnički izvještaj nije ovjeren niti se može utvrditi tko ga je sastavio i proveo kontrolu uplata i isplata novčanih sredstava; za pojedine obavljene isplate/uplate sastavljene su isplatnice/uplatnice koje nisu potpisane, iz blagajne su isplaćeni troškovi goriva koji su plaćeni privatnom bankovnom karticom i troškovi reprezentacije na temelju računa koji ne glase na političku stranku. Nadalje, stanje novčanih sredstava evidentiranih u poslovnim knjigama i iskazanih u financijskim izvještajima koncem godine ne odgovara stvarnom stanju na računima i u blagajni, a u poslovnim knjigama na podračunima organizacijskih jedinica evidentirano je negativno stanje, dok je prema izvodima poslovnih banaka stanje na spomenutim računima pozitivno.

Prema odredbama članka 17. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji se na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. Vjerodostojna je ona knjigovodstvena isprava koja potpuno i istinito odražava nastali poslovni događaj.

Knjigovodstvena isprava je uredna kada se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj, što znači narav, vrijednost i vrijeme nastanka poslovnog događaja povodom kojeg je sastavljena.

Prihodi i rashodi, prema odredbama članka 26. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, priznaju se uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja. Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija), članarina, pomoći, doprinosa i drugi slični prihodi priznaju se u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, pod uvjetom da su raspoloživi (naplaćeni) u izvještajnom razdoblju, a mogu se priznati u izvještajnom razdoblju, ako su naplaćeni najkasnije do trenutka predočavanja financijskih izvještaja za isto razdoblje. Rashodi se priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno o plaćanju. Pravilnikom o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, između ostalog, definira se raspored, sadržaj i primjena računa u računskom planu, minimalni sadržaj poslovnih knjiga te stope amortizacije.

Popis imovine i obveza propisan je odredbama članaka 19. – 21. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Političke stranke dužne su popisati imovinu i obveze na kraju svake poslovne godine sa stanjem na datum bilance radi usklađenja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Popis imovine i obveza obavlja povjerenstvo za popis, koje se osniva u skladu sa statutom ili drugim najvišim općim aktom neprofitne organizacije (političke stranke). Zakonski zastupnik određuje datum popisa, rokove obavljanja popisa i dostavljanja izvještaja s priloženim popisnim listama. Podaci o popisu unose se pojedinačno u naturalnim, odnosno novčanim izrazima u popisne liste (knjigovodstvene isprave čiju vjerodostojnost potpisima potvrđuju članovi povjerenstva za popis). Nakon završetka popisa, povjerenstvo je obvezno sastaviti izvještaj na temelju popisnih lista i svojih zapažanja te ga predati zakonskom predstavniku, koji na temelju navedenog odlučuje o manjkovima, viškovima, otpisu i rashodovanju imovine, kao i mjerama protiv osoba odgovornih za manjkove, oštećenja, neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja.

Pojedine političke stranke nisu obavile popis imovine i obveza ili obavljeni popis imovine i obveza nije u skladu s propisima (*AM, Centar, DHSS, DP, HGS, HSP, HSP AS, HSLS, HSS, HSU, IP, Ključ, NLM, NLSP, SDA Hrvatske, SIB, Zelena alternativa – ORaH*), između ostalog, popisom nije obuhvaćen dio imovine i obveza; popisana vrijednost opreme razlikuje se od njezine vrijednosti u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima; obveze prema dobavljačima popisane su u ukupnom iznosu, a ne i prema subjektima i pojedinačnim iznosima; koncem godine s dužnicima i dobavljačima nisu usklađeni podaci o potraživanjima i obvezama (izvodi otvorenih stavaka); u popisne liste uneseni su pojedinačno podaci u naturalnim izrazima, ali ne i u novčanim izrazima; novac u blagajni nije popisao po apoenima; zakonski predstavnik nije donio odluku o prihvaćanju izvještaja povjerenstva za popis imovine i obveza, odnosno daljnjem postupanju po podnesenom izvještaju te nije usklađeno knjigovodstveno sa stvarnim stanjem.

S obzirom na to da poslovne knjige trebaju pružiti istinit, pouzdan i točan pregled podataka pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda te o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora, pri čemu se podaci u poslovne knjige unose po nastanku poslovnog događaja (najkasnije u roku primjerenom za sastavljanje financijskih izvještaja), Ured je naložio ustrojiti i voditi sve poslovne knjige s propisanim podacima (na način da osiguraju ispravnost i kontrolu unesenih podataka, čuvanje i mogućnost korištenja podataka te dobivanje uvida u promet i stanja na računima glavne knjige), evidentirati i iskazivati poslovne događaje te obavljati popis imovine i obveza u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu. Također, naložio je pribavljati odluke jedinica lokalne samouprave o visini sredstava za redovito financiranje političkih stranaka te na temelju navedenih odluka evidentirati potraživanja (zaduženje), kako bi podaci o potraživanjima bili evidentirani u poslovnim knjigama, odnosno iskazani u financijskim izvještajima u skladu s propisima koji uređuju financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija.

– Prihodi

Prema odredbama članka 4. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, političke stranke mogu radi ostvarivanja svojih političkih ciljeva stjecati prihode od imovine u svojem vlasništvu, članarina, odnosno članskog doprinosa, izdavačke djelatnosti, dobrovoljnih priloga (donacija), prodaje propagandnog materijala, organiziranja stranačkih manifestacija te iz drugih zakonom dopuštenih izvora; političke stranke mogu se financirati iz sredstava državnog proračuna, kao i proračuna lokalnih jedinica, na način i pod uvjetima utvrđenima spomenutim Zakonom.

Za primljene članarine i članske doprinose nisu vođene evidencije ni članovima političke stranke izdavane potvrde (*ISU – PIP, Zelena alternativa – ORaH*), a za nenaplaćene članarine nisu poduzimane sve mjere naplate (*RF, Zelena alternativa – ORaH*); iako je prema statutu političke stranke (*RF*) iznos članarine vezan za mjesečna netoprimanja njezinih članova, spomenuta politička stranka nema podatke o njihovim mjesečnim netoprimanjima.

Prema odredbama članka 3. Pravilnika o načinu vođenja evidencija, izdavanja potvrda te unosa izvješća o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu u informacijski sustav za nadzor financiranja, političke stranke dužne su, u skladu s odredbama članka 20. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, voditi evidenciju te izdavati potvrde o primitku članarina i članskih doprinosa. Evidenciju o primitku članarina i članskih doprinosa političke stranke vode kronološki na Obrascu: EV-Č, a potvrde o primitku članarina i članskih doprinosa političke stranke sastavljaju na Obrascu: POT-Č odnosno na Obrascu: POT-ČD. Potvrde sadrže naziv, adresu i osobni identifikacijski broj političke stranke, ime i prezime, osobni identifikacijski broj te adresu člana političke stranke – uplatitelja članarine odnosno članskog doprinosa, datum uplate, iznos uplaćenih sredstava, način uplate (u gotovini ili na središnji račun političke stranke), mjesto i datum izdavanja potvrde te potpis ovlaštene osobe.

U dijelu koji se odnosi na članarine i članske doprinose, Ured je naložio voditi evidencije i izdavati potvrde o njihovu primitku u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu i Pravilnika o načinu vođenja evidencija, izdavanja potvrda te unosa izvješća o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu u informacijski sustav za nadzor financiranja. Također, naložio je prikupljati članarinu te za članarinu i članski doprinos poduzimati mjere naplate u skladu s unutarnjim aktima političke stranke.

Za dobrovoljne priloge (donacije) za financiranje redovitih političkih aktivnosti te za financiranje izborne promidžbe nisu vođene evidencije ni izdavane potvrde o primitku dobrovoljnih priloga (donacija); nisu pribavljene izjave od fizičkih osoba da se protiv njih ne vodi postupak naplate dospjelih nepodmirenih obveza prema državnom proračunu odnosno proračunu jedinice samouprave ili zaposlenicima (*DHSS, DP, SIB, Zelena alternativa – ORaH*). Za dobrovoljne priloge (donacije) čija je pojedinačna vrijednost veća od 5.000,00 kn nisu zaključeni ugovori te dobrovoljni prilozi (donacije) nisu prijavljeni Uredu i Državnom izbornom povjerenstvu, a iznosi navedenih dobrovoljnih priloga (donacija) nisu uplaćeni u korist državnog proračuna (*DP*); dobrovoljni prilozi (donacije) iz nedopuštenih izvora nisu u zakonom propisanom roku uplaćeni u državni proračun, kao ni prijavljeni Uredu i Državnom izbornom povjerenstvu (*SIB*); dobrovoljni prilozi (donacije) za financiranje izborne promidžbe uplaćeni su na redovan račun političke stranke i iskazani u izvješću o primljenim donacijama za financiranje redovne političke djelatnosti, a trebali su biti uplaćeni na poseban račun za financiranje troškova izborne promidžbe i iskazani u izvješću o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe (*Zelena alternativa – ORaH*); u izvješćima o primljenim donacijama nisu iskazani svi dobrovoljni prilozi (donacije) uplaćeni na redovni račun političke stranke (*DP*); podaci o primljenim dobrovoljnim priložima (donacijama) iskazani u izvješću o primljenim donacijama te evidentirani u poslovnim knjigama i iskazani u financijskim izvještajima nisu istovjetni (*pogrešno su u okviru ovih prihoda evidentirani i iskazani prihodi od članarina i članskog doprinosa te dobrovoljni prilozi/donacije vraćeni donatorima*) (*RF*).

Prema odredbama članka 18. i 25. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, između ostalog, donacije u novcu za financiranje redovitih političkih aktivnosti jednom ili više puta tijekom kalendarske godine donator uplaćuje na središnji račun političke stranke, a donacije u novcu za financiranje izborne promidžbe donator uplaćuje na poseban račun za financiranje izborne promidžbe političke stranke; za donacije čija je vrijednost veća od 5.000,00 kn davatelj i primatelj donacije dužni su zaključiti ugovor; fizičke i pravne osobe koje daju donacije dužne su primatelju donacije dostaviti izjavu da se protiv njih ne vodi postupak naplate dospjelih nepodmirenih obveza prema državnom proračunu odnosno proračunu jedinice samouprave ili zaposlenicima; donacije za koje nije zaključen ugovor čija je vrijednost veća od 5.000,00 kn, politička stranka dužna je prijaviti Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu te iznos vrijednosti takve donacije uplatiti u korist državnog proračuna, najkasnije u roku od 15 dana od dana primljene uplate. Nadalje, prema odredbama članka 20. i 28. navedenog Zakona, političke stranke dužne su voditi evidenciju o primitku donacija za financiranje redovite godišnje političke aktivnosti i evidenciju o primitku donacija za financiranje izborne promidžbe te izdavati potvrde o primitku donacija. Način vođenja evidencija i obrasci evidencije propisani su odredbama Pravilnika o načinu vođenja evidencija, izdavanja potvrda te unosa izvješća o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu u informacijski sustav za nadzor financiranja. Sadržaj izvješća o donacijama (primljenim tijekom godine i za financiranje izborne promidžbe) propisan je odredbom članka 39., stavka 2. i članka 52., stavka 3. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu.

Financiranje političkih stranaka, prema odredbama članka 46. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, između ostalog, zabranjuje se donacijama iz neimenovanih (anonimnih) izvora, kojima se smatraju donacije za koje u trenutku uplate donacije nisu poznati podaci o donatoru, i to: ime, prezime i osobni identifikacijski broj fizičke osobe odnosno naziv i osobni identifikacijski broj pravne osobe; eventualne donacije iz nedopuštenih izvora politička stranka dužna je odmah prijaviti Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu odnosno Državnom izbornom povjerenstvu eventualne donacije za financiranje izborne promidžbe, a iznos vrijednosti takve donacije doznačiti u korist državnog proračuna najkasnije u roku od 15 dana od dana primljene uplate.

U dijelu koji se odnosi na dobrovoljne priloge (donacije), Ured je naložio voditi evidencije i izdavati potvrde o primitku dobrovoljnih priloga (donacija), zaključivati ugovore za primljene dobrovoljne priloge (donacije) čija je vrijednost veća od 5.000,00 kn, kao i pribaviti izjave da se protiv njih ne vodi postupak naplate dospjelih nepodmirenih obveza prema državnom proračunu odnosno proračunu jedinica samouprave ili zaposlenicima u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu i Pravilnika o načinu vođenja evidencija, izdavanja potvrda te unosa izvješća o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu u informacijski sustav za nadzor financiranja. Također, naložio je dobrovoljne priloge (donacije) čija je vrijednost veća od 5.000,00 kn, a za koje nije zaključen ugovor, kao i donacije iz nedopuštenih izvora za redovne političke aktivnosti odmah prijaviti Uredu i Državnom izbornom povjerenstvu odnosno donacije za financiranje izborne promidžbe Državnom izbornom povjerenstvu te iznos vrijednosti takvih donacija doznačiti u korist državnog proračuna u roku propisanom odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu.

Osim toga, u vezi s primljenim dobrovoljnim prilozima (donacijama), revizijom proračuna i proračunskih korisnika, lokalnih jedinica i drugih subjekata revizije provjereno je jesu li donatori političkih stranaka ujedno bili i dobavljači subjekata revizije te jesu li utvrđene nepravilnosti u provedbi postupaka javne nabave.

Utvrđeno je da su od 3 553 dobavljača u 124 subjekta revizije 32 dobavljača bila i donatori šest političkih stranaka, ali revizijom nisu utvrđene nepravilnosti koje bi ukazivale na neetično ponašanje pri odabiru dobavljača – donatora političkih stranaka (utvrđen je propust kod subjekata revizije, i to da nije imenovana jedna ili više odgovornih osoba za provedbu ugovora, a registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma nije vođen ažurno).

– Rashodi

Političke stranke, prema odredbama članka 4. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, mogu financijska sredstva koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom rada i godišnjim financijskim planom.

Kod pojedinih političkih stranaka (*DP, ISU – PIP, Zelena alternativa – ORaH*) utvrđene su nepravilnosti i propusti pri obračunu putnih naloga za službena putovanja (pojedini putni nalozi ne sadrže neke potrebne propisane podatke, kao ni svrhu putovanja, izvješće o službenom putovanju i/ili podatke o prijevoznom sredstvu kojim se putuje (marku i registarsku oznaku automobila, početno i završno stanje brojila – kilometar/sat); pojedini putni nalozi izdani su za više mjeseci, a pojedini ne sadrže mjesto na koje se osoba upućuje na službeni put; putni nalog ispostavljen je nakon datuma polaska na putovanje; za pojedine putne naloge nije izvršen obračun troškova, podnositelj obračuna putnog naloga nije osoba koja je upućena put, nego osoba koja je potpisana i kao likvidator i nalogodavac isplate i/ili putne naloge nisu potpisali podnositelj putnog naloga, odgovorna osoba nakon obračuna putnog naloga, likvidator ili blagajnik; putni nalozi nisu evidentirani u evidencijama službenih putovanja političke stranke; za pojedine putne naloge ostvarenje službenog puta ne može se povezati s ciljevima i aktivnostima političke stranke).

Prema odredbama članka 8. Pravilnika o porezu na dohodak (Narodne novine 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22, 104/22 i 112/22), izdaci za službena putovanja (dnevnice, naknade prijevoznih troškova, naknade korištenja privatnog automobila u službene svrhe, troškovi noćenja i drugo) obračunavaju se na temelju urednog i vjerodostojnog putnog naloga i priloženih isprava kojima se dokazuju izdaci i drugi podaci navedeni na putnom nalogu. Neovisno u kojem obliku se izdaje, putni nalog kao vjerodostojna isprava sadrži osobito sljedeće podatke: nadnevak izdavanja, ime i prezime osobe koja se upućuje na službeno putovanje, mjesto u koje osoba putuje, svrhu putovanja, vrijeme trajanja putovanja, vrijeme kretanja na put, podatke o prijevoznom sredstvu kojim se putuje (ako se putuje automobilom potrebno je navesti marku i registarsku oznaku automobila, početno i završno stanje brojila – kilometar/sat), vrijeme povratka s puta, potpis ovlaštene osobe, obračun troškova, likvidaciju obračuna te izvješće s puta. Uz putni nalog obvezno se prilažu isprave kojima se dokazuju nastali izdaci i to osobito: računi za cestarine, računi za parking, putne karte ili u iznimnim i opravdanim slučajevima preslike putnih karata, računi za smještaj i drugo, bez obzira na način podmirenja izdataka.

U dijelu koji se odnosi na materijalne rashode, kod jedne političke stranke (*SDA Hrvatske*) ostvareni su rashodi za korištenje poslovnog prostora, na temelju ugovora o korištenju poslovnog prostora s domom zdravlja čiji je osnivač jedinica područne (regionalne) samouprave. Prema navedenom ugovoru, poslovni prostor dan je na korištenje političkoj stranci bez naknade, a politička stranka podmiruje troškove tekućeg održavanja, električne energije, grijanja, vode i druge komunalne troškove u vezi s korištenjem prostora.

Korištenje poslovnog prostora bez naknade predstavlja donaciju u obliku usluga, jer u smislu članka 2., točke 8. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, dobrovoljni prilozi ili donacije, između ostalog, znače povremene ili redovite uplate kojima fizičke i pravne osobe, političkim strankama dobrovoljno pružaju usluge. Prema odredbama članka 18. navedenog Zakona, za donacije koje se daju u obliku proizvoda ili usluga (uključujući donacije u ostalim nenovčanim oblicima, kao što su primjerice pokretna ili nepokretna imovina, imovinska prava i sl.), fizičke i pravne osobe dužne su izdati potvrdu na kojoj će biti naznačena tržišna vrijednost darovanog proizvoda ili usluge te na kojoj je naznačeno da glasi na političku stranku odnosno na nezavisnog zastupnika ili nezavisnog vijećnika. Nadalje, odredbama članka 46. navedenog Zakona, između ostalog, zabranjuje se financiranje političkih stranaka od javnih i drugih ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica samouprave ili su u vlasništvu Republike Hrvatske odnosno jedinice samouprave, osim u slučajevima i na način propisan ovim Zakonom.

Ured je naložio ispostavljati, obračunavati i isplaćivati troškove službenih putovanja na temelju urednog i vjerodostojnog putnog naloga za službeno putovanje koji sadrži sve propisane podatke u skladu s odredbama Pravilnika o porezu na dohodak. Također, naložio je urediti korištenje poslovnog prostora u domu zdravlja uz naknadu kako bi se izbjeglo nedopušteno financiranje od javnih i drugih ustanova čiji je osnivač jedinica samouprave ili su u vlasništvu jedinice samouprave u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma.

– Izborna promidžba

U smislu Zakona o lokalnim izborima, koji ih i uređuje, lokalni izbori su: izbori članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave; izbori općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima se zamjenici biraju sukladno odredbama zakona kojim se uređuje lokalna i područna (regionalna) samouprava te izbori zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana iz redova nacionalnih manjina, odnosno iz reda pripadnika hrvatskoga naroda.

Lokalni izbori održani su u svibnju 2021. (tri odluke Vlade Republike Hrvatske o raspisivanju izbora, Narodne novine 39/21). Prema odredbi članka 56. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, Državno izborno povjerenstvo, u suradnji s nadležnim izbornim povjerenstvima, nadzire poštivanje odredbi ovoga Zakona koje se odnose na izbornu promidžbu, financijske račune koji se odnose na financiranje izborne promidžbe, prikupljanje donacija i troškove izborne promidžbe, izvještavanje o financiranju izborne promidžbe te ostale aktivnosti vezane uz financiranje izborne promidžbe političkih stranaka, neovisnih lista odnosno lista grupe birača i kandidata. Nadzor financiranja izborne promidžbe Državno izborno povjerenstvo provodi od dana otvaranja posebnih računa za financiranje izborne promidžbe do završetka transakcija na tim računima. Prema podacima Državnog izbornog povjerenstva,⁶ u okviru lokalnih izbora proveden je nadzor nad 5 066 izbornih sudionika te 174 osobe koje nisu postale izborni sudionici, o čemu su donesena 1 232 izvješća o provedenom nadzoru financiranja izborne promidžbe (u srpnju i kolovozu 2021.).

Također, održani su dopunski izbori za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iz reda pripadnika nacionalne manjine, odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda u listopadu 2021. te prijevremeni izbori za Gradsko vijeće Grada Pazina i za župana i zamjenika župana Međimurske županije u listopadu i studenome 2021. (tri odluke Vlade Republike Hrvatske, Narodne novine 92/21, 94/21 i 144/21). I o navedenim izborima Državno izborno povjerenstvo provelo je nadzor financiranja izborne promidžbe, a sva spomenuta izvješća o provedenom nadzoru objavljena su na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva (www.izbori.hr).

Prema odredbi članka 2., točke 4. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, izborna promidžba znači skup radnji koje poduzimaju sudionici izborne promidžbe, a koje se odnose na vlastito javno predstavljanje te javno predstavljanje i obrazlaganje vlastitih izbornih programa u svrhu uvjeravanja birača da glasuju za njih.

Financiranje izborne promidžbe propisano je odredbama članaka 23. – 45. spomenutog Zakona, kojima je, između ostalog, utvrđeno da političke stranke mogu financirati izbornu promidžbu iz vlastitih sredstava te iz donacija fizičkih i pravnih osoba.

⁶ Mrežna stranica, Pregled rada Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske u 2021. iz siječnja 2022. <https://www.izbori.hr/site/UserDocs/Images/2022/Pregled%20rada%20Dr%C5%BEavnog%20izbornog%20povjerenstva%20Republike%20Hrvatke%20u%202021..pdf>

Politička stranka dužna je otvoriti poseban račun za financiranje troškova izborne promidžbe za svake pojedine izbore na kojima sudjeluje (na izborima za članove predstavničkih tijela jedinica samouprave – po jedan poseban račun za izbore u svakoj pojedinoj jedinici samouprave na kojima sudjeluje), a kada dvije ili više političkih stranaka predlože zajedničku listu, poseban račun za financiranje troškova izborne promidžbe dužna je otvoriti jedna od političkih stranaka koje su predložile zajedničku listu, što se uređuje međusobnim sporazumom političkih stranaka koji se dostavlja Državnom izbornom povjerenstvu. Sredstva koja je pojedina politička stranka obvezna uplatiti na poseban račun za financiranje troškova izborne promidžbe u skladu sa zaključenim međusobnim sporazumom ne smatraju se donacijom ni prihodom političke stranke koja je otvorila poseban račun za financiranje troškova izborne promidžbe.

Pojedini elementi sporazuma političkih stranaka te način postupanja propisani su i odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu (*članak 7. – raspoređivanje sredstava iz proračuna za redovito godišnje financiranje; članak 29. – ograničenje iznosa donacije za financiranje troškova izborne promidžbe; članak 30. – obveza otvaranja posebnog računa za financiranje izborne promidžbe; članak 34. – raspoređivanje neutrošenih sredstava preostalih na posebnom računu za financiranje troškova izborne promidžbe političke stranke; članak 44. – isplata naknade troškova izborne promidžbe*).

U području izborne promidžbe utvrđene su nepravilnosti i propusti u vezi s evidentiranjem poslovnih događaja, financiranjem i plaćanjem računa u vezi s izbornom promidžbom te iskazivanjem u financijskim izvještajima političkih stranaka i to u dijelu koji se odnosi na kandidate za izbor općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika koje su političke stranke predložile (iskazani u financijskim izvještajima o financiranju izborne promidžbe kandidata) te izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u pojedinačnim izvješćima o obavljenoj reviziji političkih stranaka, nepravilnosti i propusti su, prema prirodi i sadržaju, navedeni u okviru područja računovodstvenog poslovanja, financijskih izvještaja, rashoda i financiranja izborne promidžbe) (*365 Stranka rada i solidarnosti, AM, Centar, Damir Bajš NL, DP, HGS, HSLS, IP – NL, LiPO, Most, SJG, SKNL, UNIJA, Zelena alternativa – ORaH*).

U dijelu koji se odnosi na izbor kandidata za općinske načelnike, gradonačelnike, župane i njihove zamjenike, pojedine političke stranke povrat preostalih neutrošenih sredstava s posebnih računa za financiranje troškova izborne promidžbe spomenutih kandidata koje su predložile, kao i prijenos/uplatu sredstava sa svojih računa za redovno poslovanje na posebne račune za financiranje troškova izborne promidžbe spomenutih kandidata, evidentirale su u svojim poslovnim knjigama i iskazale u financijskim izvještajima političke stranke, na pogrešnim računima računskog plana za neprofitne organizacije (*povrat je evidentiran i iskazan u okviru prihoda po posebnim propisima i prihoda od dobrovoljnih priloga/donacija ili kao umanjenje rashoda za tekuće donacije (pomoći), umjesto u okviru prihoda od povezanih neprofitnih organizacija, a prijenos/uplata sredstava u okviru rashoda za usluge promidžbe i informiranja, rashoda za donacije/pomoći i rashoda za materijal i sirovine, umjesto u okviru rashoda vezanih za financiranje povezanih neprofitnih organizacija; pojedine političke stranke spomenuti prijenos/uplatu sredstava na posebne račune za financiranje troškova izborne promidžbe nisu evidentirale ni iskazale u svojim poslovnim knjigama i financijskim izvještajima*). Nadalje, u poslovnim knjigama su (u cijelosti ili djelomično) evidentirani i u financijskim izvještajima iskazani prihodi od naknade troškova izborne promidžbe, kao i rashodi za promidžbu i informiranje te financijski rashodi spomenutih kandidata, zbog čega prihodi i rashodi te vrijednost imovine političke stranke nisu točno i/ili pravilno evidentirani u poslovnim knjigama ni iskazani u financijskim izvještajima. Financiranje izborne promidžbe kandidata nije u cijelosti obavljano putem posebnog računa za financiranje troškova izborne promidžbe, nego su plaćanja izvršena s redovnog računa političke stranke; pojedini troškovi u vezi s izbornom promidžbom kandidata podmireni s redovnog računa političke stranke koja ga je predložila nisu iskazani u financijskom izvještaju o financiranju izborne promidžbe kandidata; pojedini ispostavljeni računi dobavljača glase na političku stranku, a ne na kandidata.

Do zatvaranja posebnog računa za financiranje troškova izborne promidžbe kandidata kojeg je politička stranka predložila, obveze prema dobavljačima (za nabavljene usluge za koje su rashodi iskazani u financijskim izvještajima o financiranju izborne promidžbe kandidata) nisu u cijelosti podmirene s navedenog posebnog računa kandidata, nego s redovnog računa političke stranke koja je kandidata predložila i/ili nisu podmirene do vremena obavljanja revizije te su navedene obveze prema dobavljačima (u vezi s izbornom promidžbom kandidata) evidentirane u poslovnim knjigama i iskazane u financijskim izvještajima političke stranke.

U dijelu koji se odnosi na izbornu promidžbu za izbor članova predstavničkog tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, prema završnim obračunima političke stranke nisu pravilno ni točno u svojim poslovnim knjigama evidentirale i u financijskim izvještajima iskazale prihode, rashode te potraživanja prema političkim strankama – koalicijskim partnerima (između ostalog, pojedine političke stranke – nositelji koalicijskog sporazuma u poslovnim knjigama u cijelosti su evidentirale i u financijskim izvještajima iskazale troškove izborne promidžbe političke stranke – koalicijskog partnera u okviru rashoda za usluge promidžbe i informiranja; prihodi i rashodi u vezi s navedenim izborima evidentirani su u posebnoj glavnoj knjizi, ali nisu iskazani u financijskim izvještajima političke stranke); pojedini troškovi u vezi s izbornom promidžbom nisu iskazani u financijskim izvještajima o financiranju izborne promidžbe, a podmireni su s redovnog računa političke stranke, umjesto s posebnog računa za financiranje troškova izborne promidžbe koji je otvorila politička stranka – nositelj koalicijskog sporazuma.

Prema odredbi članka 2., točke 5. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendum, vlastita sredstva političke stranke znače sredstva koja politička stranka sa svojeg središnjeg računa uplati na svoj poseban račun za financiranje troškova izborne promidžbe odnosno na poseban račun za financiranje troškova izborne promidžbe kandidata kojeg je predložila. Vlastita sredstva koja političke stranke, nezavisne liste, odnosno grupe birača i kandidati namjeravaju utrošiti za izbornu promidžbu, prema odredbi članka 24. navedenog Zakona, moraju biti uplaćena na poseban račun za financiranje izborne promidžbe do dana zatvaranja tog računa.

U dijelu koji se odnosi na izbor kandidata za općinske načelnike, gradonačelnike, župane i njihove zamjenike, sudionici izborne promidžbe bili su navedeni kandidati, a ne političke stranke koje su ih predložile te je u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima trebalo evidentirati i iskazati prijenos/uplatu sredstava na posebne račune za financiranje troškova izborne promidžbe kandidata te povrat preostalih neutrošenih sredstava s navedenih računa, a rashode koje su kandidati ostvarili iskazati u financijskim izvještajima kandidata o financiranju izborne promidžbe na temelju računa koji glase na kandidata.

Prema odredbama članaka 7., 9. i 28. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, neprofitno računovodstvo temelji se na računovodstvenim načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti; knjigovodstvo se vodi prema rasporedu računa iz računskog plana za neprofitne organizacije, a financijski izvještaji moraju pružiti objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja neprofitne organizacije. Prema odredbi članka 27., stavka 3. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendum, sredstva koja politička stranka uplati kandidatu za financiranje izborne promidžbe i sredstva koja kandidat uplati političkoj stranci nakon izborne promidžbe sukladno navedenom Zakonu smatraju se приходima od povezanih neprofitnih organizacija. Raspored, sadržaj i primjena računa u računskom planu definirani su Pravilnikom o neprofitnom računovodstvu i računskom planu. Odredbama članka 57. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendum, između ostalog, propisano je da su kandidati koji su dužni otvoriti poseban račun za financiranje izborne promidžbe, od dana otvaranja posebnog računa obvezni voditi poslovne knjige (Knjigu blagajne, Knjigu primitaka i izdataka i Popis dugotrajne imovine) u skladu s propisima kojima se uređuje financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija; naknada troškova izborne promidžbe kandidatima isplaćuje se na poseban račun kandidata otvoren za financiranje troškova izborne promidžbe.

U dijelu koji se odnosi na izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (kod pojedinih političkih stranaka i u dijelu koji se odnosi na izbor općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika) i nadalje pojedinim zaključenim međusobnim sporazumima nije jasno utvrđen način financiranja troškova izborne promidžbe, odnosno iznos rashoda koji treba sufinancirati svaka politička stranka – koalicijski partner, obveza uplate i iznos predujma, obračun ukupnih troškova izborne promidžbe te način izvještavanja i evidentiranja rashoda u poslovnim knjigama pojedine političke stranke (na temelju obračuna ili preslika knjigovodstvenih isprava o poslovnim događajima), kao ni način podjele ostvarene naknade troškova izborne promidžbe iz lokalnog proračuna (ako ostvare to pravo). Ured je na navedeno skrenuo pozornost u pojedinačnim izvješćima o obavljenoj financijskoj reviziji.

Sporazumom o zajedničkom izlasku na izbore, između ostalog, potrebno je jasno i nedvojbeno urediti način financiranja i sastavljanja obračuna zajedničkog izlaska na izbore, kako bi podaci o financiranju izborne promidžbe u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima, kao i u financijskim izvještajima o financiranju izborne promidžbe bili evidentirani, odnosno iskazani u skladu s propisima koji uređuju financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija. Politička stranka nositelj koalicijskog sporazuma primljene predujmove treba evidentirati u okviru obveza za predujmove od koalicijskih partnera za financiranje izborne promidžbe, a ukupne rashode izborne promidžbe, po okončanju izbora i obračunu udjela u troškovima, treba umanjiti za dio rashoda koji se odnosi na koalicijske partnere te u poslovnim knjigama evidentirati potraživanja od koalicijskih partnera u iznosu pripadajućeg dijela njihovih rashoda izborne promidžbe. Politička stranka koalicijski partner dane predujmove u poslovnim knjigama treba evidentirati u okviru potraživanja za dane predujmove nositelju koalicijskog sporazuma, a po okončanju izbora i obračunu udjela u troškovima treba evidentirati rashode za izbornu promidžbu na pripadajućim skupinama računa računskoga plana te obveze prema koalicijskom partneru.

Financiranje izborne promidžbe trebalo je u cijelosti provesti putem posebnih računa za financiranje troškova izborne promidžbe, i to: posebnog računa kandidata za općinske načelnike, gradonačelnike, župane i njihove zamjenike, odnosno posebnog računa političke stranke za izbor članova predstavničkih tijela za svaku pojedinu jedinicu lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojoj spomenuta politička stranka sudjeluje, a sve transakcije na spomenutim računima dovršiti do vremena isteka roka za njihovo zatvaranje.

Odredbama članaka 27. (stavka 1.), 30., 31., 32. i 36. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumima, između ostalog, propisano je da je sredstva za financiranje izborne promidžbe za kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i kandidata za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, politička stranka dužna uplatiti na poseban račun kandidata za financiranje troškova izborne promidžbe, kojeg su navedeni kandidati dužni otvoriti neovisno o tome jesu li ih predložile političke stranke ili birači.

Poseban račun je račun građana za posebne namjene (za financiranje izborne promidžbe) u izabranoj banci, koji se otvara na način i u postupku prema općim pravilima bankarskog poslovanja, a na koji se primaju uplate donacija za financiranje izborne promidžbe i obavljaju sve transakcije koje se odnose na financiranje izborne promidžbe.

Poseban račun za financiranje troškova izborne promidžbe političke stranke i kandidati dužni su otvoriti najkasnije s danom podnošenja kandidature, a najranije ga mogu otvoriti šest mjeseci prije roka predviđenog za održavanje izbora, računajući kao rok predviđen za održavanje izbora datum na koji su izbori bili održani u tekućem mandatu, ako održavanje izbora nije zakonom propisano na točno određeni dan⁷ (*u roku od tri dana od dana otvaranja posebnog računa za financiranje troškova izborne promidžbe dostavlja se pisana obavijest o otvaranju tog računa s podacima o tom računu Državnom izbornom povjerenstvu, koje nakon primitka obavijesti izdaje lozinku za ulaz u informacijski sustav za nadzor financiranja*). Političke stranke i kandidati dužni su, između ostalog, dovršiti sve transakcije na posebnom računu za financiranje izborne promidžbe i zatvoriti ga najkasnije u roku od 60 dana od isteka roka za isplatu naknade troškova izborne promidžbe. Troškovima izborne promidžbe smatraju se troškovi nastali u svrhu javnog predstavljanja izbornih sudionika i njihovih izbornih programa te pozivanja birača da za njih glasuju na određenim izborima, kao i ostali troškovi koji su izravno povezani s izbornom promidžbom, i to od dana otvaranja posebnog računa za financiranje troškova izborne promidžbe do dana zatvaranja navedenog posebnog računa.

Za utvrđene nepravilnosti u vezi s izbornom promidžbom, Ured je naložio prihode i rashode u vezi s financiranjem izborne promidžbe kandidata za općinske načelnike, gradonačelnike, župane i njihove zamjenike koje su političke stranke predložile, kao i za izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u poslovnim knjigama evidentirati i u financijskim izvještajima iskazati u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu te Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu. Naložio je financiranje troškova izborne promidžbe u cijelosti obavljati putem posebnog računa za financiranje troškova izborne promidžbe u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu.

U tablici u nastavku navode se područja u kojima su revizijom za 2021. utvrđene nepravilnosti kod političkih stranaka, a utjecale su na izražavanje uvjetnog, suzdržanog i nepovoljnog mišljenja o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja.

⁷ Održavanje lokalnih izbora propisano je odredbama članka 7., stavka 1. Zakona o lokalnim izborima te je, između ostalog, propisano da se redovni izbori za članove predstavničkih tijela jedinica te izbori za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihove zamjenike održavaju istodobno, treće nedjelje u svibnju svake četvrte godine.

Tablica broj 5

Područja u kojima su utvrđene nepravilnosti kod političkih stranaka, a utjecale su na izražavanje uvjetnog, suzdržanog i nepovoljnog mišljenja o financijskim izvještajima i o usklađenosti poslovanja

Redni broj	Politička stranka	Područja u kojima su utvrđene nepravilnosti koje su utjecale na izražavanje mišljenja o financijskim izvještajima			Područja u kojima su utvrđene nepravilnosti koje su utjecale na izražavanje mišljenja o usklađenosti poslovanja				
		Financijski izvještaji	Računovodstveno poslovanje		Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	Sustav unutarnjih kontrola	Planiranje / Godišnji program rada i financijski plan	Prihodi	Rashodi
			Poslovne knjige	Popis imovine i obveza					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Parlamentarne stranke									
1.	Blok za Hrvatsku (Blok)	X	X						
2.	Centar	X	X	X					
3.	Damir Bajs Nezavisna lista (Damir Bajs NL)	X	X						
4.	Domovinski pokret (DP)	X	X	X			X	X	X
5.	Fokus								X
6.	HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku		X						
7.	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)		X			X	X		
8.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	X	X	X					
9.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLS)	X	X	X					
10.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)		X	X					
11.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	X							
12.	Hrvatski suverenisti		X		X	X		X	
13.	Most	X	X						
14.	Radnička fronta (RF)	X	X			X	X	X	
15.	Stranka s Imenom i Prezimenom (IP)		X	X					
Izvanparlamentarne stranke									
1.	Akcija mladih (AM)	X	X	X					
2.	Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti (365 Stranka rada i solidarnosti)	X	X						
3.	Demokratski HSS (DHSS)	X	X	X		X	X	X	
4.	Dubrovački demokratski sabor (DDS)	X	X						
5.	Hrvatska stranka prava (HSP)	X	X	X					
6.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)	X	X	X	X		X		
7.	Istarska stranka umirovljenika – Partito Istriano dei pensionati (ISU – PIP)		X					X	X
8.	Ivan Penava nezavisna lista (IP – NL)	X	X						
9.	Ključ Hrvatske (Ključ)	X	X	X					

Redni broj	Politička stranka	Područja u kojima su utvrđene nepravilnosti koje su utjecale na izražavanje mišljenja o financijskim izvještajima			Područja u kojima su utvrđene nepravilnosti koje su utjecale na izražavanje mišljenja o usklađenosti poslovanja				
		Financijski izvještaji	Računovodstveno poslovanje		Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	Sustav unutarnjih kontrola	Planiranje / Godišnji program rada i financijski plan	Prihodi	Rashodi
			Poslovne knjige	Popis imovine i obveza					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
10.	LiPO		X						
11.	Lista za Rijeku (RI)		X						
12.	Matija Posavec – Nezavisna lista (Matija Posavec – NL)		X						
13.	Nezavisna lista mladih (NLM)	X	X	X			X	X	
14.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)	X	X	X					
15.	Pametno za Split i Dalmaciju	X	X				X		
16.	Primorsko goranski savez (PGS)								X
17.	Snaga Slavonije i Baranje (SIB)		X	X			X	X	
18.	Srd je Grad (SJG)		X						
19.	Stjepan Kožić – nezavisna lista (SKNL)	X	X						
20.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	X	X	X					X
21.	Unija Kvarnera (UNIJA)		X						
22.	Zelena alternativa – održivi razvoj Hrvatske (Zelena alternativa – ORaH)	X	X	X	X			X	X
23.	Željko Kerum – Hrvatska građanska stranka (HGS)	X	X	X			X		

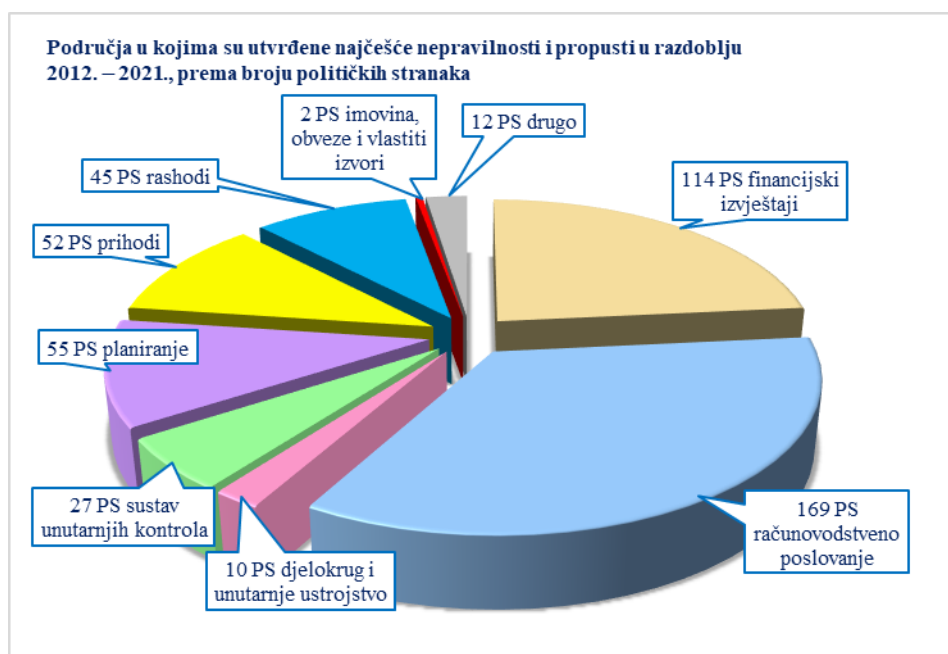
U razdoblju 2012. – 2021., najčešće nepravilnosti i propusti kod političkih stranaka utvrđene su u područjima računovodstvenog poslovanja i financijskih izvještaja, a nakon toga i u područjima planiranja te prihoda i rashoda. U tablici i grafičkom prikazu u nastavku daje se pregled područja u kojima su utvrđene najčešće nepravilnosti i propusti u razdoblju 2012. – 2021., prema broju političkih stranaka.

Tablica broj 6

Područja u kojima su utvrđene najčešće nepravilnosti i propusti u razdoblju 2012. – 2021., prema broju političkih stranaka

Redni broj	Godina prošle revizije	Broj političkih stranaka obuhvaćenih revizijom	Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	Sustav unutarnjih kontrola	Planiranje*	Financijski izvještaji	Računovodstveno poslovanje*	Prihodi	Rashodi	Imovina, obveze i vlastiti izvori	Drugo*
1.	2012.	25	1	5	5	8	11	7	2	0	5
2.	2013.	29	3	9	11	10	17	7	7	0	3
3.	2014.	30	1	4	11	9	15	4	4	0	2
4.	2015.	38	0	2	7	13	20	8	7	0	1
5.	2016.	35	1	1	4	9	11	4	5	0	0
6.	2017.	41	0	0	3	11	12	7	1	0	0
7.	2018.	45	0	0	3	10	17	1	5	1	0
8.	2019.	44	0	0	1	8	16	1	4	0	1
9.	2020.	45	1	2	1	12	15	5	4	1	0
10.	2021.	53	3	4	9	24	35	8	6	0	0
Ukupno (broj PS)			10	27	55	114	169	52	45	2	12

* Planiranje (godišnji program rada i financijski plan); Računovodstveno poslovanje (poslovne knjige, popis imovine i obveza, potraživanja i obveze); Drugo (između ostalog, zabrana financiranja i pogodovanja, korištenje poslovnih prostora bez naknade)

Grafički prikaz broj 10

Provedba naloga i preporuka iz prošle revizije

Ured u okviru obavljanja revizije provjerava provedbu naloga i preporuka danih u prošloj reviziji. Podaci o provedbi naloga i preporuka, odnosno status naloga i preporuka (provedeno – u roku ili nakon roka, u postupku provedbe, djelomično provedeno, nije provedeno ili nije primjenjivo) navedeni su u pojedinačnim izvješćima o obavljenoj reviziji političkih stranaka, u okviru Provedbe naloga i preporuka.

U prošlim revizijama političkih stranaka dano je 235 naloga i preporuka (odnosi se na 41 političku stranku, jer za 12 nije prije obavljena revizija). Revizijom za 2021. utvrđeno je da je 103 ili 43,8 % naloga i preporuka provedeno, 14 ili 5,9 % u postupku je provedbe, djelomično je proveden 31 ili 13,2 % naloga i preporuka, nije provedeno 80 ili 34,1 %, a zbog neprovođenja aktivnosti sedam ili 3,0 % naloga i preporuka nije primjenjivo. Podaci o statusu naloga i preporuka danih u prošlim revizijama, prema političkim strankama, daju se u tablici u nastavku.

Političke stranke su i nadalje u obvezi postupiti prema nalogima i preporukama Ureda, koji nisu provedeni ili nisu u cijelosti provedeni.

Tablica broj 7

Podaci o statusu naloga i preporuka danih u prošlim revizijama

Redni broj	Politička stranka	Godina prošle revizije	Broj naloga i preporuka iz prošle revizije	Status naloga i preporuka				
				provedeno (u/nakon roka)	u postupku provedbe	djelomično provedeno	nije provedeno	nije primjenjivo
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Akcija mladih (AM)	2020.	9	3	0	1	5	0
2.	Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti (365 Stranka rada i solidarnosti)	2020.	0	0	0	0	0	0
3.	Blok za Hrvatsku (Blok)	2020.	13	11	1	1	0	0
4.	Centar	2020.	2	1	0	1	0	0
5.	Damir Bajš Nezavisna lista (Damir Bajš NL)	-	0	0	0	0	0	0
6.	Demokratski HSS (DHSS)	-	0	0	0	0	0	0
7.	Domovinski pokret (DP)	2020.	27	7	0	7	13	0
8.	Dubrovački demokratski sabor (DDS)	2019.	1	1	0	0	0	0
9.	Duspara Mirko – nezavisna lista (Duspara Mirko – NL)	2020.	2	2	0	0	0	0
10.	Fokus	2020.	9	9	0	0	0	0
11.	Građansko-liberalni savez (Glas)	2020.	3	3	0	0	0	0
12.	HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku	2020.	1	1	0	0	0	0
13.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	2020.	0	0	0	0	0	0
14.	Hrvatska demokrišćanska stranka (HDS)	2020.	5	5	0	0	0	0
15.	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)	2020.	8	3	0	0	5	0
16.	Hrvatska narodna stranka – liberalni demokrati (HNS)	2020.	0	0	0	0	0	0
17.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	2020.	4	1	0	3	0	0
18.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLŠ)	2020.	8	2	0	1	5	0
19.	Hrvatska stranka prava (HSP)	2020.	12	0	0	2	9	1
20.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)	2019.	3	1	0	0	2	0
21.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	2020.	8	7	0	0	1	0
22.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	2020.	3	3	0	0	0	0
23.	Hrvatski suverenisti	2020.	6	1	0	0	5	0
24.	Istarska stranka umirovljenika – Partito Istriano dei pensionati (ISU – PIP)	-	0	0	0	0	0	0
25.	Istarski demokratski sabor (IDS)	2020.	0	0	0	0	0	0
26.	Ivan Penava nezavisna lista (IP – NL)	-	0	0	0	0	0	0
27.	Ključ Hrvatske (Ključ)	2020.	10	1	0	1	6	2
28.	LiPO	-	0	0	0	0	0	0
29.	Lista za Rijeku (RI)	2013.	4	3	0	1	0	0
30.	Matija Posavec – Nezavisna lista (Matija Posavec – NL)	-	0	0	0	0	0	0
31.	Most	2020.	1	1	0	0	0	0

Redni broj	Politička stranka	Godina prošle revizije	Broj naloga i preporuka iz prošle revizije	Status naloga i preporuka				
				provedeno (u/nakon roka)	u postupku provedbe	djelomično provedeno	nije provedeno	nije primjenjivo
	1	2	3	4	5	6	7	8
32.	Možemo! – politička platforma (Možemo!)	2020.	6	2	0	3	1	0
33.	Mreža nezavisnih lista (MREŽA)	2019.	1	1	0	0	0	0
34.	Narodna stranka – REFORMISTI (REFORMISTI)	2020.	0	0	0	0	0	0
35.	Nezavisna lista mladih (NLM)	-	0	0	0	0	0	0
36.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)	2020.	10	4	2	2	0	2
37.	Nezavisna lista Višnjan (NLV)	2019.	0	0	0	0	0	0
38.	Nezavisni	2020.	0	0	0	0	0	0
39.	Nova ljevica (NL)	2020.	11	8	0	0	3	0
40.	Pametno za Split i Dalmaciju	-	0	0	0	0	0	0
41.	Primorsko goranski savez (PGS)	2020.	6	3	3	0	0	0
42.	Radnička fronta (RF)	2020.	12	4	0	0	7	1
43.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	2020.	0	0	0	0	0	0
44.	Snaga Slavonije i Baranje (SIB)	-	0	0	0	0	0	0
45.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	2020.	0	0	0	0	0	0
46.	Srđ je Grad (SjG)	-	0	0	0	0	0	0
47.	Stjepan Kožić – nezavisna lista (SKNL)	-	0	0	0	0	0	0
48.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	2020.	4	2	2	0	0	0
49.	Stranka s Imenom i Prezimenom (IP)	2020.	11	5	0	3	2	1
50.	Unija Kvarnera (UNIJA)	2020.	8	3	0	1	4	
51.	Zagreb je naš!	2020.	6	4	1	1	0	0
52.	Zelena alternativa – održivi razvoj Hrvatske (Zelena alternativa – ORaH)	-	0	0	0	0	0	0
53.	Željko Kerum – Hrvatska građanska stranka (HGS)	2020.	21	1	5	3	12	0
Ukupno			235	103	14	31	80	7

U tablici u nastavku daju se podaci o statusu naloga i preporuka danih u razdoblju 2017. – 2021. U navedenom razdoblju dano je 907 naloga i preporuka, od kojih je 411 ili 45,3 % naloga i preporuka provedeno, 88 ili 9,7 % u postupku je provedbe, djelomično je provedeno 124 ili 13,7 % naloga i preporuka, nije provedeno 242 ili 26,7 %, a zbog neprovođenja aktivnosti 42 ili 4,6 % naloga i preporuka nije primjenjivo. Također, vidljivo je da se broj provedenih naloga i preporuka uglavnom povećava.

Tablica broj 8

Podaci o statusu naloga i preporuka danih u revizijama u razdoblju 2017. – 2021.

Redni broj	Godina obavljanja revizije	Broj političkih stranaka obuhvaćenih revizijom	Godina prošle revizije	Broj naloga i preporuka iz prošle revizije	Status naloga i preporuka				
					provedeno	u postupku provedbe	djelomično provedeno	nije provedeno	nije primjenjivo
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	2017.	41	2016.	116	45	12	20	39	0
2.	2018.	45	2017.	203	75	10	32	65	21
3.	2019.	44	2018.	188	108	28	20	28	4
4.	2020.	45	2019.	165	80	24	21	30	10
5.	2021.	53	2020.	235	103	14	31	80	7
Ukupno				907	411	88	124	242	42

REVIZIJA NEZAVISNIH ZASTUPNIKA

Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje za 2021. pet nezavisnih zastupnika⁸. **O financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja nezavisnih zastupnika izražena su četiri bezuvjetna i jedno uvjetno mišljenje.**

U tablici u nastavku navode se izražena mišljenja o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja za 2021. te mišljenja iz prošle revizije, po nezavisnim zastupnicima.

Tablica broj 9

Izražena mišljenja po nezavisnim zastupnicima

Redni broj	Nezavisni zastupnik	Mišljenja za 2021.		Mišljenja iz prošle revizije	
		o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja	o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja
	1	2	3	4	5
1.	Vladimir Bilek, nezavisni zastupnik češke i slovačke nacionalne manjine	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
2.	Robert Jankovics, nezavisni zastupnik mađarske nacionalne manjine	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
3.	Veljko Kajtazi, nezavisni zastupnik austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
4.	Ermina Lekaj Prljaskaj, nezavisna zastupnica albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine	uwjetno	uwjetno	uwjetno	bezuwjetno
5.	dr. sc. Furio Radin, nezavisni zastupnik talijanske nacionalne manjine	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno

Prihodi

Prema podacima iz izvještaja o prihodima i rashodima za 2021., ukupni prihodi nezavisnih zastupnika iznosili su 2.053.605,00 kn, a odnose se na prihode iz državnog proračuna i druge prihode.

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim prihodima revizijom obuhvaćenih nezavisnih zastupnika za 2021., prema vrstama.

⁸ Revidirano razdoblje (2021.) obuhvaća nezavisne zastupnike 10. saziva Hrvatskoga sabora, s početkom zastupničkog mandata od 22. srpnja 2020.

Tablica broj 10

Ostvareni prihodi nezavisnih zastupnika za 2021., prema vrstama

u kn

Redni broj	Nezavisni zastupnik	Prihodi iz državnog proračuna	Drugi prihodi	Ukupno	Udjel u %
	1	2	3	4	5
1.	Vladimir Bilek	410.540,00	7.271,00	417.811,00	20,3
2.	Robert Jankovics	398.601,00	22,00	398.623,00	19,4
3.	Veljko Kajtazi	398.601,00	12,00	398.613,00	19,4
4.	Ermina Lekaj Prljaskaj	438.461,00	8,00	438.469,00	21,4
5.	dr. sc. Furio Radin	398.601,00	1.488,00	400.089,00	19,5
Ukupno		2.044.804,00	8.801,00	2.053.605,00	100,0

Prihodi iz državnog proračuna ostvareni u iznosu od 2.044.804,00 kn odnose se na doznačena sredstva iz državnog proračuna za redovito godišnje financiranje nezavisnih zastupnika u 2021. u iznosu od 2.032.865,00 kn te prihode prenesene s posebnog računa za financiranje troškova izborne promidžbe u iznosu od 20.064,00 kn i umanjene za vrijednost računalnog programa u iznosu od 8.125,00 kn, čija je nabava financirana iz navedenih izvora (*Vladimir Bilek*).

Prihodi za financiranje redovitog poslovanja ostvareni su na temelju odredaba Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu te odluka o raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka i nezavisnih zastupnika, koje je donio Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora u siječnju, srpnju i rujnu 2021. U skladu s odredbama navedenog Zakona i odlukama, nezavisnim zastupnicima za rad u 2021. raspoređeno je 2.032.865,00 kn, a sredstva su doznačavana tijekom 2021. u skladu s navedenim odlukama.

Prihodi s posebnih računa za financiranje troškova izborne promidžbe u iznosu od 20.064,00 kn odnose se na povrat neutrošenih sredstava od naknade troškova izborne promidžbe na račun za redovno poslovanje nezavisnog zastupnika (*Vladimir Bilek*) u skladu s odredbom članka 35. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, kojom je propisano raspoređivanje neutrošenih sredstava preostalih na posebnom računu za financiranje troškova izborne promidžbe neovisne liste, liste grupe birača i kandidata.

Drugi prihodi ostvareni su u iznosu od 8.801,00 kn, od čega se vrijednosno najznačajniji odnose na prihode u vezi s obračunom amortizacije za 2021. (*Vladimir Bilek*) u iznosu od 7.271,00 kn te otpis obveza nakon provedenog usklađenja s dobavljačima (*dr. sc. Furio Radin*) u iznosu od 1.488,00 kn.

Rashodi

Prema podacima iz izvještaja o prihodima i rashodima za 2021., ukupni rashodi nezavisnih zastupnika iznosili su 1.769.359,00 kn, od čega su najznačajniji materijalni rashodi u iznosu od 823.487,00 kn ili 46,6 % te rashodi za donacije (pomoći) u iznosu od 560.131,00 kn ili 31,7 % ukupnih rashoda.

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim rashodima revizijom obuhvaćenih nezavisnih zastupnika za 2021., prema vrstama.

Tablica broj 11

Ostvareni rashodi nezavisnih zastupnika za 2021., prema vrstama

u kn

Redni broj	Nezavisni zastupnik	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi		Rashodi amortizacije	Financijski rashodi	Rashodi za donacije (pomoći)	Drugi rashodi	Ukupno	Udjel u %	Višak/manjak
			Rashodi za promidžbu i informiranje	Drugi materijalni rashodi							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladimir Bilek	104.149,00	6.500,00	128.650,00	7.269,00	1.654,00	163.474,00	0,00	411.696,00	23,3	6.115,00
2.	Robert Jankovics	0,00	1.528,00	98.685,00	0,00	274,00	263.500,00	0,00	363.987,00	20,6	34.636,00
3.	Veljko Kajtazi	119.210,00	706,00	183.797,00	0,00	1.818,00	29.766,00	187,00	335.484,00	18,9	63.129,00
4.	Ermina Lekaj Prljaskaj	119.830,00	0,00	248.701,00	8.221,00	476,00	103.391,00	0,00	480.619,00	27,2	-42.150,00
5.	dr. sc. Furio Radin	0,00	825,00	154.095,00	17.464,00	1.104,00	0,00	4.085,00	177.573,00	10,0	222.516,00
Ukupno		343.189,00	9.559,00	813.928,00	32.954,00	5.326,00	560.131,00	4.272,00	1.769.359,00	100,0	284.246,00

* Višak/manjak utvrđen je kao razlika ukupnih prihoda (Tablica broj 10, stupac 4) i ukupnih rashoda (Tablica broj 11, stupac 9).

Materijalni rashodi odnose se na rashode za promidžbu i informiranje (usluge oglašavanja na Facebook profilu, zidni kalendari, nabava dnevnih novina i časopisa) u iznosu od 9.559,00 kn te druge materijalne rashode (između ostalog, rashode za usluge telefona, pošte i prijevoza, intelektualne i osobne usluge, računalne usluge, zakupnine i najamnine, naknade troškova službenih putovanja, reprezentaciju, naknade za obavljanje aktivnosti, naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa, uredski materijal i energiju) u iznosu od 813.928,00 kn.

Rashodi za donacije (pomoći) u iznosu od 560.131,00 kn, najvećim dijelom u iznosu od 472.131,00 kn ili 84,3 %, odnose se na donacije (pomoći) dane građanima, kulturno-umjetničkim, sportskim i drugim udrugama i ustanovama za promidžbu kulturne baštine i sufinanciranje programa i aktivnosti nacionalnih manjina, organiziranje kulturnih manifestacija, sufinanciranje školovanja i drugo, prema godišnjim programima rada i financijskim planovima nezavisnih zastupnika, a na temelju zamolbi/zahtjeva iz kojih je vidljivo za koje namjene se sredstva planiraju utrošiti.

Za financiranje izborne promidžbe, nezavisni zastupnik (*Vladimir Bilek*) s računa za redovno poslovanje prenio je sredstva u iznosu od 71.000,00 kn na dva posebna računa, i to: za financiranje izborne promidžbe kandidacijske liste grupe birača (nositelj liste nezavisni zastupnik) na izborima za članove Gradskog vijeća Grada Daruvara te za zamjenika gradonačelnika Grada Daruvara iz reda češke nacionalne manjine u skladu s odlukama o prijenosu vlastitih sredstava za predizbornu promidžbu na lokalnim izborima, programom rada te izmjenama i dopunama financijskog plana za 2021. Također, na temelju programa rada dao je i donacije (pomoći) u ukupnom iznosu od 17.000,00 kn kandidatima za izbore za zamjenike načelnika općina Punitovci i Dežanovac; gradonačelnika Grada Grubišnog Polja i župana Bjelovarsko-bilogorske županije iz reda pripadnika slovačke i češke nacionalne manjine.

Imovina te obveze i vlastiti izvori

Prema podacima iz bilanci na dan 31. prosinca 2021., ukupna vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora nezavisnih zastupnika obuhvaćenih revizijom iskazana je u iznosu od 1.733.861,00 kn.

U tablici u nastavku daju se podaci o vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora nezavisnih zastupnika koncem 2021.

Tablica broj 12

Vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora
nezavisnih zastupnika koncem 2021.

u kn

Redni broj	Opis	31. prosinca 2021.	Udjel u %
	1	2	3
1.	Nefinancijska imovina	70.211,00	4,1
1.1.	Proizvedena dugotrajna imovina	70.211,00	4,1
2.	Financijska imovina	1.663.650,00	95,9
2.1.	Novac u banci i blagajni	1.663.129,00	95,9
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih, potraživanja za više plaćene poreze i drugo	521,00	0,0
	Ukupno imovina	1.733.861,00	100,0
3.	Obveze	96.832,00	5,6
3.1.	Obveze za rashode	85.666,00	4,9
3.2.	Odgodeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	11.166,00	0,7
4.	Vlastiti izvori	1.637.029,00	94,4
	Ukupno obveze i vlastiti izvori	1.733.861,00	100,0

Vrijednost nefinancijske imovine (proizvedene dugotrajne imovine) odnosi se na uređsku opremu i namještaj, drugu opremu te ulaganja u računalne programe, nabavne vrijednosti od 676.532,00 kn te ispravak vrijednosti od 606.321,00 kn.

U okviru financijske imovine, vrijednosno značajnija imovina odnosi se na novac u banci i blagajni u iznosu od 1.663.650,00 kn, od čega se na novac na računima poslovne banke odnosi 1.657.532,00 kn, a u blagajni 5.597,00 kn.

Obveze za rashode u iznosu od 85.666,00 kn, između ostalog, odnose se na obveze za zaposlene (plaća za prosinac 2021.), obveze prema dobavljačima u zemlji, obveze za naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa te obveze za porez na dodanu vrijednost.

U okviru odgođenog plaćanja rashoda i prihoda budućih razdoblja iskazan je dio prihoda iz državnog proračuna, kojim je financirana nabava nefinancijske imovine u iznosu od 11.166,00 kn, a u prihode izvještajnog razdoblja priznaju se razmjerno troškovima uporabe nefinancijske imovine u razdoblju korištenja.

Vlastiti izvori u iznosu od 1.637.029,00 kn odnose se na višak prihoda (raspoloživ u sljedećem razdoblju) u iznosu od 1.670.846,00 kn te manjak prihoda (za pokriće u sljedećem razdoblju) u negativnom iznosu od 33.817,00 kn.

Nalaz revizije

Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje nezavisnih zastupnika, odnosno djelokrug, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, financijski izvještaji, računovodstveno poslovanje, prihodi, rashodi te imovina, obveze i vlastiti izvori, radi davanja mišljenja jesu li nezavisni zastupnici obavljali poslovanje, ostvarili prihode i rashode te sastavili financijske izvještaje u skladu s propisima, kao i jesu li financijska sredstva koristili isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programima rada i u skladu s financijskim planovima nezavisnih zastupnika.

Kod četiri nezavisna zastupnika utvrđeno je da su financijski izvještaji za 2021. sastavljeni u svim važnijim odrednicama u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumima te Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. U dijelu koji se odnosi na usklađenost poslovanja, također je utvrđeno da je poslovanje navedenih nezavisnih zastupnika za 2021. u svim važnijim odrednicama obavljano u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima. Provjerom financijskih izvještaja i usklađenosti poslovanja navedenih zastupnika u odnosu na kriterije za izražavanje mišljenja nisu utvrđene znatnije nepravilnosti i propusti.

Kod nezavisne zastupnice utvrđene su nepravilnosti i propusti u okviru planiranja, računovodstvenog poslovanja (poslovne knjige i evidentiranje poslovnih događaja) te rashoda (naknade troškova službenih putovanja i drugih troškova na putovanjima). Utvrđeni propusti i nepravilnosti, između ostalog, odnose se na neusklađenost podataka (o ispravku vrijednosti proizvedene dugotrajne imovine, prenesenom višku prihoda iz prethodnog razdoblja te pojedinim rashodima i obvezama) evidentiranih u poslovnim knjigama i iskazanih u financijskim izvještajima odnosno njihovu evidentiranje i iskazivanje na pogrešnim računima računskog plana; koncem 2021. nisu provedena zaključna knjiženja obračuna prihoda i rashoda te nije utvrđen rezultat poslovanja; za dio knjigovodstvenih isprava (ulaznih računa) ne može se potvrditi da su povezane s ciljevima utvrđenim godišnjim programom rada; za dio putnih naloga nisu priložena izvješća s puta, a pojedine naknade za službena putovanja evidentirane su bez ispostavljenih putnih naloga.

Ured je, između ostalog, naložio u poslovnim knjigama evidentirati točne podatke o ispravku vrijednosti imovine, kao i uskladiti ih s podacima iskazanim u financijskim izvještajima; rashode i obveze evidentirati u poslovnim knjigama i iskazati u financijskim izvještajima na računima propisanim računskim planom; evidentirati preneseni višak prihoda iz prethodnog razdoblja te na kraju poslovne godine utvrditi rezultat poslovanja, kao i provesti zaključna knjiženja u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu. Također, naložio je obračunavati i isplaćivati troškove službenih putovanja na temelju putnih naloga koji sadrže sve propisane podatke u skladu s odredbama navedenog Zakona te Pravilnika o porezu na dohodak.

DOSTAVLJANJE I OBJAVLJIVANJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Prema odredbama članka 52., stavaka 1. – 3. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici dužni su sastavljati financijski izvještaj za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca (u daljnjem tekstu: godišnji financijski izvještaj) na način koji je prema propisima o vođenju računovodstva neprofitnih organizacija propisan za neprofitne organizacije koje vode dvojno odnosno jednostavno knjigovodstvo, ovisno o vrijednosti imovine i visini ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji. Godišnji financijski izvještaj, zajedno s propisanim priložima, političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici dužni su dostaviti Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu, unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, u roku od 60 dana do dana isteka izvještajnog razdoblja. Uz godišnji financijski izvještaj, kao njegov sastavni dio, političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici dužni su priložiti, unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja: godišnji program rada i financijski plan (*nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici na početku mandata i program rada za mandatno razdoblje*); izvješće o donacijama primljenima tijekom godine sa specificiranim podacima o fizičkim i pravnim osobama koje su dale donacije (osobno ime odnosno naziv i adresa te osobni identifikacijski broj), datumu uplate donacije odnosno davanja proizvoda ili pružanja usluga bez naplate, o uplaćenom iznosu donacije odnosno o tržišnoj vrijednosti darovanog proizvoda ili usluge naznačenoj na potvrdi te o vrsti svake pojedine donacije.

Iznimno, prema odredbama članka 52., stavaka 4. i 6. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, ako je, u slučajevima prestanka političke stranke prema odredbama Zakona kojim se uređuje osnivanje političkih stranaka, politička stranka brisana iz Registra političkih stranaka, politička stranka dužna je sastaviti godišnji financijski izvještaj s datumom koji prethodi datumu brisanja iz Registra političkih stranaka i dostaviti ga Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu, unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, najkasnije u roku od 60 dana od dana pravomoćnosti rješenja o brisanju iz Registra; godišnji financijski izvještaj potpisuje osoba koja je bila odgovorna za poslovanje političke stranke do dana koji prethodi datumu brisanja iz Registra političkih stranaka.

Godišnji financijski izvještaji političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i nezavisnih vijećnika, zajedno s propisanim priložima, prema odredbama članka 62. navedenog Zakona, javni su dokumenti, a njihovu objavu dužno je osigurati Državno izborni povjerenstvo na svojim mrežnim stranicama, od prvog radnog dana od dana njihove dostave Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja.

Informacijski sustav za nadzor financiranja, prema odredbi članaka 2. i 86. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, znači računalni program putem kojega političke stranke, nezavisni zastupnici, nezavisni vijećnici te osobe ovlaštene za zastupanje neovisnih lista, nositelji lista, grupe birača i kandidati te predstavnik organizacijskog odbora dostavljaju nadležnim tijelima financijske izvještaje i druga propisana izvješća i podatke te putem kojeg se propisana izvješća objavljuju na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva. Za vođenje, održavanje i upravljanje informacijskim sustavom za nadzor financiranja nadležno je Državno izborni povjerenstvo (poveznica za pristup navedenom informacijskom sustavu kao i upute o načinu unosa izvještaja i priloga dostupni su na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva www.izbori.hr).

Godišnji financijski izvještaji s propisanim priložima trajno se pohranjuju u informacijski sustav za nadzor financiranja (političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici dužni su ih trajno čuvati u izvorniku) i javno su dostupni na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva na lako pretraživ način po različitim osnovama, u strojno čitljivom i otvorenom obliku.

Političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici, prema odredbama članka 86., stavaka 5. i 6. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, između ostalog, odgovorni su za istinitost unesenih podataka, a na obradu osobnih podataka sadržanih u informacijskom sustavu za nadzor financiranja primjenjuju se odredbe ovoga Zakona i propisi kojima se uređuje zaštita unesenih podataka.

Ured je provjerio jesu li političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici (kojima je mandat u tijeku od sredine 2021. te kojima je mandat prestao tijekom 2021.)⁹ dostavili financijske izvještaje unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja (kao i njihovu objavu na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva), u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma.

Političke stranke

U Republici Hrvatskoj je 15. studenoga 2022. djelovala 161 politička stranka¹⁰, od kojih je 26 parlamentarnih političkih stranaka 10. saziva Hrvatskoga sabora (23 aktivne i tri neaktivne), a 135 izvanparlamentarnih političkih stranaka. S obzirom na to da su četiri političke stranke osnovane i upisane u Registar političkih stranaka u 2022.¹¹, a devet izvanparlamentarnih političkih stranaka prestalo je djelovati tijekom 2022., financijske izvještaje za 2021. sa sastavnim dijelovima bilo je obvezno dostaviti i objaviti 166 političkih stranaka. Također, tijekom 2021. prestala je djelovati i brisana je iz Registra političkih stranaka 21 politička stranka.

Unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja financijske izvještaje **dostavile su** 134 političke stranke (25 parlamentarnih i 109 izvanparlamentarnih), a 32 političke stranke na navedeni način nisu dostavile financijske izvještaje (do 15. studenoga 2022.). U propisanom roku financijske izvještaje dostavilo je 119 političkih stranaka (25 parlamentarnih i 94 izvanparlamentarne), a 15 političkih stranaka (izvanparlamentarnih) dostavilo je financijske izvještaje izvan propisanog roka. Pojedine političke stranke (*) dostavile su Uredu financijske izvještaje i/ili drugu dokumentaciju i u papirnatom obliku, elektroničkom poštom ili tijekom obavljanja revizije. Od 21 političke stranke koje su prestale djelovati i brisane su tijekom 2021. iz Registra političkih stranaka, pet ih je dostavilo financijske izvještaje za prestanak djelovanja.

Financijski izvještaji političkih stranaka, s propisanim priložima, dostavljeni unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, **objavljeni su na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva.**

⁹ *Izbori za članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica održani su 16. svibnja 2021. (Narodne novine 39/21).*

¹⁰ *Podaci se ažuriraju uvidom u Registar političkih stranaka te drugim izvorima (rješenja i e-pošta Ministarstva pravosuđa i uprave, informacijski sustav za nadzor financiranja).*

¹¹ *Do 15. studenoga 2022. u Registar političkih stranaka upisane su sljedeće političke stranke: Dalmatinska akcija (DA); Hoćemo pravedno (Hoćemo); Pravedna Hrvatska (PH) i Socijaldemokrati.*

Financijske izvještaje za 2021. u propisanom roku (unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja) dostavile su sljedeće političke stranke (119):

Redni broj	Politička stranka
	1
1.	Akcija Bjelovarsko-bilogorska (ABB) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 28. lipnja 2022. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
2.	Akcija mladih (AM)
3.	Akcija umirovljenici zajedno (AUZ)
4.	Aktivni nezavisni umirovljenici (ANU)
5.	ALTERNATIVA 101 (ALTERNATIVA)
6.	Autohtona – hrvatska seljačka stranka (A – HSS)
7.	Autohtona – hrvatska stranka prava (A – HSP)
8.	Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti (365 Stranka rada i solidarnosti)*
9.	Blok za Hrvatsku (Blok)
10.	Bolji Solin (BS)
11.	Centar
12.	Damir Bajs Nezavisna lista (Damir Bajs NL)
13.	Demokrati
14.	Demokratska kneginečka stranka (DKS)
15.	Demokratska lokalna stranka (DLS)
16.	Demokratska prigorsko-zagrebačka stranka (DPS)
17.	Demokratska stranka umirovljenika (DSU)
18.	Demokratski HSS <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 15. ožujka 2021.</i>
19.	Demokratski savez nacionalne obnove (DESN0)
20.	Demokratski savez Srba (DSS)
21.	Domovinski pokret
22.	Dubrovačka bošnjačka stranka (DBS)
23.	Dubrovačka stranka (DUSTRA)
24.	Dubrovački demokratski sabor (DDS)
25.	Duspara Mirko – nezavisna lista (Duspara Mirko – NL)
26.	Fokus
27.	Generacija obnove (GO)
28.	Gradansko-liberalni savez (Glas)
29.	HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku
30.	Hrvatska braniteljska pučka stranka (HBPS) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 1. lipnja 2022. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
31.	Hrvatska bunjevačka stranka (HBS)
32.	Hrvatska demokratska regionalna stranka (HDRS) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 31. ožujka 2022. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
33.	Hrvatska demokratska seljačka stranka (HDSS)
34.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)
35.	Hrvatska demokršćanska stranka (HDS)
36.	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)
37.	Hrvatska narodna lista (HNL)
38.	Hrvatska narodna stranka – liberalni demokrati (HNS)
39.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)
40.	Hrvatska seljačka stranka Braće Radić (HSS Braće Radić)
41.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLS)
42.	Hrvatska stranka demokrata (HSD)
43.	Hrvatska stranka građanskog otpora (HSGO)
44.	Hrvatska stranka prava – 1861 (HSP – 1861)
45.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS) <i>Do pravomoćnosti rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave iz rujna 2021., naziv političke stranke bio je Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević u stečaju (stečaj je završen u svibnju 2021.).</i>
46.	Hrvatska stranka pravne države (HSPD)
47.	Hrvatska stranka reda (HSR)
48.	Hrvatska stranka svih čakavaca kajkavaca i štokavaca (HSSČKŠ)
49.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)
50.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)
51.	Hrvatski laburisti – Stranka rada (Laburisti)
52.	Hrvatski oslobodilački pokret (HOP)

Redni broj	Politička stranka
	1
53.	Hrvatski suverenisti
54.	Istarska stranka umirovljenika – Partito Istriano dei pensionati (ISU – PIP)
55.	Istarski demokratski sabor (IDS)
56.	Istarski laburisti (IL)
57.	Ivan Penava nezavisna lista (IP – NL) <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 19. siječnja 2021.</i>
58.	LiPO <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 19. siječnja 2021.</i>
59.	Lista za Rijeku (RI)
60.	Loza nezavisna lista (LOZA)
61.	Maksimirska građanska inicijativa – ZAJEDNO (MGI – ZAJEDNO)
62.	Matija Posavec – Nezavisna lista (Matija Posavec – NL) <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 8. ožujka 2021.</i>
63.	Međimurski demokratski savez (MDS)
64.	Mladi za Brezovicu <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 19. ožujka 2021.</i>
65.	Moderna demokratska snaga (MODES)
66.	Most
67.	Možemo! – politička platforma
68.	Mreža nezavisnih lista (MREŽA)
69.	Nada
70.	Narodna stranka – REFORMISTI (REFORMISTI)
71.	Nezavisna lista Ante Đapića (NL Ante Đapića) <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 9. travnja 2021.</i>
72.	Nezavisna lista boljih (NLB)
73.	Nezavisna lista mladih (NLM)*
74.	Nezavisna lista Osejava (NLO) <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 2. ožujka 2021.</i>
75.	Nezavisna lista Stipe Petrina
76.	Nezavisna lista Tomislav Stojak (NLTS) <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 13. travnja 2021., a brisana je iz Registra političkih stranaka 30. lipnja 2022. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja te Registar političkih stranaka).</i>
77.	Nezavisna lista Višnjan (NLV)
78.	Nezavisna lista Zagreb (NLZG)
79.	Nezavisni <i>Prema rješenju Ministarstva pravosuđa i uprave, do 16. ožujka 2021. naziv političke stranke bio je Željko Lacković – Nezavisne liste.</i>
80.	Nezavisni seljaci Hrvatske (NSH)
81.	Nezavisni za Zaprešić (NZ)
82.	Nova ljevica (NL)*
83.	Pametno za Split i Dalmaciju <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 24. veljače 2021.</i>
84.	Pločanska stranka (PLS)
85.	Pokret za modernu Hrvatsku
86.	Popravi grad (PG)
87.	Primorsko goranski savez (PGS)
88.	Probudi <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 13. travnja 2021.</i>
89.	Projekt Domovina
90.	Promijenimo Hrvatsku (PH)
91.	Radnička fronta (RF)
92.	Rapski pučki sabor (RPS)
93.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)*
94.	Snaga – Stranka narodnog i građanskog aktivizma (Snaga)
95.	Snaga Slavonije i Baranje (SIB)
96.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)
97.	Srd je Grad (SJG)
98.	Stjepan Kožić – nezavisna lista (SKNL)
99.	Stranka Bošnjaka Hrvatske (SBH)
100.	Stranka hrvatski vidik (SHV)
101.	Stranka hrvatskih umirovljenika – UMIROVLJENICI (UMIROVLJENICI)
102.	Stranka hrvatskog zajedništva (SHZ)

Redni broj	Politička stranka
	1
103.	Stranka razvoja i napretka (SRNA)
104.	Stranka s Imenom i Prezimenom (IP)
105.	Stranka za narod (SZN)
106.	Stranka za Zadar! (ZZ!) <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 2. travnja 2021.</i>
107.	Umirovljenici Slavonije i Baranje (USIB)
108.	Unija Kvarnera (UNIJA)
109.	ZA GRAD
110.	Zagorska demokratska stranka (ZDS)
111.	Zagorska stranka (ZS)*
112.	Zagreb je naš!
113.	Zajedno za Murter (ZM)
114.	Zaokret – nezavisna lista (Zaokret) <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 1. travnja 2021.</i>
115.	Zelena alternativa – održivi razvoj Hrvatske (Zelena alternativa – OraH) <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 1. travnja 2021.</i>
116.	Zelena lista
117.	Zeleni savez (Zeleni)
118.	Željko Kerum – Hrvatska građanska stranka (HGS)
119.	Župska stranka (Župka)

Financijske izvještaje za 2021. izvan propisanog roka (unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja) dostavile su sljedeće političke stranke (15):

Redni broj	Politička stranka
	1
1.	Agrameri – nezavisna lista
2.	Blok umirovljenici zajedno (BUZ)*
3.	Grobnička stranka (GS) <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 14. travnja 2021.</i>
4.	Hrvatska čista stranka prava (HČSP)
5.	Hrvatska seljačka stranka – Stjepan Radić (HSS – SR)
6.	Hrvatska stranka prava (HSP)
7.	Ključ Hrvatske <i>Do svibnja 2022. naziv političke stranke bio je Živi zid (rješenje Ministarstva pravosuđa i uprave iz svibnja 2022.).</i>
8.	Kvarnerska inicijativa – regionalna platforma (Kvarnerska)
9.	Međimurska stranka (MS)
10.	Mladi za Đakovo
11.	Neovisni za Hrvatsku (NHR)
12.	Nezavisna lista Podbablje sutra (Podbablje sutra) <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 13. travnja 2021.</i>
13.	Socijalistička radnička partija Hrvatske (SRP)
14.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)
15.	Stranka umirovljenika (SU)*

* Uredu dostavljeno i u papirnatom obliku, elektroničkom poštom ili tijekom obavljanja revizije, izvan informacijskog sustava za nadzor financiranja

Financijske izvještaje za 2021. (unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja) nisu dostavile sljedeće političke stranke (32):

Redni broj	Politička stranka
	1
1.	Braniteljsko domoljubna stranka Hrvatske (BDSH)
2.	Budnica Hrvatska – Zajednica Bosanskih Hrvata (BH – ZBH) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 25. siječnja 2022. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
3.	Bura <i>Prestala je djelovati (uvid u Registar političkih stranaka 15. studenoga 2022.); datum brisanja iz Registra političkih stranaka nije naveden (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
4.	Demokratsko socijalna stranka Hrvatske (DSSH)
5.	Gradanska opcija grada Osijeka (GOGO) <i>Prestala je djelovati (uvid u Registar političkih stranaka 15. studenoga 2022.); datum brisanja iz Registra političkih stranaka nije naveden (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
6.	Hrvatska radićevska stranka (HRS) <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 14. travnja 2021.</i>
7.	Hrvatska stranka branitelja i domoljuba (HSBID)
8.	Hrvatska stranka budućnosti (HSB)
9.	Hrvatska stranka pravaškog bratstva (HSPB)
10.	Hrvatski umirovljenici zajedno (HUZ)
11.	Jadranska socijaldemokratska stranka Hrvatske (Jadranski socijaldemokrati)
12.	Komunistička partija Hrvatske (KPH)*
13.	Krila slobode Hrvatska nacionalistička stranka (Krila slobode)
14.	Modeli altruizma u politici (MAP)
15.	Moja voljena Hrvatska (MVH)
16.	Nova politika (NP)
17.	Pavao Grom – nezavisna lista (PGnl) <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 23. ožujka 2021.</i>
18.	Plavo zelena stranka (PZS)
19.	Pokret zajedno (PZ)
20.	Slobodarska stranka Hrvatske (SSH)
21.	Slobodna Hrvatska (SH)
22.	Splitska stranka umirovljenika (SSU)
23.	Splitska stranka (STS) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 31. ožujka 2022. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
24.	Srpska narodna stranka (SNS) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 4. lipnja 2022. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
25.	Srpska pravedna stranka (SPS)
26.	Stranka Ivana Pernara (SIP)
27.	Ujedinjeni hrvatski domoljubi (UHD)
28.	Umirovljenička demokratska unija (UDU)
29.	Vesna Škare Ožbolt – nezavisna lista (Vesna Škare Ožbolt – NL) <i>Upisana je u Registar političkih stranaka 13. ožujka 2021.</i>
30.	Zagorska stranka za Zagreb (ZSZ)
31.	Zeleni forum (ZF)
32.	Zelinski laburisti – stranka Prigorja (ZL)

* Uredu dostavljeno i u papirnatom obliku, elektroničkom poštom ili tijekom obavljanja revizije, izvan informacijskog sustava za nadzor financiranja

Političke stranke koje su tijekom 2021. prestale djelovati i brisane su iz Registra političkih stranaka (21):

Redni broj	Politička stranka
1	
Dostavile financijske izvještaje za prestanak djelovanja unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja	
1.	Abeceda demokracije (Abeceda) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 17. prosinca 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
2.	Biraj bolje <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 11. prosinca 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
3.	Hrvatska liberalna demokratska stranka (HLDS) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 25. svibnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
4.	Hrvatska radnička stranka (HRS) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 19. studenoga 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
5.	Nezavisna lista mladih za Imotski i Imotsku krajinu (MI ZA IM) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 21. lipnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
Nisu dostavile financijske izvještaje za prestanak djelovanja unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja	
6.	Agenda mladih demokrata (AMD) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 12. travnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
7.	Aktivni branitelji i umirovljenici Hrvatske (ABU Hrvatske) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 3. travnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
8.	Blokirani – deblokirajmo Hrvatsku (BLOKIRANI) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 23. prosinca 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
9.	Demokratska partija Srba (DPS) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 15. siječnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
10.	Demokratska stranka žena (DSŽ) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 12. kolovoza 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
11.	Hrvatska demokratska stranka (HDS) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 12. travnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
12.	Hrvatska demokratska stranka Dalmacije (HDSD) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 11. travnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
13.	Hrvatska stranka nezaposlenih (HSN) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 12. travnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
14.	Istarski demokrati – Democratici Istriani (ID – DI) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 11. lipnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
15.	Hrvatski rast (Hrast) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 12. travnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
16.	Liburnijska stranka (LIST) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 12. travnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
17.	Nova Hrvatska (NH) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 11. travnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
18.	Sasvim mala stranka (SMS) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 11. rujna 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
19.	Savez komunista Hrvatske (SKH) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 12. travnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
20.	Ujedinjena stranka prava (USP) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 16. prosinca 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>
21.	Zelena stranka (ZS) <i>Brisana je iz Registra političkih stranaka 21. travnja 2021. (uvid u informacijski sustav za nadzor financiranja).</i>

Nezavisni zastupnici

Nezavisni zastupnici dostavili su unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja u propisanom roku godišnje financijske izvještaje s propisanim priložima (*dr. sc. Furio Radin dostavio ih je Uredu i u papirnatom obliku*).

Spomenuti financijski izvještaji nezavisnih zastupnika, s propisanim priložima, dostavljeni unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, objavljeni su na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva.

Nezavisni vijećnici

U travnju 2021. Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o raspisivanju izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine 39/21). Danom stupanja na snagu navedene Odluke, odnosno 15. travnja 2021., prestao je mandat svih članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i povjerenicima Vlade Republike Hrvatske imenovanim za obavljanje poslova iz nadležnosti predstavničkog tijela u Gradu Valpovu i Općini Kolan te Gradskog vijeća i gradonačelnika Grada Orahovice u dijelu ovlasti za obavljanje poslova iz nadležnosti navedenog Gradskog vijeća. Također, u kolovozu 2021. Vlada Republike Hrvatske donijela je i Odluku o raspisivanju dopunskih izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iz reda pripadnika nacionalne manjine, odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda (Narodne novine 92/21).

Mandat je prestao za 800 nezavisnih vijećnika, a po okončanju izbora sredinom 2021. ili nakon okončanja prijevremenih izbora u 2021. i 2022., započeo je mandat za 1 322 vijećnika. Svi vijećnici (2 122) bili su obvezni dostaviti financijske izvještaje, s propisanim prilogima za 2021., odnosno do isteka mandata. Također, nezavisni vijećnici kojima je prestao mandat, osim dostave financijskih izvještaja, bili su obvezni zatvoriti posebne račune za redovito godišnje financiranje, a preostala neutrošena sredstva na navedenim računima odnosno vrijednost imovine ili imovinu nabavljenu iz tih sredstava rasporediti na način propisan odredbom članka 17. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma (*između ostalog, neutrošena financijska sredstva dobivena iz proračuna jedinice samouprave za redovito godišnje financiranje njihove djelatnosti te novčani iznos knjigovodstvene vrijednosti imovine nabavljene sredstvima dobivenim iz proračuna jedinice samouprave za redovito godišnje financiranje njihove djelatnosti, obvezni su vratiti u proračun jedinice samouprave u roku od 90 dana od dana konstituiranja novog predstavničkog tijela jedinice samouprave*); najkasnije u roku od osam dana od dana zatvaranja posebnog računa za redovito godišnje financiranje dužni su dostaviti Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu potvrdu banke o zatvaranju tog računa, a podatke o njegovu zatvaranju unijeti u informacijski sustav za nadzor financiranja.

Za nezavisne vijećnike (1 322) kojima je mandat u tijeku, a započeo je sredinom 2021. utvrđeno je sljedeće:

- 1 025 nezavisnih vijećnika dostavilo je unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja financijske izvještaje, s propisanim prilogima, i to u propisanom roku ili do 8. studenoga 2022.
- 297 nezavisnih vijećnika nije dostavilo financijske izvještaje do 8. studenoga 2022. (*od navedenog broja, 236 nezavisnih vijećnika dostavilo je izjave o odricanju od prava na redovito godišnje financiranje iz proračuna, a 61 nije dostavio spomenute financijske izvještaje, izjave ni drugu dokumentaciju*).

Za nezavisne vijećnike (800) kojima je mandat istekao 2021. utvrđeno je sljedeće:

- 555 nezavisnih vijećnika dostavilo je unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja financijske izvještaje, s propisanim prilogima, i to u propisanom roku ili do 8. studenoga 2022.
- 245 nezavisnih vijećnika nije dostavilo financijske izvještaje do 8. studenoga 2022. (*od navedenog broja, 65 nezavisnih vijećnika dostavilo je izjave o odricanju od prava na redovito godišnje financiranje iz proračuna, 102 nezavisna vijećnika dostavila su preslike o zatvaranju posebnih računa za redovito godišnje financiranje, a 78 nije dostavilo spomenute financijske izvještaje, izjave ni drugu dokumentaciju*).

Financijski izvještaji nezavisnih vijećnika, s prilogima, dostavljeni unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, objavljeni su na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva.

ZAKLJUČAK

Političke stranke, prema odredbama Zakona o političkim strankama, svojim slobodnim osnivanjem izraz su demokratskoga višestranačkog sustava kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske te pravne osobe koje politički djeluju u skladu s ciljevima utvrđenim programom i statutom, koji su usmjereni na stvaranje i oblikovanje političke volje te političkog djelovanja građana. Nezavisni zastupnik, prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, znači zastupnik izabran s neovisne liste i zastupnik nacionalnih manjina izabran s liste koju su predložili birači ili udruge nacionalnih manjina, a nezavisni vijećnik znači član predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave izabran s liste grupe birača.

Radi ostvarivanja svojih političkih ciljeva, prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, političke stranke mogu stjecati prihode od imovine u svojem vlasništvu, članarine odnosno članskog doprinosa, izdavačke djelatnosti, dobrovoljnih priloga (donacija), prodaje propagandnog materijala, organiziranja stranačkih manifestacija te iz drugih zakonom dopuštenih izvora. Navedene prihode (osim prihoda od članarina odnosno članskog doprinosa i organiziranja stranačkih manifestacija) mogu stjecati i nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici. Također, političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici mogu se financirati iz sredstava državnog proračuna i proračuna lokalnih jedinica, na način i pod uvjetima utvrđenima ovim zakonom, a sredstva se mogu koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom rada i financijskim planom.

Političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici vode poslovne knjige i sastavljaju financijske izvještaje prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu te propisima o računovodstvu za neprofitne organizacije.

Financijskom revizijom 53 političke stranke i pet nezavisnih zastupnika obuhvaćeni su financijski izvještaji i poslovanje za 2021. Kod najvećeg broja političkih stranaka utvrđene su nepravilnosti i propusti u području financijskih izvještaja i računovodstvenog poslovanja (*poslovne knjige, evidentiranje i iskazivanje poslovnih događaja te obavljanje popisa imovine i obveza*). Kod nezavisnih zastupnika nisu utvrđene nepravilnosti i propusti koje bi utjecale na istinitost i realnost financijskih izvještaja te usklađenost poslovanja (*osim u dijelu koji se odnosi na planiranje, računovodstveno poslovanje te rashode nezavisne zastupnice*).

Za sve utvrđene nepravilnosti i propuste u financijskim izvještajima i poslovanju političkih stranaka i nezavisnih zastupnika Ured je dao naloge i preporuke, čija bi provedba pridonijela istinitom, pouzdanom i točnom iskazivanju i evidentiranju podataka pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda te o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora u financijskim izvještajima i poslovnim knjigama, kao i povećanju usklađenosti poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima te učinkovitosti korištenja sredstava. Revizijom za 2021. dano je 420 naloga i preporuka, od čega se na političke stranke odnosi 404 ili 96,2 % te nezavisne zastupnike 16 ili 3,8 %.

U skladu s odredbama članka 94. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, Ured obavještava Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i dostavlja cjelokupnu dokumentaciju o svim utvrđenim povredama Zakona.

U prilogu se daju pojedinačna izvješća o obavljenoj financijskoj reviziji za 2021. (za 53 političke stranke i pet nezavisnih zastupnika).